5 Aralık 1986
5. Dezember 1986
Nummer 97
15 GÜNLÜK GAZETE
Redakt.: Moltkestr. 45
4100 Duisburg 1
Tel: 0203/34 03 97
Tlx: 855705 inmed d

Türkiye Postası

F.ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.- FF
BELÇİKA: 50.- BF
HOLLANDA: 3.- G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.- KRN
İSVEÇ: 8.- KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt 1 H 13 19 D

Wallraff haklı çıktı

En Alttakiler adlı kitabı satış rekorları kıran Wallraff 1 Aralık'ta yapılan duruşmada görülüyor.

"En alttakiler" kitabında işçileri nasıl sömürdükleri anlatılan kiralık işçi firmalarından birisine karşı Wallraff'ın verdiği bilgilere dayanılarak açılan mahkeme 1 Aralık günü Duisburg'ta sonuçlandı. Dava, Wallraff'ın "Ali" isimli Türk işçisi kılığında kiralık işçi olarak çalıştığı firmanın sahibi olan Vogel ve Remmert isimli kişilere karşı açılmıştı. Savcı mahkeme sırasında ortaya konan delillerin Wallraff'ın yazdıklarını doğruladığını belirtti.

Devamı 5. sayfada

Hollanda'daki Türkiyeli işçiler Federal Almanya sınır kapısı Arnheim'de 1 Aralıkta büyük bir eylem yaptılar.

Sınır kapısı zorlandı
"Vize kalksın"

Yazısı Sayfa 5'de

"Biz hayal kurarken de gerçekçiyiz"

TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu Yurtdışı Parti Örgütleri Konferansı'ndan sonra Danimarka'da basın toplantısı yaptı.

İlginç soruların sorulduğu basın toplantısı haberini 3. sayfamızda bulabilirsiniz

Parlamento binasında genel kurul

Batı Berlin Türk Topluluğu'nun eşit haklar

Gençler Yavuztürk'e cevap verdiler

Parlamento binasında genel kurul

Batı Berlin Türk Topluluğu'nun eşit haklar mücadelesinde yeni bir adımı

14 Türkiyeli örgütün oluşturduğu Batı Berlin Türk Topluluğu (BTT) Genel Kurulu' nu 16 Kasımda Batı Berlin Parlamento binasında yaptı.

Kuruluş amacını eşit haklar, seçme ve seçilme hakkına dayandıran örgütün genel kurulunda B.Berlin parlamentosunda grubu bulunan bütün partilerin temsilcileri de birer konuşma yaptılar.

●Yazısı Sayfa 6'da

Onun bunun himmetiyle değil

AET ülkeleri serbest dolaşım hakkı diye bir hak tanımadıklarını resmen ilan ettiler. Böylece yirmiiki yıl önce yapılmış olan antlaşmanın en önemli maddelerinden biri kelimenin tam manasıyla çöpe atılmış oldu. Arşivleri karıştırıp Türkiye'de 1964 ve 1970 yıllarında ilgili antlaşmalar hakkında yapılan tartışmalara bakarsanız o zamanki adıyla Ortak Pazara tam üyeliği savunanların özellikle serbest dolaşım hakkını büyük bir kazanım ve ülkemizdeki işsizlik meselesini çözmek için en geçerli yol olarak öne sürdüklerini görürsünüz. Aradan yıllar geçip iş bu hakkın kullanılmasına gelince vaktiyle bol keseden yapılan vaadlerin ne kadar çürük temellere dayandığı gün ışığına çıktı.

SERBEST dolaşım hakkını kullanacak olanlar en başta işçiler, emekçilerdi. En kolay feda edilen hak da bu oldu. ANAP hükümeti serbest dolaşım hakkını korumak için hiç bir ciddi çaba göstermedi. Işçilerin bu hakkını kendisi açısından nasıl paraya çevirebileceğini hesaplayarak "pazarlık edelim" dedi. Karşı tarafın pazarlık masasına koyduğu teklif ortada: Yurt dışında çalışan işçilerin öz çocuklarını bile serbestçe yanlarına getirtmeleri kabul edilmiyor.

BASIN "hakkımız ertelendi" diye yazıyor. Oysa ertelemek demek daha ileri bir tarihe bırakmak demektir. Serbest dolaşım hakkı şimdi başlamayacak da on yıl sonra mı başlayacak? Yoksa onbeş yıl sonra mı? Böyle bir şey teklif eden yok. Demek ki sözkonusu olan ertelemek filan değil düpedüz yok etmektir. Uluslararası bir antlaşmayla verilmiş bir hak şimdi tek taraflı olarak geri alınıyor.

"ANTLAŞMALAR bağlayıcıdır" kuralı devletlerarası hukukun temel kuralıdır. Bu kural çiğnendi mi antlaşma yapmanın ne değeri kalıyor? Bugün yapılan antlaşmanın yarın aynı şekilde çöp sepetine atılmayacağını nereden bilelim? Bu yüzden Süleyman Demirel haklı olarak "bundan sonra Türkiye'nin menfaatlerini korumada çok zorluk çekilir"

Türkiye Postası

Devamı 2.sayfada

Gençler Yavuztürk'e cevap verdiler "Bakan ne dediğini bilmiyor"

Milli Savunma Bakanı Zeki Yavuztürk 18 Kasımda Frankfurt' tan Münih'e hareket ederken gazetecilerin sorularını yanıtladı. Bakan bedelin miktarının indirilmesine yönelik bir soruyu, **gurbetçi gençlerin ayda bir defa diskoya ya da lokantaya gitmezlerse taksitle rahatlıkla ödeyebilecekleri** şeklinde yanıtladı. Bakanın bu açıklaması üzerine görüşünü sorduğumuz gençlerin cevaplarını iç sayfamızda bulabilirsiniz.

●Yazısı Sayfa 5'de

Daimler-Benz (Mercedes) fabrikasında çalışan genç işçiler bakanın sözlerini tepkiyle karşıladılar

Düşünce özgürlüğü için yeni bir girişim

Aralarında SHP ve DSP liderlerinin de bulunduğu 109 kişi imzaladıkları bir ortak metinle bütün düşünce suçlarının yasalardan kaldırılmasını Türkiye Büyük Millet Meclisi' nden istediler.

Dilekçede, Turgut Özal ve Adalet Bakanı Sungurlu'nun **"Hapishanelerde düşüncelerinden ötürü mahkum olmuş hiç kimse yoktur"** sözlerinin aksine yıllardır binlerce insanın sırf düşüncelerinden ötürü görevden alındığı, keyfi güvenlik soruşturmalarıyla işsiz bırakıldığı belirtilerek, çağdaşlaşmak ve demokratikleşme iddiasındaki bir ülkeye yakışmayan bu ilkel tablonun ve yasalardaki tüm düşünce suçlarının TBMM'nce ortadan kaldırılması isteniyor.

●Yazısı Sayfa 3'de

BU SAYIDA

Yalan resmi politika

Uzun süredir dünya kamuoyunda ABD'nin Iran'a gizlice silah satışında bulunduğu yolundaki tartışmalara ABD yönetimi tarafından açıklık getirildi. Sürekli Iran yönetimini ısrarla suçlayan ABD, sonunda Iran'a silah satışında bulunduğunu açıkladı.

●Yazısı sayfa 9'da

SPD'nin seçim toplantısında seçim hakkı istendi

22 Kasım günü SPD'nin Heilbronn'da düzenlediği seçim toplantısında FIDEF'e bağlı Heilbronn Çalışma Grubu yabancılara seçim hakkı istedi. Çalışma Grubu üyeleri bu amaçla toplantı salonunun önünde ve salonda istemlerini içeren pankart açtılar, bildiri dağıttılar. Salona gelen SPD Genel Başkanı Willy Brand'a ve milletvekili Dieter Spöri'ye de bildiri verdiler. Willy Brand bildiriyi gülümseyerek aldı ve imzaladı.

Onun bunun himmetiyle değil

Başı 1. sayfada

demiş. Gerçekten de antlaşmaların tek taraflı olarak geçersiz ilan edilip bir tarafa atılmasına göz yuman bir devletin ciddiye alındığı, sayıldığı söylenebilir mi?

BU uygulama yalnız Türkiye'ye karşıdır. Ne İspanya, ne Portekiz ve ne den Yunanistan için önceden kararlaştırılmış hakların ortadan kaldırılması söz konusu olmadı. Demek ki AET ülkeleri Türkiye'ye aralarında pek "özel" bir yer ayırmışlar.

MESELE yalnız serbest dolaşım hakkı meselesi değildir. Bu şartlar altında AET'ye girmek Türkiye'nin çıkarlarını koruyamaz hale gelmeyi peşin peşin kabul etmek demektir. Şimdiye kadar yapılanlar Türkiye'nin AET içinde eşit haklara sahip şerefli bir üye olarak kabul edilmeyeceğini gösteriyor. Bundan sonra ancak AET içinde bir sığıntı gibi yer almayı içlerine sindirebilenler tam üyelik için başvuralım diyebilirler. Üstelik bundan sonra şikayet etmeye hakkımız da olmayacaktır. Adamlar daha üye olmadan bizi nasıl bir davranışa layık gördüklerini açıkça göstermiyorlar mı? Bütün bunlardan sonra tam üyelik için başvurmak bize tokat atana öbür yanağımızı da çevirmek değildir de nedir?

OSMANLI imparatorluğu yüzyıllarca kâh Fransızlara, kâh İngilizlere, kâh Almanlara yaslanarak ayakta kalmaya çalıştı. Sonuç biliniyor. Bugünkü rejim de aynı yoldan gidiyor. Oysa ülkenin kalkınmasını AET'ye, savunmasını NATO'ya bağlayan anlayış terk edilmedikçe içine düştüğümüz bunalımdan kurtulamayız. Yurdumuz ayakta kalacaksa, yurdumuz kalkınacaksa, bu onun bunun himmetiyle değil, ancak kendi gücümüzle olacaktır.

TÜRKIYE'de ve yurt dışında en çok satan gazetelerden birinde tanınmış bir gazeteci yurdumuzdaki düzen için şöyle yazıyor "gün sahtekarların ve köşeyi dönmeyi beceren uyanıkların günü..."

BIR memleketin idaresi sahtekarların elinde kaldı mı varılacak nokta budur. Ülke içinde insan onuruna yaraşır bir düzen kurulmadan uluslararası alanda onurlu ilişkiler beklemeyelim.

Türkiye Postası

29 Kasımda Duisburg'da Batı Avrupa'daki Türkiye Postası temsilcileriyle bir toplantı yaptık

Hedef: Daha güçlü Türkiye Postası

29 Kasım günü gazetemizin Duisburg'daki merkezinde Federal Almanya, İngiltere, Fransa, Hollanda ve Batı Berlin'den kendi olanaklarıyla gelen temsilci, muhabir ve gönüllü muhabirlerimizle, yazı kurulu ve dağıtım sorumlumuzun katıldığı bir toplantı yaptık. Kimi uzun süredir temsilciliğimizi yapan, kimi ise bu görevi yeni devralmış 37 temsilcimizle bir gün boyu bir arada olmak, açık yüreklilikle eksikliklerimizi ortaya koymak, her biri ayrı önem ve değerde önerileri dinlemek sorunlarımız tartışma fırsatı bulmak, bu tür toplantıları daha sık yapmanın gereğini bize bir kez daha hatırlattı.

Temsilciler toplantısında ağırlıkla gazetemizin içeriğinin nasıl zenginleştirilebileceği, hitap ettiği kitlenin özellikleri, gazetecilik tekniğiyle ilgili konular ve abone-satış sorunları tartışıldı. Barış, demokrasi, eşit haklar için mücadelenin yaşamla nasıl bütünleştirilebileceği örneklerle açıklandı. Ayrıca gazetemizi maddi açıdan güçlendirmenin ve geniş kitlelere tanıtmanın olanakları konuşuldu. Bu amaçla temsilcilerimize 1987 yılının Şubat ve Mart aylarında sürdürmeyi hedeflediğimiz geniş bir kampanyanın ön bilgileri verildi.

Toplantının en önemli yanlarından biri de, temsilcilerimizle gazete çalışanları arasında sıcak ve canlı bir bağın kurulabilmesine olanak bulunmasıydı. Çoğuyla sadece telefon ve mektuplarla tanıştığımız temsilcilerimiz bizi yakından tanıma, beklenti ve hedeflerimizi doğrudan öğrenme, biz ise temsilcilerimizin içten ve yaratıcı düşüncelerinden doğrudan yararlanma fırsatını bulduğumuz için memnun ayrıldık toplantıdan.

Özellikle temsilcilerimizin gazetemizle dayanışma konusunda gösterdikleri duyarlılık bizlere güç verdi, umut verdi. Toplantı bizim için sürprizlerle doluydu. Örneğin **Düsseldorf** gönüllü muhabirimizin çektiği ve çerçevelediği büyük boy renkli bir fotoğrafı gazetemiz yararına açık artırmaya çıkarması, yine **Emmerich**'ten gazetemize, salatalık tarlalarında gönüllü olarak çalışan dostlarımızın yaptıkları bağışın toplantıda verilmesi hepimizi heyecanlandırdı. Maddi ve moral destek oldu.

Toplantının sonunda çeşitli alanda başarı gösteren temsilciliklerimize biz de küçük ödüller verdik. Bu temsilciliklerimiz; Kısa bir sürede abone sayısını üç misli artıran **Ingiltere; Bölgesinden** en düzenli haber gönderen **Hamburg;** düzenli bir dağıtım ilişkisi olan **Pforzheim;** Gazetemizle dayanışma amacıyla gösterdikleri özveri nedeniyle **Emmerich**'di. Ödül dağıtımı sırasında salonda bulunmayan ama çalışmalarıyla örnek gösterebileceğimiz **Münster, Herrenberg, Münih, Isveç, Isviçre** temsilciliklerimizi de bu vesile ile anmak istiyoruz.

Toplantıya çeşitli nedenlerle katılamayan temsilcilerimize önümüzdeki günlerde geniş bilgi gönderecek ve bu tür toplantıların çeşitli bölgelerde sürdürülmesi için çabalarımızı yoğunlaştıracağız.

Ayrıca, bir süre önce gazetemizden de duyurduğumuz gibi, Türkiye Postası temsilcilerine verilecek olan tanıtma kartlarını, gerekli bilgileri ve 2 adet fotoğraf gönderen temsilcileri iletmeye başlıyoruz.

İçeriği ve biçimiyle aranan, güvenilir, özgün haberlerle zenginleştirilmiş bir **Türkiye Postası** için bundan sonra da tüm temsilcilerimizin, gönüllü muhabir ve okuyucularımızın desteğini bekliyoruz. Bunu birlikte başaracağımıza inanıyoruz.

Cumartesi - pazar haydi dayanışmaya

Bizler Emmerich ve çevresindeki **Türkiye Postası** okurları **Türkiye Postası**'na nasıl bir maddi dayanışmada bulunabileceğimizi düşündük. Bir okurun önerisiyle hafta sonları salatalık tarlasında salatalık toplayarak maddi dayanışmada bulunma kararı aldık. Bunu gerçekleştirmek için **Türkiye Postası Ile Dayanışma Komitesi** kurduk.

Bu kararı bir arkadaşımızın önerisi ile daha da geliştirdik. Hafta sonları işyerinde çalışan arkadaşlarımız çalıştığı altı saati **Türkiye Postası** ile dayanışmaya ayıracaktı.

Haftalar geçtikten sonra tarlalarda salatalıklar toplanmaya başlandı. Salatalık tarlasında genellikle Türkiyeli kadınlar, işsizler, gençler ve ilticacılar çalışıyordu. **Türkiye Postası** okurları olarak bizler de işçiler, işsizler ve de ilticacılardan oluşuyorduk. Bunun dışında bir de doktor okurumuz vardı.

Kimi zaman cumartesi, kim zaman pazar günleri saat 7.00'de kalkarak salatalık tarlasına çalışmaya gittik. Kişi başına düşen saat ücreti 8 DM'ydi. Günde kaç saat çalışılacağını havanın iyi olup olmadığı belirliyordu. Hava yağmurlu ise çalışılmıyordu. Kimi zaman 5-6 saat, kimi zaman 8-9 saat çalıştık. Iş yorucu olduğu halde biz okurlar bu işi seve seve yaptık. Çünkü birlikte aldığımız kararı birlikte gerçekleştirdik. Çünkü bizlere, okurlara, sorumluluk duyan herkese düşen görevi, görevimizi yerine getirdik.

Türkiye Postası'nı uzaktan tanıyan kimi işsiz, ilticacı arkadaşlar ise bir günlük çalışmalarıyla dayanışmada bulundular. Sadece **Türkiye Postası** ile değil, bir de bizlerle, yani **Türkiye Postası** ile Dayanışma Komitesi ile de dayanışmada bulundular. Bunun için özellikle bu arkadaşlara gazetemiz aracılığı ile teşekkürlerimizi iletiyoruz.

Komitemiz şimdiye kadar 1020,- mark topladı. Temsilci olarak buna şunu da eklemek istiyorum. Elimize geçen **Türkiye Postalarının** hiç biri geri iade edilmiyor.

Haydi dayanışmaya...

Türkiye Postası ile Dayanışma Komitesi

OKUYUCU POSTASI

Ruhi Su kim?

Yeğenim 17 yaşında. Yani 11 yaşındaydı cunta başa geçtiğinde. Çarşıda dolaşırken konuşuyoruz. Sorunlarını anlatıyor bana. Anlatıyorum nedenlerini. Sonra nelerden hoşlandığını nelere ilgi duyduğunu soruyorum, kitap, gazete neler okuduğunu diye sordu.

Ruhi Su bir halk sanatçısıdır. O türkülerinde halkının yanında yer alır. Türküleri halkı içindir. Onların dertlerini, sevinçlerini ve lattıklarını. Soruyor, soruyor. Sosyalizmi anlatmaya çalışıyorum.

O bu düzenin yetiştirdiği milyonlarca gençten sadece biri, bir örnek. O, sanat diye bunları tanımış. Gerçek halk sanatçılarını tanımaktan yoksun bırakılmış. O

İskenderun yavaş yavaş ölüyor

Adana ve Iskenderun'a güzel bir tatil yapmaya gittim. Hem gezer, hem yüzeriz diye düşündüm. Ama düşündüğüm gibi olmadı. Iskenderun körfezi komple kirli, denize girmek yasak. 3. Demir-çelik her yeri kirletmiş. Fabrikanın çıkardığı duman ve sis şehrin üstünde bir bulut gibi duruyor.

Kirli hava herkeste öksürük yapıyor. Nefes darlığı yapıyor. Tüm

4300 Essen 1

Türkiye Postası

Abone Fişi

Adı-Soyadı
Adresi

6 aylık (12 sayı) ☐
1 yıllık (24 sayı) ☐
Tarih:

Ülkesi

Abone ücretini **Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität,** Konto-Nr 219-004090, BLZ 350 500 00, **Sparkasse Duisburg-Kaiserberg** hesabına yatırınız ve bu abone fişi ile birlikte havale makbuzunuzu **Türkiye Postası Abone Servisi, Moltkestr. 45, 4100 Duisburg 1** adresine postalayınız.

Bu abone siparişini 10 gün içinde (posta damgası geçerlidir) yazılı olarak başvurarak iptal edebilirim.

Tarih **İmza**

Für Bundesrepublik
(Federal Almanya için)

ABBUCHUNGSVOLLMACHT
(Kontodan çekim vekaletnamesi)

Ich ermächtige Sie hiermit widerruflich die TÜRKİYE POSTASI Abonnementgebühren von meinem Konto einzuziehen.
(Sizlere bu imzamla -her an geri alabilmek üzere- TÜRKİYE POSTASI'nın abone ücretini kontomdan çekme hakkını veriyorum.)

Beginn ab:
(Başlangıç tarihi)

Abbuchungsmodus:
(Kontodan çekme yöntemi)

Name, Vorname:
(Soyadı, Adı)
Strasse, PLZ, Ort:
(Adresi)
Mein Bank/Postcheckkonto bei:
in:
(Bankanın/postahanenin adı)
(Yeri)
Konto Nr.:
(Hesap numarası)

–jährlich ☐
–yıllık
–halbjährlich ☐
–6 aylık

Bankleitzahl:
(Banka numarası)

Datum:
(Tarih)

Unterschrift:
(İmza)

Abone bedeli

	F.Alm.	Belçika	Danim.	Fransa	İngiltere	Hollanda	İsveç
6 aylık	30 DM	600 BF	120 Km	90,- FF	9,- £	35 G	95 Kr
1 yıllık	60 DM	1200 BF	240 Km	180,- FF	18,- £	70 G	190 Kr

de. Çarşıda dolaşırken konuşuyoruz. Sorunlarını anlatıyor bana. Anlatıyorum nedenlerini. Sonra nelerden hoşlandığını nelere ilgi duyduğunu soruyorum, kitap, gazete neler okuduğunu.

Tan gazetesini hergün okuduğunu, ikramiyeleri biriktirdiğini, piyango bileti aldığını, arabesk müzikten hoşlandığını anlatıyor.

Kaset satıcısının teybinde Sezen Aksu'nun son kaseti bağırıyor. Gözüm Sadık Gürbüz'ün kasetine takıldı. Sonra Livaneli, Ruhi Su, birer tane aldım. Yeğenime döndüm, **"Bunları hiç dinledin mi?", "Ruhi Su kim?"** diye sordu.

Ruhi Su bir halk sanatçısıdır. O türkülerinde halkının yanında yer alır. Türküleri halkı içindir. Onların derdlerini, sevinçlerini ve üzüntülerini yansıtır türkülerinde. Birçok sanatçıya örnek olmuş, birçok sanatçı yetiştirmiş, yaşamıyla, mücadelesiyle örnek bir insan. Türküleriyle karşı çıkmış bu düzene ve bu düzenin savunucularına ve onu ölüme terk ederken susacağını sanmışlar. Oysa o gür sesiyle, sazıyla haykırıyor bu pis düzen savucuların yüzlerine: **"Sabahın bir sahibi var"** Yeğenim dinliyor anrum.

O bu düzenin yetiştirdiği milyonlarca gençten sadece biri, bir örnek. O, sanat diye bunları tanımış. Gerçek halk sanatçılarını tanımaktan yoksun bırakılmış. O müzik diye arabeski, kitap diye saçma sapan şeyleri tanımış.

Cuntanın ve işbirlikçilerinin bilinçli bir politika izledikleri apaçık ortada. Yeni yetişen gençlik bilmesin ne Nazım Hikmet'i, ne Ruhi Su'yu ne de diğerlerini bu kokuşmuş düzende daha iyi at koştursunlar diye. Dönüşümde yeğenimin söyledikleri beni sevindirdi: **"Amca, Ruhi Su'yu dinleyeceğim."**

FAC-Heilbronn'dan bir okurumuz

Ben de gördüm

Merkez Bankasına yatırdığım paranın günü dolduğundan faizine güvenip Türkiye'ye gitmiştim. Çünkü burada Türkiye'nin Sesi radyosu iki vatandaşa **"Paranızı Merkez Bankası'na yatırın.** İki vatandaşım yanımda 40 bin mark yatırdı. Bir vatandaş da geldi parasını faizi ile birlikte kuruşuna kadar çekti." dedirtiyor. Sonra kalkıyor Bulgaristan'da 1500 mark uluslararası ehliyeti olmayandan para cezası kesiyorlar diye haber veriyor.

Ben de birçokları gibi gittim. Az da olsa biraz paradan ve işten oldum. Altı ay oldu hala paramın faizleri ya da bir cevap gelecek. Koskoca devlet neden yalan söylüyor, neden bizleri yanıltıyor?

Sizler gibi ben de gördüm ülkemdeki işsizleri, adım başı dilencileri. Kahvelerde kimlik kontrolü yapılırken caddede evine giden insanları kahveye çekip nüfus kağıdının yazısı silik olduğu için gencecik insanları tokatlandığını. Caddelerin yoksulluktan San Pauli sokaklarına dönüştüğünü. Ben de gördüm rüşveti, iltiması.

Ali Boyraz/Hamburg-FAC

GÜNEY AFRİKA!...

Taksilerin rengi değişiyor

Kayseri Belediyesi Kayseri'deki bütün taksilerin sarıya boyanmasını istiyor. Taksi şoförleri de buna karşı çıkıyor. **"Neden, sarı olması gerekiyormuş? Sarıdan başka kırmızı, beyaz, siyah boya da var"** diyorlar. Çünkü sarı Türkiye'de tutulmayan bir renk.

Bir boya firması Kayseri Belediye Başkanına rüşvet vermiş. Bundan dolayı taksilerin boyası değiştiriliyor. Şoförler şunları söylüyorlar: **"Bizler örgütlü olsak çok şey yaparız. Bütün arabaları getirsek şehrin giriş çıkışlarına, trafik aksadığı zaman dünya kopar."** diyorlar. Çoğu arabasını satmak zorunda kalıyor. Çünkü bir arabanın boyanması tam 150 bin liradır. Ev mi geçindirsin, araba mı boyatsın? Hem de arabasının taksitini mi ödesin? Şoförler **"Derdimize hiç kimse sahip çıkmayacak mı?"** diyorlar

Münih'ten bir okurumuz

DÜĞÜNE DAVET

Bizler **Seher Sesli** ile **Ramazan Semiz** evleniyoruz. 13.12.1986 cumartesi günü, saat: 16.00-24.00 arası, Schützenhaus-Sturzelberg Schulstr. 134, 4047 DORMAGEN (Stürzelberg) adresindeki düğünümüze tüm dostlarımız davetlidir.

TEŞEKKÜR

Hastanede yattığım süre içerisinde sağlığımla yakından ilgilenen, bizatihi ziyaretime gelen, telefonla arayan, mektup yazan tüm dost ve arkadaşlarıma yürekten teşekkür eder, herkese sağlık ve esenlikler dilerim.

Murat Tokmak/Hamburg

Adana ve İskenderun'a güzel bir tatil yapmaya gittim. Hem gezer, hem yüzeriz diye düşündüm. Ama düşündüğüm gibi olmadı. İskenderun körfezi komple kirli, denize girmek yasak. 3. Demirçelik her yeri kirletmiş. Fabrikanın çıkardığı duman ve sis şehrin üstünde bir bulut gibi duruyor.

Kirli hava herkeste öksürük yapıyor. Nefes darlığı yapıyor. Tüm yetkililerin kılı bile kıpırdamıyor. Öyle inanıyorum ki tüm İskenderunlular yakın bir gelecekte koca şehri terkedecekler. Şehir yavaş yavaş ölüme gidiyor, hiç kimse farkında değil.

Ayrıca 30 Ağustos Zafer Bayramını görmek kısmet oldu. 300 bin nüfuslu koca şehirden sadece tahminim bin kişi ancak bayramı görmeye geldi. Orada kulak misafiri oldum. MIT veya sivil polisler dolaşıp orduya laf atıyorlar. Bunlara he diyen veya beraberce laf atanlar hemen götürülüyor.

FAC-Köln'den bir okurumuz

OKUYUCU ŞİİRLERİNDEN SEÇMELER

Fırtına ile

Bir fırtına ile
kopmuş gelmişiz
uzaklardan.
Bir fırtına ile
kopup gitmeliyiz
buralardan.
Yaratmak
kök salmaksa
Göçmemek için bir fırtına ile
kök salacağız
bu toprağa,
çiçek açacağız bu dalda,
tohumlar ekeceğiz,
daha da çoğalmak için.
Alaşafağında günün;
Gökyüzü
maviye
Ben
özgürlüğe hasret
ve özlememekse
gökyüzündeki maviyi
hasret kalmaksa güneşe
yerleşmek bu toprağa.
Ve her güzeli
her yeniyi yaratmaksa
yerleşmek:
Biz bu toprağa
kök salacağız
kök salacağız
kök salacağız.
Bir fırtına ile
kopmuş gelmişsek de
Bir fırtına ile
kopup gitmeyiz
gitmeyiz
gitmeyiz buralardan

Yüksel Akkaya

Küçük yeğenim

Yeni doğdun küçük yeğenim
Henüz gözlerin yarım yamalak açık
Simsiyah kirpiklerin arkasına gizlenmiş, deniz gözlerin
Karanfillerin açışını, martıların kanat çırpışını görecek

Adın BARIŞ olsun küçük yeğenim
Tüm güneşli güzel günleri
Görmesi gereken çocuklar için

Yavaş yavaş emekliyorsun artık
Minik ama sağlıklı dizlerinin üstünde
Yürüyebileceksin elbet bir gün
Dikenli gül bahçelerinde düşe kalka.

Zeki Kılıç/Frankfurt-FAC

Türkiye Postası: 15 günde bir çıkar **Herausgeber:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität e.V. Donaustr. 1, 1000 Berlin 44 **Verantwortlicher Redakteur:** A. Söylemezoğlu **Anschrift der Redaktion:** 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 Tel: (0203) 340397 **Herstellung:** Infomedia, 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 **Druck:** Druckhaus WAZ GmbH & Co. Betriebs KG - 4300 Essen 1, **Banka Hesabı:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Konto-Nr. 219-004090, BLZ 350 500 00 Sparkasse Duisburg-Kaiserberg **Abone Koşulları:** Federal Almanya ve Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM, 1 yıllık (24 sayı) 60 DM. **Temsilciler: Fransa-Paris** Tel: 1-42597402 **İsviçre** Tel: 004127-235243 **Hollanda-Den Haag** Tel: 070-890 336 **İngiltere-Londra** Tel: 01-8816514 **Danimarka-Kopenhag** Tel: 01-707506 **İsveç-Stockholm** Tel: 08-7401941

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1. Garcialorca, 2. Ada - mroN - Acı, 3. laciR - Ramses, 4. İpotek - Yo - Mi, 5. laN - Nadir - An, 6. Ez - İma - Pa, 7. Albeni - Lain, 8. Arar - Ne - zrA, 9. Çıra - uC - Taam, 10. Azeri - Akne.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. Galile - Açı, 2. Adapazarı, 3. Racon - larA, 4. It - İbraz, 5. İmrenme, 6. Ar - Kaan - Ur, 7. Lor - İnci, 8. onayiP, 9. Moral - Ta, 10. caS - Azak, 11. Acemaşiran, 12. Isın - Name.

Haydar KUTLU

Behice BORAN

TKP Yurtdışı Parti Örgütleri Konferansı Danimarka'da toplandı

Türkiye Komünist Partisi'nin Yurtdışı Parti Örgütleri Konferansı Danimarka'da yapıldı. Bundan bir süre önce Türkiye'de TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu'nun başkanlığında toplanan Türkiye Parti Örgütlerinin Konferansı'ndan sonra yapılan Yurtdışı Parti Örgütleri Konferansıyla TKP'nin 1986 Ulusal Konferansı sonuçlanmış oldu.

Yurtdışında çeşitli ülkelerin konferanslarında seçilen delegelerin katılımıyla toplanan konferans TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu'nun bir konuşmasıyla açıldı. Konferansa Türkiye Işçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran başkanlığında bir TIP delegasyonu da katıldı. Behice Boran konferansta bir konuşma yaptı.

TKP Merkez Komitesi 1986 Ulusal Konferansı'nın tamamlanmasından sonra bir açıklama yaparak, konferansın baştan sona canlı bir tartışma ve büyük bir coşku içinde geçtiğini, konferans sürecinin TKP'yi her bakımdan güçlendirme yolunda yeni ve başarılı bir adım olduğunu ve partinin mücadele tarihinde yeni bir dönem başlattığını açıkladı. Açıklamada tüm kararların oy birliğiyle alındığı konferans delegelerinin Ulusal Konferans Tezlerini onayladıkları ve TIP ile birlik yolundaki çalışmaları desteklediklikleri de belirtiliyor.

Düşünce özgürlüğü için yeni bir girişim

Turgut Özal ve Adalet Bakanı Sungurlu'nun **"Hapishanelerde düşüncelerinden ötürü mahkum olmuş hiç kimse yoktur"** sözleri üzerine ortak imzalı bir metni kamuoyuna açıklayan 109 kişi bu açıklamaların gerçeği yansıtmadığını vurgulayarak, bütün düşünce suçlarının yasalardan kaldırılmasını istedi.

Aralarında SHP yöneticileri,Tevfik Çavdar, Türkan Akyol, Hızır Ekşi, Arslan Başer Kafaoğlu, Ahmet Kahraman, İpek Çalışlar, Demirtaş Ceyhun, Adalet Ağaoğlu, DSP üyesi Asaf Savaş Akat'ın da bulunduğu ortak imzalı metinde kanunlardaki bütün düşünce suçlarının ortadan kaldırılması istendi.

109 kişinin imzaladığı metinde kanunlardaki Türkiye'de demokrasi ve insan hakları meselesinin, ülkenin, ülke insanlarının ve demokratik dünya kamuoyunun gündeminde kalmaya devam ettiği vurgulanarak düşünce özgürlüğünün bir defa daha kilit mesele durumunda olduğu belirtildi.

Nereden nereye...

Dilruba YENEN

"Türkiye'da faşizme ve emperyalizme karşı samimiyetle karşı çıkma her Türk vatandaşının görevidir, namus borcudur, insan olma haysiyetinin bir gereğidir. Faşizme ve emperyalizme karşı çıkmayan, samimiyetle bunu kınamayan bir toplumun mevcut dünya koşulları içinde insanca yaşa-

Türkiye Komünist Partisi Genel Sekreteri Haydar Kutlu Kopenhag'da basın toplantısı yaptı

"Biz hayal kurarken de gerçekçiyiz"

Türkiye Komünist Partisi Genel Sekreteri Haydar Kutlu 23 Kasım günü Kopenhag'da yaptığı basın toplantısında yurtiçi ve yurtdışında gerçekleştirilen konferanslarla 1986 TKP Ulusal Konferansının sonuçlandığını ve Barış ve Ulusal Demokrasi isimli bir alternatif programın onaylandığını açıkladı.

Parti örgütü dışında da işçi, emekçi, aydın geniş bir kesimde tartışmaya açılan Barış ve Ulusal Demokrasi Programı'nın tüm Türkiye halklarının özlemlerini, çıkarlarını dile getirdiğini; programın özünün diktatörlük rejiminden demokratik bir çıkış yolu için savaşımla, insanlığı tehdit eden nükleer savaşı önleme, Ortadoğu'da ABD emperyalizminin hegemonyacı amaçlarına karşı koyma savaşımını birleştirdiği ve bu niteliği ile barış yanlısı ve diktatörlük karşıtı en geniş politik ve sosyal güçlerin ortak savaşı için bir temel oluşturduğunu; TKP'nin bu programı hayata geçirmek için barıştan ve demokrasiden yana bütün güçleri birleştirmeye çalıştığını söyledi. Daha sonra Haydar Kutlu Hürriyet gazetesi, Türkiye Postası, Danimarka Radyosu Sol Sosyalist Parti'nin yayın organı Venstre Socialist'in sorularını yanıtladı.

Hürriyet gazetesi: Bu tip toplantıları başka ülkelerde yapacak mısınız? Daha önce bu tür bir toplantı düzenlediniz mi?

H.KUTLU: Evet, geçen yıl Federal Almanya'da partimizin 65. kuruluş yıldönümünde Bonn'da gazetecilerle görüşme olanağı olmuştu. Hiç kuşkusuz ki olanaklar bulabilirsem başka ülkelerde de halkımın sorunlarını dile getirecek toplantılar yapmak istiyorum.

Türkiye Postası: Gerek programınızda, gerekse konuşmalarınızda barış yanlısı güçler, diktatörlük karşıtı güçler diyorsunuz. Bunlar kimlerdir?

H.KUTLU: Türkiye'de çok geniş bir çevre, çok açık ki bugünkü rejime karşıdır ve demokrasi istiyor. Bu çevre burjuva muhalefet partilerinden **geniş** sola kadar uzanıyor. Sendikalar, üniversiteler demokrasi istiyor. Biz kendi isteklerimizle bu geniş çevrelerin demokrasi istemlerinin çakıştığını söylemiyoyoruz. Ancak bütün bu güçleri yanımızda görmek istiyoruz. Bu güçlerden hangilerinin ne ölçüde bizim barış ve ulusal demokrasi alternatifi programımızı destekleyeceği önceden söylenemez. Bunu demokrasi için mücadele sürecinde rejime karşı birlikte mücadele ederken göreceğiz. Özellikle ara seçimlerden sonra nasıl bir Türkiye olacağı tartışılıyor. Bu kuşkusuz ki yenidir.

Venstre Socialist muhabiri: Kürtlere yapılan baskılar hakkında ne düşünüyorsunuz?

H.KUTLU: Dünya kamuoyu artık açıkça biliyor ki, Kürt halkı üzerinde baskı vardır. Pek çok Kürt köyü boşaltıldı, sayısız Kürt yalnızca Kürt olması nedeniyle tutuklandı. Pek çok Kürt yurtseveri ise kayıptır. Bizim basınımıza ve radyolarımıza kaybolan Kürt yurtseverlerinin ailelerinden pek çok mektup gelmekte. Bunlar aynı zamanda Kürt köyleri üzerindeki baskıları da anlatıyor. Herşeyden önce bu baskıların kalkmasını istiyoruz. Ikincisi Kürt halkının varlığının kabul edilmesini istiyoruz. Bugün

Haydar Kutlu Kopenhag'da yaptığı basın toplantısında.

Türkiye Postası: Göçmen işçilerin seçim hakkı konusunda ne düşünüyorsunuz?

H.KUTLU: Biz yurtdışındaki göçmen işçilerin bulundukları ülkelerden seçimlere katılma hakkına sahip olmasını istiyoruz. Yurtdışında önemli sayıda, 3 milyonu aşkın göçmen işçi var. Onların oy hakkına sahip olmaları en doğal hakları. Bu nedenle ulusal konferansımız göçmen işçilerin bu hakka sahip olabilmeleri için Batı Avrupa'daki tüm demokratik kuruluş ve partileri bu hakkı istemede dava-

Danimarka radyosu: Kürt komünist partisi yok mu?

H.KUTLU: Açıkça bu isimle yok. Ama biz Türk ve Kürt işçilerinin partisiyiz.

Danimarka radyosu: TKP aynı zamanda Kuzey Kıbrıs'taki işçilerin de partisi midir?

H.KUTLU: Kıbrıs toprak bütünlüğü olan bağımsız bir ülke. Bu nedenle orada bağımsız faaliyetimiz yok.

Danimarka radyosu: Sizi kaç kişi destekliyor?

H.KUTLU: Bunu söyleyebilmek

Danimarka radyosu: Haydar Kutlu Türkiye'ye gitse ne olur?

H.KUTLU: Iki ay önce gittim birşey olmadı. Ama illegal.

Danimarka radyosu: Legal gitseydiniz?

H.KUTLU: Herhalde tutuklanırdım. Bizde bir ceza yasası var. Faşist Mussolini'den alınma maddeler hem Komünist Partisi'ni yasaklıyor, hem de yeri geldiğinde demokrat insanları suçlamakta kullanılıyor. Bu maddeye göre en iyimser yorumla 10-15 yıl ceza verirlerdi.

"Türkiye'da faşizme ve emperyalizme karşı samimiyetle karşı çıkma her Türk vatandaşının görevidir, namus borcudur, insan olma haysiyetinin bir gereğidir. Faşizme ve emperyalizme karşı çıkmayan, samimiyetle bunu kınamayan bir toplumun mevcut dünya koşulları içinde insanca yaşamaya, insan olmaya, haysiyetli hayat sürmeye hakkı yoktur"

1975 yıllarında Ankara Sekizinci Asliye Ceza Mahkemesinde böyle bir karar veriliyor ve sanıklar beraat ediyorlardı. Bu karardan tam onbir yıl sonra bir başka mahkemede bir ara karar verildi. Ankara 4. Kolordu Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nde görülmekte olan MHP davasında tutuksuz yargılanan faşist elebaşları Yaşar Okuyan, Ahmet Er, Taha Akyol, Turan Koçal, Ahmet Hamdi Ayan hakkındaki yurtdışına çıkma yasağı mahkemece, kaldırıldı.

Bu onbir yıllık süreçte, özellikle 12 Eylül 1980 den bu yana Sosyal adalet anlayışı ve mahkeme kararları nereden nerelere geldi.

1975 yılındaki kararda olduğu gibi, egemen sınıfların çıkarlarını güvence altına alan yasaları, halk yararına uygulayan, emekçi halkın haklarını koruyarak adaleti gerçekleştirmeye uğraşan hakimler, hukukçular elbetteki bugün de var. Ancak bunların çoğu ya görevden uzaklaştırıldı, ya sürgünde, ya da iş yapamaz hale getirilerek susturuldular. Çoğu da görevini müdafaa makamında sürdürmeyi seçti.

Ama 1986 yılındaki MHP davasında bu kararı veren mahkemenin, uzaktan kumandalı hakimleri faşist uygulamalara meşruiyet kazandırma çabalarını hala sürdürüyor.

***

12 Eylül rejimi ile birlikte başta Anayasa olmak üzere en önemli yasalarda insan temel hak ve özgürlüklerini tamamen ortadan kaldıran değişiklikler yapıldı. Bununla da yetinilmeyerek, bazı yasalar patronlara kaçakçılara, rejim yanlılarına başka, emekçilere, namuslu kişilere, ilericilere başka türlü uygulanır oldu.

Bunun en çarpıcı örneği son yıllarda **"Seyahat Özgürlüğü"**ne konulan kısıtlamalarda kendini gösteriyor. Pasaport Yasası'nın 7. maddesi değiştirilerek önce kaçakçılara, şimdi de faşistlere yurtdışına çıkış izni verildi.

Güvenlik soruşturması gerekçe gösterilerek binlerce kişi, hakkında hiçbir soruşturma olmadığı halde, yetkililerce zanlı olarak kabul edilip, pasaport alamazken,

YÖK uygulamaları sonunda görevine son verilen bilim adamları uluslararası bilimsel toplantılara katılamazken,

Ruhi Su gibi dünyaca ünlü sanatçılarımızın yurtdışında tedavileri engellenerek ölümlerine sebep olunurken bir avuç faşist elebaşı hem de mahkeme kararıyla seyahat özgürlüğüne hak kazanıyor.

Hem de Türkiye'nin en büyük terör örgütü MHP'nin yöneticileri hakkında kesin suçlu olduklarına dair mahkeme tutanaklarınca sabit ifadeler varken,

Öldürülen onlarca ilericinin listeleri ve çeşitli deliller MHP Merkezinde bulunmuşken bir anda bu faşistler hakkında yurt dışına çıkma yasağı kaldırılıveriyor. Bu uygulama ulusal ve uluslararası hukuk kurallarının açık ihlalidir. Aynı zamanda Türkiye'de kimler için demokrasi olduğunun da bir göstergesidir.

Bu kararın bizce önemli olan bir yanı daha var ki, o da: Altı yıldır sürmekte olan MHP davası artık sonuçlanma aşamasında. Mahkeme göstermelik de olsa kimi kişilere ceza verecek. Mahkeme heyeti bu kararla faşistlere **"Ceza alacaksınız hemen buradan toz olun"** diyor.

Vakti zamanı gelince, yani ceza kararı verilince, tosuncuklar aranacak ama bulunamayacaklar. Verilen göstermelik kararda uygulanamayacak. Ne diyelim senaryo iyi hazırlanmış

ratik dünya kamuoyunun gündeminde kalmaya devam ettiği vurgulanarak düşünce özgürlüğünün bir defa daha kilit mesele durumunda olduğu belirtildi.

Dilekçede Turgut Özal'ın ve Adalet Bakanı Sungurlu'nun **"Türkiye'de düşünce suçu yoktur. Düşüncelerinden dolayı kimse hapis yatmamaktadır"** beyanlarının aksine, yıllardır binlerce insanın sırf düşüncelerinden ötürü görevden alındığı, keyfi güvenlik soruşturmalarıyla işsiz bırakıldığı, gözaltına alındığı, ve tutuklandığı, mahkum olduğu, yurttaşlık hakkından mahkum bırakıldığı belirtilerek, şöyle deniyor. **"Çağdaşlaşmak ve demokratikleşmek iddiasındaki bir ülkeye yakışmayan bu ilkel tablonun ortadan kalkması için taleplerimiz şunlardır: Düşünce suçundan dolayı açılan davalarda tutukluluk kararı verilmesi yolundaki hukuk dışı uygulamalara son verilmelidir. Tutuklama halleri ve nedenleri anayasada ve yasalarda belli edilmiştir. Bunların düşünce suçu sanıklarına da uygulanması, sakat, sonuçları bakımından da onarılmaz niteliktedir. Yasalardaki bütün düşünce suçları TBMM tarafından ortadan kaldırılmalıdır.**

Bir öğrenci tutuklandı

YÖK ve uygulamalarını protesto etmek amacıyla bir grup öğrencinin İstanbul'dan Ankara'ya yürümesinin ardından Ankara Emniyet Müdürlüğü tarafından yapılan operasyonlarda gözaltına alınan öğrencilerden Mehmet Öner, Ankara DGM tarafından tutuklandı.

Vatandaşlıktan çıkarılmalara tepkiler sürüyor

SHP Adana milletvekili Cüneyt Canver, yazar Demir Özlü'nün vatandaşlıktan çıkarılması konusunu TBMM'ne getirdi. Canver doğrudan Turgut Özal'a yönelttiği önergesinde, Demir Özlü'nün vatandaşlıkla bağdaşmayan hangi eyleminin bulunduğunu sorarak, yanıtlanmasını istedi.

da Kürt köyleri üzerindeki baskıları da anlatıyor. Herşeyden önce bu baskıların kalkmasını istiyoruz. İkincisi Kürt halkının varlığının kabul edilmesini istiyoruz. Bugün

Radyolarımıza her gün çok sayıda mektup geliyor diktatörlüğün barajını aşarak. Mektuplarda iş isteyenler bile var.

diktatörlük anayasası Kürtçe konuşmayı yasaklıyor. Kuşkusuz bu halkın kendi dili ile konuşması, kendi kültürünü ortaya koyması gibi bir dizi özgürlükleri olmalı. Böyle bir anlayış artık çağımızın kabul edebileceği bir anlayış değildir. Kürt halkı için Doğu'da yaşayan halk deniyor ama adı söylenmiyor. Partimiz bu baskılara karşı çıktığı için bölücülükle suçlanıyor. Biz Kürt ve Türk halkının beraberce kardeşçe ve özgürce yaşayabileceğine inanıyor ve bunu istiyoruz. Ama şunu da söylüyoruz; buna Türk ve Kürt halkları özgürce kendileri karar vermelidir.

Venstre Socialist: Kuzey Kıbrıs'ın işgali ve Türk-Yunan ilişkileri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

H.KUTLU: Başından beri biz Kıbrıs'ın Türk askerleri tarafından işgal edilmiş olduğunu söyledik. Ama bunu söylerken elbette Kıbrıs'ın Kuzey'inde yaşayan Türklerin çıkarlarına gözlerimizi kapamadık. Her iki toplumun çıkarları Kıbrıs'ın bağımsız, toprak bütünlüğüne sahip, egemen bir devlet olmasıdır. Bugünkü durum nedir? Şimdi Kuzey Kıbrıs'ta Türk toplumu ne ekonomik, ne sosyal yönden daha iyi durumda değildir. Ve şimdi bu duruma karşı orada da Türk toplumunun onların ilerici örgütlerinin protesto sesleri yükseliyor. Görülüyor ki, artık çağımızda böyle askeri güç kullanılarak hiç bir sorun çözümlenemez. Biz çözüm olarak her iki toplumun karşılıklı görüşmesini ve konunun uluslararası platformda ele alınmasını öngörüyoruz. Türkiye ile Yunanistan arasındaki sorun da buna benziyor. Sorunların kaynağı ABD ve NATO'nun kışkırtmalarıdır. Bu provokasyon iki taraflı yapılıyor. Kıta sahanlığı ile ilgili olarak Yunanistan'ın yaklaşımı gerçekçi değil. Türkiye'ninki de çözümleyici değil. Biz bu sorunun da uluslararası anlaşmalar çerçevesinde ve barışçı görüşmelerle çözülmesinden yanayız.

aşkın göçmen işçi var. Onların oy hakkına sahip olmaları en doğal hakları. Bu nedenle ulusal konferansımız göçmen işçilerin bu hakka sahip olabilmeleri için Batı Avrupa'daki tüm demokratik kuruluş ve partileri bu hakkı istemede dayanışmaya çağırdı.

Venstre Socialist: Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi'nin 86 Temmuz ayında yayınladığı rapor ve öne sürdüğü istekler ile Yunanistan'daki Lavrion kampı hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

H.KUTLU: Bu onların kongre raporu değilse, sözü edilen raporu görmedim. Bu parti ve TKP de içinde 6 partinin kurduğu Sol Birlik var. Bu birlikte bir başka Kürt partisi daha var. Bizim her iki Kürt partisi ile de görüşlerimiz yakın. Sol Birlik'in platformunda Kürt halkının ulusal özgürlüklerinin elde edilmesi istemi yeralıyor. Kuşkusuz görüşlerimiz arasında farklar da var. Bu doğal, başka partilerle de farklar var.

Lavrion kampı ile ilgili bilgim var. Burada üyelerimiz ve sempatizanlarımız var. Eğer koşulları soruluyorsa, ismi üzerinde kamp, çok iyi değil. Fakat Yunanistan'daki demokratik güçlerin, Yunan Komünist Partisi'nin politik göçmenlerin daha iyi koşullarda yaşamaları için çaba harcadıklarını biliyorum Bu kampta Türk-Kürt farklı görüşten ilerici, yurtsever, devrimciler, politik görüşü olmayanlar var. Buradan çıkarak daha genel bir soruna değinmek istiyorum. Hemen hemen bütün Batı Avrupa'da çok sayıda Türkiyeli politik göçmen var. Bunlar bize göre diktatörlüğün antidemokratik baskıları sonucu ülkelerini terketmiş durumdalar. Pek çoğu vatandaşlıktan çıkarıldı. Demin söylediğim Danimarka'da yaptığımız konferansın bir kararı da politik göçmenlerin Türkiye'ye geri dönebilmeleri için çalışma kararıdır. Bütün Avrupa kamuoyunu bu istemimizi desteklemeye çağırıyoruz.

Danimarka radyosu: Partiniz hakkında biraz bilgi verir misiniz. Partinizin merkezi nerede, kaç üyeniz var? Üyeler arasında Kürtler var mı?

H.KUTLU: İlk iki soruya yanıt vermek isterdim. Partimiz 65 yıldır illegal durumda. Avrupa'daki tek illegal parti. Bu yüzden üye sayımızı ve merkezimizin yerini açıklayamam. Ama önemli sayıda Kürt üyemiz olduğunu söyleyebilirim.

H.KUTLU: Kıbrıs toprak bütünlüğü olan bağımsız bir ülke. Bu nedenle orada bağımsız faaliyetimiz yok.

Danimarka radyosu: Sizi kaç kişi destekliyor?

H.KUTLU: Bunu söyleyebilmek için partinin legal bir seçime girebilmiş ve orada sonuçların görülmüş olması lazım. Yine de bazı örnekler verelim. Partimiz darbeden önce Türkiye'de hemen hemen yarı legal durumdaydı. O koşullarda tek ilerici sendika konfederasyonu içerisinde partimiz en fazla ağırlığı olan politik güçtü. Ve partimize sempatizan 40 bini aşkın üyeli bir gençlik örgütü, aynı şekilde yığınsal bir kadın örgütü vardı.

Danimarka radyosu: Sendikanın ismi nedir?

H.KUTLU: DISK. Diğerleri de IGD ve IKD.

Danimarka radyosu: Eğer seçimler olsa yüzde kaç oy alırsınız?

H.KUTLU: Bunu diğer partiler de kestiremiyor. Bir sosyal demokrat parti ikinci olacağını kestiriyordu üçüncü oldu. Bu yüzden ikna edici bir cevap vermek çok zor.

Biz Kürt ve Türk halkının beraberce ve kardeşçe ve özgürce yaşayabileceğine inanıyoruz. Ama buna Kürt ve Türk halkları özgürce kendileri karar vermelidir.

Ancak Türkiye politik yaşamında göz kapatılamayacak bir parti olacağımızı söyleyebilirim. Bunu nereden çıkarıyorum? Evren bundan kısa bir süre önce bizden bahsetti ve **"TKP herkesi bu rejime karşı mücadeleye çağırıyor"** dedi. Bu söyledikleri de doğru tabi.

Danimarka radyosu: Yüzde kaç alacağınızı tahmin etmeye çalışın.

H.KUTLU: Bunu bugün değil, legale çıkınca bile söylemek zor. Komünistler hayal kurarken de ne yazık ki gerçekçiler. Radyolarımıza her gün çok sayıda mektup geliyor. Üstelik bu mektuplar diktatörlüğün barajını aşarak geliyor köylerden, mahallelerden, şehirlerden. O kadar ki, mektuplarda iş isteyenler bile var. Bize yazıp iş bulmada yardımcı olmamızı istiyorlar.

Danimarka radyosu: Sovyetler Birliği'nden mi yayın yapıyorsunuz?

H.KUTLU: Hayır... Ama nereden olduğunu söyleyemem.

şist Mussolini'den alınma maddeler hem Komünist Partisi'ni yasaklıyor, hem de yeri geldiğinde demokrat insanları suçlamakta kullanılıyor. Bu maddeye göre en iyimser yorumla 10-15 yıl ceza verirlerdi.

Yurtdışındaki göçmen işçilerin bulundukları ülkelerden seçimlere katılma hakkına sahip olmasını istiyoruz. Onların oy hakkına sahip olmaları en doğal hakları.

Türkiye Postası: Türkiye'ye hangi nedenle gittiniz?

H.KUTLU: Konferans nedeniyle gittim. Yaklaşık üçbuçuk ay kaldım. Ve bu süre içersinde konferansın hazırlığı için çalıştım. Bu konferans zor koşullar altında olmasına rağmen başarı ile sonuçlandı. Ve bütün demokrasi güçlerini rejime son vermek için birlikte mücadeleye çağırdı. Şunu da ekleyeyim Evren konferanstan sonra konuştu.

Türkiye Postası: Türkiye'ye gitmeniz bir riskti. Bunu nasıl değerlendirdiniz?

H.KUTLU: Bir risk benim için vardı. Ama daha çok beni korumakla görevli olanlar için vardı. Bunu başaracaklarını biliyordum, başardılar da.

Danimarka radyosu: Türk gizli polisinin faaliyetleri ile ilgili bilgi verir misiniz?

H.KUTLU: Türkiye'de bir dergi var. İsmi Erkekçe. Bu dergide eskiden devrimci, sonradan ajan olduğu ortaya çıkan Mahir Kaynak'ın yazısı çıktı. Bu MIT ajanının sözleriyle size somut olarak gösterebilirim. Herşeyden önce kendisi açıkça nasıl devrimciler arasına girdiğini anlatıyor. Kendisinin bizzat MIT tarafından ortaya çıkarıldığını söylüyor. MIT devrimci sol örgütlerinin içine sızıyor. CIA ile de yakın ilişkisi var. Belki hatırlarsınız 12 Eylül öncesi Kahraman Maraş'ta 400'den fazla insan öldürülmüştü. O tarihlerde bunu solcuların yaptıklarını söylemişlerdi. Ama şimdi Mahir Kaynak bunu CIA'nın yaptığını açıklıyor. Yurtdışında ise konsolosluklar aracılığı ile faaliyet yürütüyorlar. TKP üyesi sandıkları pek çok insanla ilişki kurmaya çalıştılar.

Bana bunları açıklama fırsatı verdiniz, teşekkür ederim.

Askeri savcının istemi:

Barış sanıklarının cezaları artırılsın

Türkiye Barış Derneği davasında, esas hakkında görüşünü belirten askeri savcı, 71 sanıktan 28'inin beraatini isterken, diğer sanıkların da cezalarının artırılması talebinde bulundu.

Türkiye Barış Derneği Davası 17 Mayıs 1982 tarihli iddianame ile açılmış, bu davada yargılanan 28 sanık hakkında 14 Kasım 1983 tarihinde karar verilmişti. Bu karar ile 5 kişi beraat ederken, 23 kişi 5 yıl ile 8 yıl arasında değişen hapis cezalarına çarptırılmışlardı. Sanık avukatlarının temyiz istemi nedeniyle **Barış Davası** Askeri Yargıtay 3. Dairesince 29 Ağustos 1984 tarihinde eksik soruşturma nedeniyle bozuldu. Istanbul Sıkıyönetim Mahkemesinin kararında direnmesi üzerine dava bu kez da Askeri Yargıtay Daireler Kurulu denilen en üst mahkemeye gitti. Askeri Yargıtay Daireler Kurulunca eksik soruşturma gerekçesiyle bozulan Barış Derneği 1. davası daha sonra 2. dava ile birleştirilmişti.

Askeri savcı esasa ilişkin mütalasında, **"Barış Derneği'nin kuruluşundan sonra bu derneğin yönetim kadrolarında yer alarak illegaliteye kaymasında aktif rol oynayan sanıkların Sovyet Rusya komünizmine hizmet etmekten başka bir işi olmayan ve Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin en faal cephe örgütlerinden biri olan Dünya Barış Konseyi'nin şemsiyesi altında yurtiçinde ve yurtdışında faaliyet gösterdiklerini"** belirterek Türkiye Barış Derneği'nin kapatılmasını istedi.

Askeri Savcı, sanıklardan Ali Erol Taygun, Ataol Behramoğlu, Nurettin Yılmaz, Şefik Asan'ın TCK 141/1 den cezalandırılmasını, ancak TKP davasında aldıkları hükümlerin de göz önünde bulundurulması isteminde bulundu. Bilindiği gibi bu sanıklar, TKP davasında da çeşitli hapis cezalarına çarptırılmışlardı.

Mülkiyeliler Birliği, Uluslararası Barış Yılı'nın sona ermesi nedeniyle Ankara'da bir Konferans düzenledi. Barış Derneği Genel Başkanı **Mahmut Dikerdem**'in tek konuşmacı olarak katıldığı konferanstan sonra bir kokteyl verildi.

Mahmut DIKERDEM

Kokteyle çeşitli ülkelerin Büyük elçi ve Müsteşarları'nın yanısıra seçkin bir davetli topluluğu katıldı.

Kokteyl'de aralarında Barış Davasından yargılanan T.Barış Komitesi yöneticilerinin'de bulunduğu davetlilerin yanısıra SHP Genel Başkanı Erdal Inönü, Norveç, Isveç, Fransa, Ingiltere, Italya, Avusturya, Küba Büyükelçileri ve AET temsilcisi vardı.

Tahsin Şahinkaya hakkındaki soruşturma istemi reddedildi

Şahinkaya şimdilik paçayı sıyırdı

Eski Mill Güvenlik Konseyi üyesi Tahsin Şahinkaya hakkında Cüneyt Canver ve 24 arkadaşı tarafından istenen Meclis araştırması istemi ANAP tarafından engellendi.

SHP Adana milletvekili **Cüneyt Canver** ve 24 arkadaşı tarafından imzalanarak Meclis araştırma istemi ile TBMM'ne sunulan öneri ANAP'lı milletvekillerinin oylarıyla reddedildi.

Tahsin Şahinkaya hakkındaki Meclis araştırmasının açılmasını öngören önerge SHP grup yönetimince yumuşatılarak TBMM başkanlığına sunuldu. Canver'in hazırladığı ilk önergede yer alan **12 Eylül dönemi büyük çıkarların anaforunda yaşanmıştır"** cümlesinin önergenin yeniden düzenlenmiş metninde bulunmadığı belirlendi. Önergenin yeni metninde, Şahinkaya'nın taşınmaz mallarının sıralandığı bölüm ve bu taşınmazlara subay maaşıyla sahip olunup olunamayacağına ilişkin soru da yer almadı. Yeni önergede iddiaların Şahinkaya üzerinde yoğunlaştırılmasına ve 12 Eylül yönetiminin tümüyle suçlanmamasına dikkat edilmiş izlenimi ediniliyor. SHP grubuna sunulan Şahinkaya önergesi üzerine bazı milletvekilleri 12 Eylül döneminin suçlanmasına karşı çıkmışlardı.

Meclis'teki görüşmeler sırasında, ANAP'lılar sıra kapaklarına vurarak ellerinden geldiğince görüşmeleri önlemeye çalıştılar. SHP'li Hüseyin Avni Güler konuşmasında **"Bu Meclis'te Atatürk bile eleştirilmiştir. Biz ne zaman bu tür eleştirileri yapsak hemen 12 Eylül öncesine dönmek istiyorsunuz diyorlar."** dedi. Güler'in konuşmasının ANAP'lılarca engellenmesi üzerine Meclis Başkanvekili, oturuma 10 dakika ara verdi.

Meclis araştırma önergesi üzerine bir konuşma yapan Milli Savunma Bakanı Yavuztürk F-16 uçaklarının seçiminin kendi hükümetleri döneminde olmadığını belirterek, bu konuda bu güne kadar bir ihbarın ve soruşturmanın yapılmadığını da sözlerine ekledi. Kayalar Inşaat'ın üzerine aldığı 14 ihale ile ilgili olarak, Yavuztürk **"Bu da ihale yasasına uygun yapılmıştır. Seramik döşenmesinde ise, seçimler sırasında firma ismi verilmez. Sadece birinci sınıf malzeme kullanılacağı belirtilir. Onu da yüklenici firma alır ve döşer"** dedikten sonra, Şahinkaya'nın mal varlığı olayının bakanlığın yetkisi dışında olduğunu söyledi.

Önerge sahibi Cüneyt Canver konuşmasında **"Silahlı kuvvetlerin böyle bir araştırmadan tedirgin olacağı yolundaki kuşkular yersizdir. Aksine silahlı kuvvetler böyle bir araştırmayı memnunlukla karşılayacaktır. Çünkü silahlı kuvvetlerin sağlam gelenekleri, eğer böyle bir yolsuzluk varsa dedikoduların son bulmaşını ve gerçeklerin ortaya çıkmasını gerektirir. Kimse 12 Eylül'ün arkasına sığınarak, yolsuzluk söylentilerini örtbas edemez"** dedi.

ANAP grubu adına konuşma yapan Pertev Aşçıoğlu ise görüşlerini şöyle belirtti **"Bu suçlamalarda esas hedef kimdir? Bunu anlamak kolaydır. Önergeye Konsey üyeleri de dahil edilmiştir. Şahinkaya sadece bunlardan birisidir. Buradaki esas gaye 12 Eylül 1980'den sonraki dönemi denetimden uzak gösterip, böyle olayların çok olduğunu göstermektir."**

Şahinkaya hakkındaki soruşturma istemi ANAP milletvekillerinin oyları ile reddedilirken, 3 ANAP, 7 HDP, 2 DYP milletvekili ve SHP'li Taştan çekimser kaldılar.

● Tahsin Şahinkaya hakkında açılacak soruşturma için Meclis'te oylama yapılıyor...

NETAŞ işçileri grevde

Bağımsız Otomobil-Iş sendikasının yetkili olduğu NETAŞ işyerlerinde Istanbul'da 3 bin, Ankara'da 150 NETAŞ işçisi greve çıktı. Çeşitli telefon makinaları ile telefon santralları üreten fabrikada üretim tamamiyle durdu. Bağımsız Otomobil-Iş sendikasının başlattığı toplu sözleşme görüşmeleri çıkmaza girince, sendika 28 Ekimde grev kararı almıştı.

Istanbul'da **"Haydi greve, fabrika-montaj el ele"** sloganları ile başlayan grev, toplu halde fabrika kapısına gelen işçiler, **"Bu iş yerinde grev vardır"** yazılı pankartı alkışlar arasında fabrikanın önüne astılar.

Ankara'daki grev uygulamasını sendika Genel Başkan Yardımcısı Halis Kaya ile, Ankara Şube Başkanı Süleyman Türker başlattılar. SHP Ankara milletvekili Sururi Baykal'la, Keçiören Ilçe Başkanı Hamza Kırmızı ve işçi komisyonu üyelerinden bir grup da grevin başlangıcında hazır bulunarak grevci işçilere çiçekler verdiler, başarı dileklerinde bulundular.

NETAŞ işçilerinin bu grevi 12 Eylül 1980'den bu yana yapılan en büyük grev.

ARININ BALI Süleyman ÜSTÜN

Demir'in şikayeti demir'den

Rivayet olunur ki Irlandalı ünlü yazar Bernard Shaw, fizik olarak **"çirkin"** bir adamdır. Kafası mı vücuduyla orantılı bulunmaz; fazlaca kocaman sayılır? Kaşı-gözü mü pek yerli yerinde görülmez; biraz çarpık bulunur? Yoksa, daha başkaca ölçülere uymazlıklar mı vardır da **"çirkin"**dir. Bilemiyoruz. Ama öyle yazılmış, öyle de dillendirilmiş; zordur, kolay değişmez ve o **"çirkin"**dir.

Önemli mi?

Yaşıyor olsaydı ve de sorumuzu duysaydı, kuşkusuz gülerdi ve sorumuzu karşı sorusuyla karşılardı:

Olur mu?

Bir saptaması var Bernard Shaw'ın, zamanında espirili bir

Suriye Sendikalar Birliği'nin 21. Kongresi toplandı

Son bir aydır, Suriye'ye karşı

MİT kimin emrinde, kimlerin elinde?

Oyunun senaryosu aynı... Sahneye koyanlar da, başrolü oynayanlar da... Yalnız küçük bir değişiklik yapılmış, 7 ay önce hedef Libya iken, şimdi Suriye olmuş. Başrollerde **CIA-MOSSAD-**

olabiliyor? MİT'i ve siyasi polisi Özal yönlendirmiyorsa kim yönlendiriyor? Herkes biliyor ki, MIT ve siyasi polis içinde, Amerikan, Israil ve öteki Batı ülkeleri gizli servisleri cirit atmakta-

o "**çirkin**"dir.
Önemli mi?

Yaşıyor olsaydı ve de sorumuzu duysaydı, kuşkusuz gülerdi ve sorumuzu karşı sorusuyla karşılardı:

Olur mu?

Bir saptaması var Bernard Shaw'ın, zamanında espirili bir biçimde yazmış, söylemiş. Saptaması şu:

"Zenginler" diyor Bernard Shaw **"fakirler için ellerinden gelen herşeyi yapacaklardır; yalnızca sırtlarından inmeyeceklerdir."**

İnerler mi?

Onlar ancak indirilirler.

Zenginlere, Bernard Shaw için artık, kimse **"güzel"** dedirtemez...

* * *

Hemen her yerde, -başka ülkelerde de- tabelalar dükkanların, benzeri işyerlerinin **"kimlik"**leridir. Kapıları üzerinde, ya da yan tarafında asılıdırlar ve buradaki uğraşı, sahibini bildirir-tanıtırlar. Benim ötedenberi ilgimi çeker tabelalar. Gelip geçerken bakar, okurum. Bazen ilginç tanıtımlar görürüm; güzel yazı çeşitleri yakalarım. Bazıları dost isimler çağrıştırır; dostları düşünürüm.

Böyle ilginç bir işyeri tanıtılmasını geçtiğimiz yaz, biz, bir-kaç dost Avustralya'da gördük. Bir demirci, sıcak demirci dükkanıydı burası. Kapısının üzerinde asılı olan da bir tabela değildi. Çok değişikti. Bu, metal levha üzerine **"kakma"** bir resim ve 4-5 satır şiirdi. Gözümüz takıldı, gördük, geçemedik. Epeyce oyaladı bizi. Yolumuzdan da alıkodu.. ama çok düşündürdü.

Resim, demircinin bir portresi. Yanında da işliğinde bulunan ve kendisine gerekli, örsünden-çekicine, kıskacından-balyozuna, makasından-körüğüne.. iş aletleri, araç-gereç.

Bizi düşündüren şiir oldu. Ustayla bizi şiir tanıştırdı.

"Sagt das Eisen zum Hammer,
Warum
Schlägst du mich so hart,
wir sind doch
aus einer Art..."

Bir türkümüzde vardır **"dertli"** sorar:

"Demir olsa dayanmaz nasıl oldu dayandım?"

Demir sanki dayanabilmiş mi? Bak neler deyip neler soruyor çekice:

"Biz seninle aynı soydanız. Sen bana niçin sert vuruyorsun çekiç?"

"Neredesin" Sait Faik? Biz gördük, tanıdık ve de anladık ki, tam senliktir bu demirci. Ben nasıl anlatabilirim? Senden başka zaten kim anlatabilir ki bu kadar usta olan ustaları? Bu **"zanaatçı"** bir sanatçı kardeşim. Bir ince usta, bir duyarlı kişi. Sorumluluğunun da bilincinde bir emekçi.

Anlattı. Bakmış ta usta.. demir demiri dövüyor. Vura vura dövüyor. Isıta-kızdıra dövüyor. Soy soyunu unutmuş, soy soyunu dövüyor. Bu şiiri burdan yazmış ve onu metale kazıyarak dükkanının önüne asmış. Okuyan insan **"ibret"** alsın demiş. Ve de **"gelecek"**leri birbirine bağlı, **"umut"**ları ortak, **"kurtuluş"**ları birlik olmaktan geçenlerden aralarında vuruşanlar varsa, onlar da **"utansın"**lar istemiş.

* * *

Düşmanımız, çıkarlarına karşı duranlara keşke **"çirkin"** demekle yetinse. Zindan ve sürgünde kalsa..

Ne diyor İngiliz Filozofu Hobbes:

"Eğer matematiğin temel ilkeleri onların çıkarlarına dokunsaydı, bu ilkeleri yıkmayı denerlerdi."

Demircinin kulakları çınlasın.

Birliği'nin 21. Kongresi toplandı

Son bir aydır, Suriye'ye karşı ABD, İngiltere ve en gerici NATO güçleri tarafından akıl almaz bir provokasyon ve tehdit politikası sürdürülürken, Suriye Sendikalar Birliği 21. Kongresi 16-20 Kasım tarihleri arasında Şam'da toplandı.

Suriye Sendikalar Birliği'nin 21. Kongresi'ne tüm kıtalardan 100'ün üzerinde ülkenin sendikal örgütleri konuk olarak katıldı. Fransa, İspanya, Portekiz, Yunanistan gibi AET üyesi ülkelerin, sosyalist ülkelerin, Latin Amerika ve Asya ülkelerinin sendikaları konuklar arasında yeralıyordu. Kongre'ye çok sayıda yabancı ülke sendikalarının katılması ve Suriye halkıyla tam bir dayanışma göstermesi, uluslararası dayanışmaya, proleter enternasyonalizmine ve onun günümüzde de tüm işçileri kardeşçe birleştiren canlı bir bağ olduğuna somut bir örnek teşkil ediyordu. Suriye Sendikalar Birliği Kongresi'ne DİSK Yürütme Kurulu üyesi Kemal Daysal da katılarak bir konuşma yaptı.

SGB/USS'nin 47. Kongresi yapıldı

İsviçre Sendikalar Birliği **SCB/USS**'nin 47. Olağan Genel Kurulu 13-15 Kasım 1986 tarihlerinde Luzern'de yapıldı. 440 bin sendika üyesini temsilen 235 delege ve aralarında DİSK Yürütme Kurulu üyesi **Kemal Daysal,** Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Genel Sekreteri **Mathias Hinterscheid,** Uluslararası Hür İşçi Sendikaları adına **John Vanderveken,** DGB dış ilişkiler bölümünden **Heinz Matthiesen** ve çeşitli Avrupa ülkeleri sendika konfederasyonlarının temsilcileri olan çok sayıda konuk katıldı.

"Hedefimiz sağlıklı, emin ve tatmin edici iş" ve **"40 saatlik çalışma haftası"** belgileri altında toplanan kongrede delegeler, bir dizi karar tasarısını onaylarken, Kongre'de yabancılar politikası ve göçmen işçiler üstüne de bir dizi önemli kararlar aldılar.

Ayrıca genel kurulda Kağıt-Kitap ve Basım Sendikasının Türkiye'deki sendikacılarla dayanışmaya yönelik karar tasarısı oy birliğiyle kabul edildi.

Oyunun senaryosu aynı... Sahneye koyanlar da, başrolü oynayanlar da... Yalnız küçük bir değişiklik yapılmış, 7 ay önce hedef Libya iken, şimdi Suriye olmuş. Başrollerde **CIA-MOSSAD-MIT!**

Oyunu başından izlemeye çalışalım. Bundan tam yedi ay önce ABD yönetimi Libya'yı **"terörist"** ilan ederek, bu ülkeyi açıktan bombalayacağını ilan eder. Bu arada emperyalist propaganda mekanizması harekete geçer. Batı kamuoyuna, -elbette Türkiye kamuoyuna da- Libya'nın **"terörist"** faaliyetlerine ilişkin sözde belgeler açıklanır. Aynı günlerde başkent Ankara'nın göbeğinde, MIT ve siyasi polis, -CIA'nın uyarısı üzerine- **"terörist eyleme hazırlanan"** 4 Libya yurttaşını yakalar. Olay anında basına sızdırılır. Başta gerici Tercüman gazetesi olmak üzere bütün büyük gazeteler şu başlıkları atarlar: **"Eylem başına Libya'dan 100 bin dolar alacaklardı... Türkiye Irak petrol boru hattını havaya uçaracaklardı... Bombalar Libya elçiliğinden geldi... ABD eski başkonsolosluğunu öldüreceklerdi... vb."** Olay büyütüldükçe büyütüldü. 5 gün önce Konya'da bulunan Amerikan bombardıman uçakları Libya'yı ateşe verirken, basın halkımızın gözünü Libyalı diplomatlara çevirmeye çalıştı.

Sonra ne oldu? Amerika'nın Libya saldırısı Türkiye kamuoyunda nefretle karşılandı. Ancak yine de yığınların bilinci **"Libya'nın terörü organize ettiği"** yolundaki Amerikan propagandası ile zehirlendi. Bu olayda dikkati çeken önemli bir nokta da, 12 Eylül darbesinden sonra yeniden kurulan DGM'lerin rolüdür. Bütün bu oyun içinde Ankara DGM savcı yardımcısı işkenceci yüzbaşı Ülkü Coşkun da kendine düşen görevi eksiksiz yerine getirdi.

Libya aleyhine **"kanıt"** olarak ileri sürülen yalanların, sahte belgelerin Beyaz Saray'da masa başında uydurulduğu ortaya çıktı. Bunun üzerine ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı Bernard Kalb, **"Bu yalanlara daha fazla ortak olmamak için"** istifa etti. Buraya kadar herşey açık. Bunlar biliniyor.

Şimdi ise topun ağzında Suriye var. Yine Amerikan-İngiliz ve İsrail kaynaklı bir düşmanlık kampanyası sözkonusu. ABD-İngiltere ve İsrail yönetimleri, **"Suriye'ye saldırmaktan"** dem vuruyorlar. Bölgedeki Amerikan askeri üslerinde saldırı tatbikatları başlatılıyor. Elbette provakasyonlar da... Yine emperyalist yalan makinesi, Suriye aleyhine **"kanıt"** üretmeye başlıyor. Şaşırtıcı gelecek ama, yine MIT ve siyasi polis, bu kez de **"Suriye ajanları"** ve onların emrindeki **"terörist Filistinlileri"** yakalıyor. Gazetelerin başlıkları tıpkı 7 ay öncesini andırıyor: **"Köstebek itiraf etti: Suriye gizli servisleri Ebu Nidal' le elele... İngiltere'nin Ankara büyükelçisini kaçıracaklardı... Afşin-Elbistan termik santrali havaya uçurulacaktı...vb."**

Büyük raslantı... Kaçırılıp öldürülecek Amerikan ve İngiliz diplomatları, havaya uçurulacak santraller, boru hatları vb. 7 ay önce namlunun ucunda Libya var, şimdi ise Suriye!

Şu gerçek ortaya çıkıyor: Binlerce kilometre ötede Batılı emperyalistler ülkeler, ABD ve İngiltere bir takım kararlar alıyorlar. Anında Türkiye'deki bir mekanizma da harekete geçiyor. Yani ABD istihbarat örgütü CIA ile birlikte Türkiye'de de MIT ve siyasi polis paralel eylemlere girişiyor.

Suriye'ye karşı kampanyanın doruğa ulaştığı, gazete sayfalarını **"Köstebeklerin itirafları"**nın doldurduğu günlerde, başbakan Özal'ın MIT ve siyasi polisi uyardığı haberi çıkıyor. Özal, **"Komşularımızla aramızı bozmak iste yen bazı güçlerin planlarına alet olmaktan"** sözediyor.

Özal böyle konuşuyordu ancak, MIT Müsteşarlığının başba kana bağlı olduğunu unutmuşa benziyordu. MIT müsteşarını cumhurbaşkanı, başbakan ve bakanlar kurulu tayin ediyor. O halde Özal kimden nasıl şikayetçi olabiliyor? MIT'i ve siyasi polisi Özal yönlendirmiyorsa kim yönlendiriyor? Herkes biliyor ki, MIT ve siyasi polis içinde, Amerikan, İsrail ve öteki Batı ülkeleri gizli servisleri cirit atmaktadır. MIT ve siyasi polis CIA ve Mossad'la birlikte, Türkiye'nin komşularıyla arasını bozmaya çalışıyor, böyle organize faaliyetlere girişiyorsa cesareti kimden alıyor? Rejimin, hükümetin Amerika'ya kölelik politikasından değil mi?

CIA-Mossad komplosunda rol alan MIT ve siyasi polis yetkilileri kimlerdir? MIT kimin çıkarını savunuyor? Türkiye'nin güvenlik çıkarlarını mı, yoksa ABD'nin, İngiltere'nin, İsrail'in çıkarlarını mı? Kuruluşundan finansmanına, eğitimine kadar Amerikan damgası taşıyan terör örgütü Kontrgerilla'nın başkanlığından MIT Müsteşarlığı koltuğuna oturtulan Hayri Ündül gibi biri kimin emrinde davranacaktır?

Bütün bu gelişmeler, olgular, MIT ve öteki güvenlik örgütlerinin ulusal demokratik bir parlamento denetimine açık olması gerektiği, CIA ve öteki emperyalist siyonist gizli servislerin bu ulusal güvenlik örgütlerine sızmasının önlenmesi gerektiği, bu organların ulusal demokrasinin savunulması temelinde yeniden örgütlenmesi gerektiği görüşünü açıkça doğrulamıyor mu?

Korgeneral Hayri Ündül'ü tanıyor musunuz?

Korgeneral Hayri Ündül 1978 yılında Genelkurmay özel Harp Dairesi'nin başına getirildi. O yıllarda Tuğgeneral rütbesindeki Ündül'ün bu ataması hiç de tesadüfi değildir. Çünkü tam bu yıl, 12 Eylül darbesinin hazırlıkları, yani "Bayrak planı" *yürürlüğe konmuştur. Ündül bu sıralarda kamuoyunda Kontrgerilla olarak bilinen yarı resmi terör örgütünün başına getirilmiştir. 1978 sonlarına doğru Türkiye'deki terör olayları kitlesel bir nitelik alıyor ve bunda Kontrgerilla örgütünün büyük rolü olduğundan sözedilmeye başlanıyordu.*

Hayri Ündül her Kontrgerillacı gibi daha önce Kıbrıs'ta görev yapmıştı. Kıbrıs'ta görevli olduğu yıllarda faşist TMT-Türk Mukavemet Teşkilatı ve Türk Ocakları'nın örgütlenmesine yardım etti. Onlu içinde faşist Milliyetçi Hareket Partisi'nin hararetli bir yandaşı olarak tanınıyordu.

1978-1980 yılları arasında "Türkiye'de bir askeri darbe koşullarının yaratılmasını amaçlayan kitlesel terör eylemleri"*nin örgütlenmesinde Kontrgerilla örgütünün başında önemli hizmetlerde bulundu. Bu hizmetlerinin karşılığı olarak 1980 Ağustosunda Tümgeneralliğe terfi ettirildi ve sıkıyönetim askeri hizmetler koordinasyon başkanvekilliğine atandı. Bu dairenin başına ise korgeneral Burhanettin Bigali getirilmişti.*

Burhanettin Bigalı 1981 yılı ağustosunda MIT müsteşarlığına getirilirken, Hayri Ündül de Genelkurmay değerlendirme ve denetleme başkanlığında bir göreve atanıyordu. Ündül'ün bu görevi 1984 Kasımına kadar sürdü. Ündül, bu tarihten itibaren de Türkiye Kürdistanı'nda başlatılan "Güneş Operasyonu"*na katkıda bulunmak üzere 7. Kolordu ve Diyarbakır-Siirt-Hakkari-Van-Urfa-Mardin illeri Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığı görevine getirildi. Ündül, bir yıl sonra korgeneralliğe terfi etti ve 7. Kolordu ve bölge sıkıyönetim komutanı oldu. 1986 yılında yine bir ağustos ayında ise, MIT müsteşarlığı görevine getirildi.*

Sınır kapısı zorlandı "Vize kalksın"

Hollanda'da yaşayan işçilerimiz 1 Aralık 1986 günü Hollanda'yla Federal Almanya arasındaki **Arnheim** sınır kapısında güçlü bir eylem yaparak vizenin kalkmasını istediler. 300 özel otoyla sınıra gelen 1000'e yakın yurttaşımız, AET'nin Türkiye'yle yaptığı sözleşmelerin uygulanmasını istediler. Hollanda'da **Türkler Için Danışma Kurulu** IOT'nin çatısı altındaki tüm federasyonlar bu eylemi destekledi.

Ortada, Hristiyan Sendikalar Birliği (CNV) Yabancılar Sorumlusu ve Hristiyan Demokrat Parti (CDA) GYK üyesi Talip Demirkan sınırı geçerken

1964 yılında yapılan **Avrupa Ekonomik Topluluğu** (AET) ile Türkiye arasında yapılan **Ortaklı Anlaşması** ve 1970 yılında AET ülkeleri ve Türkiye tarafından imzalanan **Katma Protokol** gereğince TC vatandaşları için serbest dolaşım hakkının **1 Aralık 1986**'da yürürlüğe girmesi gerektiği halde Hollanda'da yaşayan yurttaşlarımızın Federal Almanya ve Fransa'daki yakınlarını ziyaret etmek istediklerinde hala vize almaları gerekiyor. Hollanda hükümeti ise daha yumuşak bir tutum izleyerek bu ülkelere ziyarette bulunan başka AET ülkelerindeki TC vatandaşlarından vize şart koşmuyor. Bu olumsuz durumun sona ermesi için beş yıldan beri çeşitli çalışmalar yapan Hollanda'daki göçmen işçi örgütleri 1 Aralık gün-

saydı. Türk hükümetinin pasif tavrı bizi hayal kırıklığına uğrattı. Yıllardır Avrupa'yla flört ediyoruz. Ama işlerine gelmediği zaman adamlar bizi sınırlarından içeri koymuyorlar. Türk hükümetinin haklarımızı birkaç milyon mark karşılığında satmayı düşünmesi de üzücüdür."

Eylem sırasında kendisiyle görüştüğümüz **Hollanda Türkiyeli Işçiler Birliği** (HTIB) Genel Başkanı **Nihat Karaman** ise gösterinin amacını şöyle dile getirdi: **"Türkiye hükümetinin bizim 22 yıldır beklediğimiz bu hakkı satmaya-**

Gençler Yavuztürk'e cevap verdiler

"Bakan ne dediğini bilmiyor, parayı sokaktan toplamıyoruz"

Erhan ÖZÇELIK

Milli Savunma Bakanı Zeki Yavuztürk 18 Kasım günü Bavyera eyaletindeki gerici Hans Seidel Vakfı'nın askersel stratejileri konu alan bir toplantısına katılmak için Frankfurt'tan Münih'e hareket etmek üzereyken gazetecilerin sorularını yanıtladı. Bakan bedelin miktarının indirilmesi hakkındaki bir soruya, bedelin çok olmadığı yanıtını verdi. Bedelin ödenmesinin aylık taksitlere bağlandığını belirten bakan, gurbetçi gençlerin ayda bir defa diskoya ya da lokantaya gitmezlerse taksitleri rahatlıkla ödeyebileceklerini söyledi ve bedelin inmeyeceğini vurguladı.

Yavuztürk'ün bu sözleri bana devrik Fransız Kraliçesi Marie Antuanett'in **"Ekmek yoksa pasta yesinler"** sözlerini hatırlattı birdenbire. Benim bildiğim gençlerin ezici çoğunluğu kıt kanaat geçiniyor. Onbinlercesi iş ve meslek eğitimi olanağından yoksun, bir ekmek kapısı bulabilmiş olanların da hiç bir güvencesi yok. Fakat bilgiçlik taslamayalım, **"koca"** bakanın bir bildiği vardır elbet deyip, yola koyuldum. Anne ve babalarının eline bakmak zorunda bırakılan işsiz gençlerin yaralarını daha fazla deşmemek için genç fabrika işçilerine ayda kaç defa diskotekte 100 mark harcadıklarını sormak için 27 Kasım günü saat 12.30'da Düsseldorf'daki Daimler-Benz (Mercedes) fabrikasına gittim. Öğle tatiliydi, hava da güneşliydi ve gençler dışardaydı. Yanlarına vardım ve Türkiye Postası'ndan geldiğimi söyledim. Kendilerine Savunma Bakanı'nın sözlerini aktardığımda gülmeye başladılar. Ilk sözü **Bülent Bilgiç** aldı: **"Ben ayda 100 mark harcamıyorum ki. Belki senede bir sefer diskoteğe gidiyorum. Onlar çok para kazanıyor zannediyor. Halbuki biz bedeli ödeyecek durumda değiliz."** **Ali Görmüş** ise Yavuztürk'e ateş püskürüyor: "Baka-

Bülent Bilgiç

Ali Görmüş

Bülent Doğan

Metin Ince

belirtiyor. **Kıran** görüşlerini şöyle aktarıyor: **"Ödenebilecek bedel miktarı 5 bin marktır. Bedeli indirmek için de somut çalışma yapmak gerek. Mesela Düsseldorf'ta gençler Bedelli Askerlik Girişimi kurdular. 1984'de aynı bakan** '20 bin marktan bir kuruş aşağıya indirmeyeceğiz' **diyordu. Fakat gençlerin bağırıp çağırışmasından sonra 15 bin marka indi. Şimdi de aynı bakan inmez diyor. Demek ki 84'te olduğu gibi sesimizi duyurmamız lazım. Eğer yaşadığımız, çalıştığımız her yerde birlikte bu sorunun üzerine gidersek, bedelin**

kelere ziyarette bulunan başka AET ülkelerindeki TC vatandaşlarından vize şart koşmuyor. Bu olumsuz durumun sona ermesi için beş yıldan beri çeşitli çalışmalar yapan Hollanda'daki göçmen işçi örgütleri 1 Aralık eylemiyle çabalarına yeni bir boyut kazandırdı.

1 Aralık günü saat 12'de yaklaşık 300 özel otoyla sınır kapısına dayanan yurttaşlarımız, sembolik olarak Federal Almanya'ya toplu halde vizesiz giriş yaptı. Iki ülke arasındaki sınırda güçlü bir miting gerçekleşti. Çeşitli konuşmalarda ve atılan sloganlarda AET ülkelerinin sözlerini tutmaları, insan haklarına saygı göstermeleri ve ayrımcılık yapmamaları istendi.

Kalabalık olarak bir süre Federal Almanya gümrüğünü bloke eden yurttaşlarımız bu sorunu **Lahey'deki Adalet Divanı**'nın gündemine getireceklerini açıkladılar. Vizeyi protesto edenler adına sınırı geçen Hristiyan Sendikalar Birliği CNV Türk sekreteri **Talip Demirhan**'ın pasaportuna **"Geri çevrilmiştir"** damgası vuruldu. Kendisiyle görüştüğümüz sendikacı ve aynı zamanda **Hristiyan Demokrat Parti** CDA'nın Genel Yönetim Kurulu üyesi **Talip Demirhan** okurlarımıza şu mesajı iletti:

HTIB Genel Başkanı Nihat Karaman

"Biz Hollanda hükümetinin vizeyi kaldırması için gerekli çalışmaları yaptık ve bunu başardık. Partilerle, demokratik kuruluşlarla uzun yıllardır süren olumlu temaslarımız ve sürdürdüğümüz mücadele sonucu Federal Almanya'da yaşayan Türkler Hollanda'ya vize almadan girebiliyor. Biz bu haktan yoksunuz. Almanya'daki yurttaşlarımızın bu konuda sessiz kalması bizi üzüyor. Hele işçilerimizin sendikal örgütü DGB'nin vizenin kalkması için birşey yapmaması ve hatta bunu desteklemesini anlayamıyoruz. AET ülkelerinin içinde bulundukları ekonomik koşullar ve işsizlik nedeniyle Türkiye'den yeni bir işçi göçüne karşı çıkmaları mantıksal olabilir. Ancak AET ülkelerinde yaşayanların serbest dolaşımı kesinlikle sınırlanmamalıdır. Gönül isterdi ki, bunca insanımızın yaşadığı Federal Almanya'da bizim yaptığımız gibi bir 'haçlı seferini' **ilk onlar yap-**

Eylem sırasında kendisiyle görüştüğümüz **Hollanda Türkiyeli Işçiler Birliği** (HTIB) Genel Başkanı **Nihat Karaman** ise gösterinin amacını şöyle dile getirdi: **"Türkiye hükümetinin bizim 22 yıldır beklediğimiz bu hakkı satmasına karşın Avrupa'da yaşayan Türkiyeli göçmenler kendileri için geçerli olan uluslararası antlaşmalara dayanarak bugün vizesiz Federal Almanya sınırını geçme kararı aldılar. Bu eylemin amacı FAC gümrük kapılarından vizesiz sokulmadığımızı kanıtlayarak, elimizdeki belgelerle Lahey Adalet Divanı'na başvurmaktır. Eylemin bu anlamda başarılı olduğunu sanıyorum. Bu etkinliğin çok önemli yanlarından biri tanesi de katılımdan da görülebileceği gibi çok değişik görüş ve inançlardan insanların birlikte haklarına sahip çıkmalarıdır."**

Bilgiç aldı: **"Ben ayda 100 mark harcamıyorum ki. Belki senede bir sefer diskoteğe gidiyorum. Onlar çok para kazanıyor zannediyor. Halbuki biz bedeli ödeyecek durumda değiliz."** Ali Görmüş ise Yavuztürk'e ateş püskürüyor: **"Bakanın böyle konuşması gerekmez. O bizimle birlikte çalışıp para kazanmıyor. Bizim hayat şartlarımızı bilmiyor. Onun için de böyle bol keseden konuşuyor. Ayda bir eğlenmek bizim de hakkımız sanıyorum. Her gün çalışan bir işçi ayda bir eğlenebilmeli. Ama bir defa az diskoteğe gitmekle bu bedelin ödneceğini sanmıyorum."** Bedelin indirilmemesinde neden bu kadar ısrar edildiğini sordum. **"Çarkın devamlı dönmesini istiyorlar"** diyor Ali ve devam ediyor: **"Istedikleri sadece para. Bizim çektiklerimizi düşünmüyorlar. Askere giden arkadaşlarım anlatıyorlar, o kadar**

Soldan sağa, Cengiz Karakaş, Bülent Aydın, Kemal Erdoğan

para aldıktan sonra bile verdikleri yemekler yenmiyormuş".

Daha sonra **Metin Ince**'ye görüşlerini sorduğumda, şaşkınlığını gizleyemiyor: **"Ayda değil, senede 100 mark anca harcarım ben diskoteğe. Lokantaya da pek gittiğim yok. Ayda 100 markı kazanmak kolay mı? Biz burada parayı yoldan bulmuyoruz. Burada çalışmak zor ve ayda bir eğlenmeye bizim de hakkımız var. Bedel 5 bin marka inmeli"**. Arkadaşlarını dikkatle izleyen Bülent Doğan, önce tereddüt ediyor, ama sonunda o da dayanamayıp söylüyor düşündüklerini: **"15 bin mark fazla, inse iyi olur. Herkes askere gitmeyi ister. Ama 15 bin mark oldu muydu kimse gitmek istemiyor, ya da çok geç ancak 30 yaşında gidebiliyor."**

Son olarak konuştuğum **Abdullah Kıran** Daimler Benz'de Gençlik Temsilciliği Başkanı. O da arkadaşlarını tasdik ediyor ve gençlerin hepsinin böyle düşündüğünü

sonra 15 bin marka indi. Şimdi de aynı bakan inmez diyor. Demek ki 84'te olduğu gibi sesimizi duyurmamız lazım. Eğer yaşadığımız, çalıştığımız her yerde birlikte bu sorunun üzerine gidersek, bedelin daha da inmesi olanaklıdır."

Belki de hiçbir zaman sahip olmayacakları bakanın bindiği makam arabasını yapan gençlerin kendisi gibi düşünmemeleri doğaldı. Bir de birkaç başka gence sorayım dedim. Gazeteye dönmeden Duisburg'daki bir gençlik evine uğradım. Gençler folklor oynuyorlardı. Ara verdiklerinde kendimi tanıttım ve başladık sohbet etmeye. **"Bunu söyleyen bakan bizim durumumuzu hiç bilmiyor. Bizim ve babalarımızın gönderdiği dövizlerle birkaç para babasının Avrupa'nın en güzel, en lüks yerlerinde yaşadığını biliyoruz. Döndüklerinde bizim ihtiyacımızı karşılamak için bir şey yapmıyorlar. Mesela bir fabrika, bir okul açılmıyor. Bir de gençler diskoteğe gitmezse bedeli ödeyebilirler diyorlar. Bence bu büyük saçmalıktır"** diye yakınıyor Cengiz Karakaş ve ekliyor: **"Bizim bu parayı ödeyecek halimiz yok. Mesut Yılmaz bilmem hangi otelde milyonluk düğün yapıyor, bilmem nereye balayına gidiyor. Kendisi bizim yerimize ödesin bedel parasını, sevaba girer."**

Kemal Erdoğan, **"Aslına bakılırsa"** diye söze başlıyor, **"insanların özel hayatı bizi ilgilendirmez ama Mesut Yılmaz 20 milyonluk düğün yaptı. Her halde bu paraları bakan aylığından biriktirmedi. Şahinkaya'yı ele alalım. Servetinin bir kısmını açıkladı, bir kısmını açıklamadı. Bu kadar parayı asker aylığıyla yapmadı herhalde. Bu değirmenin suyu nereden geliyor. Bizim durumumuz ise ortada. 16-18 yaşına kadar okula gitmek zorundayız. Daha sonra da işsizlik başlıyor. Kim iş bulabilecek ki, işyeri bulunsa bile 3 yıl eğitim var. Bunun karşılığı 500 markla bu bedel nasıl ödenir?"**

Cengiz tekrar atılıyor: **"Türkiye'deki kodaman çocukları 2,5 milyon verip bedelli askerlik yapıyorlar. Bu para 10 bin mark bile yapmıyor. Neden onlar 2,5 biz ise 3-4 milyon ödüyoruz. Ben bunu anlamıyorum."** Ben de anlamadığımı itiraf ediyorum. Gençlerinse bakana en güzel cevabı bedel miktarını tekrar düşürmek zorunda bırakarak vereceklerini düşünüyorum ve seviniyorum.

Wallraff haklı çıktı

Başı 1. Sayfada

Vogel 10 000.-DM para cezasına ve 1 yıl üç ay hapse mahkum edildi. (ancak ilk cezası olduğundan sanığın hapse atılmaması kararlaştırıldı). Ikinci sanık Remmert ise yalnızca 35 000 DM para cezasına mahkum oldu. Gözlemciler her iki sanığın da yüzlerce işçiyi son derece kötü şartlar altında çalıştırarak bu paraların kat kat fazlasını elde ettiklerini, dolayısıyla bu cezaların gerçekten pek hafif kaldığını belirtiyorlar.

Aynı gün Düsseldorf'ta Thyssen çelik tröstü tarafından Wallraff'a karşı açılan davaya devam edildi. Daha önce de haber verdiğimiz gibi dünyanın en büyük çelik tröstlerinden biri olan Thyssen bu dava ile Wallraff'ın kitabından bazı pasajların çıkartılmasını sağlamak istiyor. Mahkemede iki avukat ve iki de danışman tarafından temsil edilen firma kiralık işçilerin de iyi şartlarda çalıştırıldıklarını, eğer bu işçiler sağlığa aykırı şartlarda çalıştırılıyorlarsa bütün suçun kiralık işçi firmalarında olduğunu iddia etti.

Buna karşılık dinlenen şahitler Wallraff'ın yazdıklarını doğruladılar. 21 yaşında bir Türk işçisi Wallraff ile beraber zehirli tozları temizlerken kaç kere toz maskesi istediğini söyledi ve bir defasında bir Thyssen görevlisinin cevap olarak "şikayet edeceğine sevin, bu toz çelik tozu, ciğerlerin için çok iyidir" diye kendisiyle alay ettiğini anlattı.

Thyssen firmasının kendisini temize çıkarma çabalarına karşılık Wallraff tarafından bir çok şahit gösterildiğinden bu şahitlerin ifadelerinin alınması sabahtan akşama kadar sürdü. Thyssen avukatlarının bir sorusu üzerine Günther Wallraff şahitleri etkilediği sanılmasın diye onlarla aylardır görüşmediğini, ancak mahkeme bitince hepsiyle birlikte büyük bir şenlik yapmak istediğini söyledi.

SENDİKACI GÖZÜYLE

İşçi temsilciliği ve sendikal organlar seçimi

Ümit KÖSEOĞLU

1987 yılı tüm FAC'de seçim yılı. 25 Ocak'da yapılacak parlamento genel seçimlerinin ardından, tüm FAC düzeyinde **"işçi temsilcileri"** seçilecek. Buna paralel olarak 1986 yılı sonlarında genel kurullarını yapan DGB'ye bağlı sendikaların örgüt içi yenileme seçimleri var.

Işçi temsilciliği (Betriebsrat) seçimleri her üç yılda bir, 1 Mart ile 31 Mayıs tarihleri arasında yapılmaktadır. Yasanın seçim zamanını bu şekilde saptamasına rağmen, seçimlerin çeşitli işyerlerinde bu tarihten önce yapılmasının herhangi bir sakıncası yoktur.

Temsilcilik adayları üzerinde tartışmalar, kulis çalışmaları daha şimdiden başlamıştır. Bu çalışmalar yeni yıla girişle birlikte daha da artacaktır.

Toplu sözleşmelerin yaklaştığı, 35 saatlik çalışma haftası mücadelesinin kızıştığı şu sıralarda işçi temsilciliği seçimleri bu kez her zamankinden daha önem kazanıyor. Temsilciliğin: Işyeri Teşkilat Yasası, (ITY) toplu sözleşmeler, kazadan korunma yönetmeliği ve işyeri içi anlaşmalarının uygulanması çalışmaları yanında, görevlerinin politik anlamı da giderek artıyor.

1984 grevlerinden sonra gerçekleştirilen 38,5 saatlik çalışma haftasının işyerlerine göre nasıl uygulanacağının işçi temsilciliklerine bırakılması bunun göstergesidir. Işverenlerin bu kez de, toplu sözleşme sonuçlarının işyerlerinde uygulanmasını yeni seçilecek işçi temsilciliklerinden beklediklerini görebilmek zor değildir. Bunun gelecek yıllarda da tekrarlanması varsayımından çıkan işveŧenler, kendi durumlarını güçlendirecek tabanı daha şimdiden hazırlamaktadırlar.

Bunun temeli, gerici Kohl hükümetinin temsilcilik içine çeşitli grupçukların girmesini sağlama ve böylece birlik sendikalarının bu organ içindeki etkisini azaltma amacıyla hazırladığı yasa değişikliği tasarısıyla atılmıştır. Ocak 87 parlamento seçimlerinin kazanılması halinde, 116. maddeden sonra bu da değiştirilecektir.

Işçi temsilciliği seçimlerinde, birlik sendikalarımızın listelerinde aday olmak ve bu listelerdeki ilerici demokrat adayları desteklemek hepimizin başlıca görevi olmalıdır. Bu görevi yerine getirirken dikkat edilmesi gereken, adayların hangi milletten olup olmadığı değil, işçiler lehine çalışıp çalışmadıkları, çıkarlarımızı en aktif bir biçimde koruyup korumadıklarıdır.

Birlik sendikalarımıza karşı olanlara belirli grupların çıkarlarına hizmet edenlere, oy avcılarına, yabancı emekçilerin oylarından yararlanmak isteyenlere fırsat verilmemelidir.

Önemli olan bir konu da, geçtiğimiz haftalarda genel kurullarını yapan DGB üyesi sendikaların, önümüzdeki hafta ve aylarda yapacakları örgüt içi yenileme seçimleridir. Bu seçimlerde sendika içi organ ve komisyonlar tabandan tepeye yeniden seçileceklerdir.

Yabancı sendika üyeleri için yerel sendika organları seçimleri yaşamsal önem taşımaktadır. Buralarda; şube temsilciler toplantısı delegeleri, şube yönetim kurulu üyeleri ve şube **"Yabancılar Komisyonu"** üyeleri ve diğer komisyon ve organların seçimleri yapılacaktır. Bu konularda daha ayrıntılı bilgi, sendika şubelerinden, işyeri sendika temsilciler kurulundan, sendikal ve demokratik kuruluşların yayınlarından alınabilir.

Gerek işçi temsilciliği ve gerekse sendikal organlar seçimleri yabancı işçi ve sendika üyeleri için oldukça geniş bir olanaktır. Yerli ve yabancı emekçilerin birlikteliğini, birlik sendikalarımız ve toplumun her alanında pekiştirme, daha güçlü, daha aktif temsilci ve komisyonların oluşturulmasına açılan bir kapıdır. Temsilcilik ve komisyonların içine girmek, oralarda çalışmak, söz ve kararlara katılmak en azından işçi olmamızın getirdiği görevlerdendir. Bu kuruluşlar içinde çalışmamak, yabancılar üzerine verilecek kararlara seyirci kalmak demektir.

Yığınlarla bağ kurmanın, barış için, sendikal haklarımız için, silahlanmaya karşı, yabancı düşmanlığına karşı yerli ve yabancıların dayanışmasının sağlanmasının en verimli, olanaklarımızın en geniş tabanı fabrikalardadır, sendikalardadır.

Hüner bu olanakları kullanabilmektedir.

Duisburg-Meiderich mahallesi halkı sorunları için toplandı

Mahalle halkı sorunlarına sahip çıkıyor

Duisburg, Federal Alman çelik sanayiinin kalbi. Thyssen, Krupp ve Mannesmann tekellerinin cevheri işleyen yüksek fırınlarının bulunduğu fabrikalar bu kentte. Kentte şehircilik diye bir olgu yok. Önce kilometrelerce uzanan fabrikaları kentin üç köşesine kurmuşlar. Ardından da işçi konutlarından oluşan mahalleler yapılmış. Altmış, yetmiş hatta kimisi yüz yıl önce yapılan bu iki katlı konutlarda son onbeş yıldır genellikle Türkiyeliler oturuyor. Son yıllarda artık dökülmenin de ötesinde yıkılmaya başlayan, banyosuz ve kalorifersiz bu konutlar imar planı gereğince ele alınmak zorunda kalmış. İşte bütün sorunlar da burada başlıyor.

Nasıl olsa **"en alttakiler"** dil bilmez, haklarını bilmez düşüncesinden yola çıkan kan emici tekellerin kendi konut şirketleri başlamışlar tadilata. Altı-yedi ay süren bu çalışmalarda vatandaşlarımıza geçici konut gösterilmemiş. Sökülen pencereli, yıkılan duvarlı dairelerde çoluk çocuk toz, duman, pislik ve soğuğun içinde oturmaya zorlanmışlar. Eşyaları kırılmış, salgın hastalıklar yayılmış, sonunda zararlı çıkan yine bizimkiler olmuş. Altı ay boyunca kullanılan sanayi ceryanı (700-1000 mark arasında değişiyor) onları yüklendiği gibi kiralara da yüzde 300 zam gelmiş.

Şimdi kimi mahallelerde tadilatlar tam olarak bitmişken kimi mahallelerin bir kısmında kimilerinin de tümünde yeni başlıyor. Ancak bu sefer **"en alttakiler"** de boş durmuyor. Krupp'un evlerinin bulunduğu **Rheinhausen** ve Thyssen'in evlerinin bulunduğu **Meiderich** semtlerinde yoğun bir çalışma var.

FİDEF'e bağlı **Duisburg Türkiye İşçi Derneği** ağustos ayında bir karar alarak Türkiyelilerin yoğun olarak oturduğu dört semtteki dernek üyelerinden oluşan çalışma grupları kurdu. Sistemli bir çalışma

Yurttaşların oluşturduğu Meiderich Kiracılar Girişimi H.Tekmen R.Özçelik, H.Eroğlan, S.Altınten A.Kılıç, M.Cömert, B.Altıntaş (yukarıda), mahalle halkı sorunlarını dile getirdi (yanda).

sürecinde mahallelerdeki sorunlar tespit edildi. İmza kampanyaları ve anket çalışmaları yürütüldü. Şimdi bunların sonucunda mahallelerde yurttaşların katılımıyla mahalle toplantıları düzenleniyor.

Mahalle toplantılarının ilki 16 Kasım pazar günü Meiderich'te bir Türk kahvesinde yapıldı. Derneğin mektup biçimindeki çağrısında **"sizler bizi sadece birer komşu olarak değil, pasaport harçlarının indirilmesi için yürüttüğümüz çalışmadan da tanıyorsunuz. Hep birlikte yürüttüğümüz kampanya sonucu kısmi bir başarı elde etmiştik. Bu bize el ele verip birlik olursak haksızlıkları düzeltebileceğimizi kendi deneyimizden gösteriyor. Derneğimizin tüzüksel amaçları dahilinde olan bu çalışma, yıllarımızı verdiğimiz F.Almanya'da yeni ve eşit haklar elde etmemiz için küçük ama önemli bir adım olabilir"** deniyor ve mahalledeki sorunlar özetleniyordu.

Yurttaşlarımızın hafta sonu dahil sürekli üç vardiya çalıştıklarından toplantıya sadece öğlen vardiyasından 75 kişi katıldı.

Oluşturulan toplantı divanında ilerici bir Alman avukat, Meiderich dernek çalışma grubu sorumlusu, Rheinhausen mahalle çalışma grubu üyelerinden bir işçi arkadaş ve bir dernek yönetim kurulu üyesi yer aldı. Divandaki kişiler birer kısa konuşma yaptıktan sonra 23 yurttaş söz alarak sorunlarını ve çözüm önerilerini dile getirdiler. İlk söz alan yurttaş **"bu dernek ve bu avukat bey bugüne kadar neredeydi? Thyssen bugüne kadar zor kullanarak bizi ezdi. Bundan sonrası için bize garanti verebiliyormusunuz"** dedi. Giriş konuşmasında dernek yöneticisinin **"Bundan sonra din, dil, mezhep ve politik görüş farklılıklarımızı bir kenara bırakarak sorunlarımızın etrafında birleşip onları yaratanların üstüne gideceğiz taa ki bizi kendiliklerinden dikkate almalarını zorunlu kılacak seçme ve seçilme hakkı dahil eşit haklarımızın elde edene kadar"** sözü toplantının içeriğini de belirledi.

Toplantının sonunda yurttaşlarımızdan gelen öneriler sonucu bir dizi karar alındı. Oy birliği ile dernek üyelerinden bir kısmının ve mahalledeki yurttaşlardan oluşan bir **Kiracılar Girişimi**'nin seçilmesinin ardından mahalledeki diğer sorunların tespiti için bir anket hazırlanması ve mahallede tüm vardiyalarda çalışanların katılabileceği şekilde **"Yerel Seçme ve Seçilme Hakkı"** konulu bir toplantının örgütlenmesi kararlaştırıldı. Bunun dışında da faaliyet yürütme konusunda toplantıya katılanlar seçilen girişime yetki verdiler. Yurttaşlar ayrıca dernekte de hukuk, vergi ve tercüme alanlarında sosyal danışma saatleri düzenlenmesini istediler. Dernek yöneticileri tüm mahallelerdeki çalışmaları uzun vadeli ele aldıklarını belirterek önümüzdeki haftalarda diğer mahallelerde de ilk geniş toplantıların yapılacağını gazetemize açıkladılar.

BTT Başkanı Necati Gürbaca'nın genel kurulda yaptığı konuşma delegeler ve izleyiciler tarafından büyük bir coşkuyla ayakta alkışlandı.

Parlamento binasında genel kurul

Ahmet KARDAM

Bundan 3 yıl önce kurulan Batı Berlin Türk Topluluğu (BTT), Batı Avrupa'daki Türkiyeli göçmenlerin eşit haklar mücadelesinde ilginç ve önemli bir örnek olma niteliğini sürdürüyor. Çatısı altında 14 Türkiyeli örgütü birleştiren bu üst kuruluşun geçtiğimiz 16 Kasım günü yaptığı genel kurul, BTT'nin yaşamında bir dönüm noktası olabilecek nitelikteydi.

Bu yılki genel kurulun böyle bir **"dönüm noktası"** olabileceğinin, kuşkusuz sembolik ama çok anlamlı işareti de genel kurulun yapıldığı bina ve salondu. Türkiyelilerin Batı Berlin'deki 20 yılı aşkın tarihlerinde ilk kez bir Türkiyeli örgüt genel kurulunu Batı Berlin parlamentosunun salonlarından birinde yapabilmeyi başarıyordu. Bu başarıyı elde eden örgütün, kuruluş amacını **"eşit haklar"** temeline, ve bu arada **"seçme ve seçilme hakkı"** temeline oturtmuş olması, bu işarete daha da büyük bir anlam kazandırıyordu. Nitekim, Batı Berlin'de çıkan Alman ve Türk gazetelerinin bazıları, bu genel kurul haberini **"Türkler parlamentoda"** ve **"parlamentoya ilk adım"** başlıklarıyla verdiler.

Genel kurula gelen mesajlar ve konuklar da anlamlıydı. Federal Almanya Cumhurbaşkanı Weizsäcker, gönderdiği mesajda katılamadığı için özür diliyor ve başarı dileklerini iletiyordu. Bunun dışında, Batı Berlin parlamentosunda grubu bulunan bütün partilerin, yani CDU'nun, FDP'nin, SPD'nin ve Alternatif Liste'nin temsilcileri tek tek söz alarak genel kurulu selamlama konuşmaları yaptılar.

Genel kurul delegeleri dışında, salonu tümüyle dolduran Türkiyeli izleyiciler yelpazesi, Batı Berlin'de yaşayan 114 bin Türkiyeli'nin çok önemli bir

hakkı insan haklarının vazgeçilmez bir ilkesidir. Her kim ki bu hakkı bu ülkede onyıllardır çalışarak toplumsal değerleri yerlilerle birlikte üreten, vergi ve sigortasını ödeyen, tüm yükümlülüklerini yerine getiren yabancı emekçilere, biçimsel hukukun kapıları ardına saklanıp vermemekte direnirse, yabancılar üzerine yaptığı yaldızlı konuşmaların ciddiye alınamayacağını ve böyle bir politikanın iki yüzlü bir politika olduğunu kabul etmek zorundadır. Bugünkü hakim politikanın 'Alman vatandaşı olun' **çağrısı da, yabancıların sosyal ve siyasal alanda eşit haklar istemelerini engellemede bir araç olarak kullanılmaktadır. Bu konuda yıllardan beri tartışılmasına rağmen vatandaşlığa geçişi kolaylaştıracak bir adım atılmamıştır. Daha önemlisi, vatandaşlığa geçmenin yabancı kitleler için bir çözüm olamayacağı kesindir, çünkü herkes için söz konusu değildir. İsveç, Danimarka, Hollanda deneyimleri yabancılara seçim hakkının mümkün**

FİDEF'e bağlı **Duisburg Türkiye İşçi Derneği** ağustos ayında bir karar alarak Türkiyelilerin yoğun olarak oturduğu dört semtteki dernek üyelerinden oluşan çalışma gruplarıkurdu. Sistemli bir çalışma özetleniyordu.

Yurttaşlarımızın hafta sonu dahil sürekli üç vardiya çalıştıklarından toplantıya sadece öğlen vardiyasından 75 kişi katıldı.

Oluşturulan toplantı divanında

Avusturya Türkiyeli Göçmen İşçiler Konferansı toplandı

Viyana Halkevi'nce düzenlenen Türkiye Göçmen İşçiler Konferansı geçtiğimiz günlerde Viyana'da yapıldı. Toplantıya Avusturyalı bazı kuruluşlardan yetkililerin yanısıra Avusturya-Türkiye Dostluk Derneği Başkanı **Serdar Erdost** da katıldı. Türkiyeli işçilerin sorunlarının ayrıntılı olarak tartışıldığı toplantıda çeşitli istemler yükseltildi.

Toplantıda dile getirilen isteklerden bazıları; göçmen işçilerin sorunlarının ele alınacağı ve tartışılacağı yaptırımcı bir kurul oluşturulmalıdır; oturma hakkı çalışma iznine bağlı olmaktan çıkarılmalıdır; Avusturya ve Türkiye hükümetlei arasında imzalanan sosyal güvenlik anlaşması yenilenmeli, sigorta primleri Türkiye'ye transfer edilmelidir; çocukların eğitim sorununun çözümlenmesi için Türkçe ve yardımcı öğretmenlerin Avusturya Eğitim Bakanlığı nezdinde yeterli sayıda istihdam edilmesi sağlanmalıdır; göçmen işçilere sendikalarda temsilci seçebilme hakkı tanınmalıdır; yerel seçme ve seçilme hakkı tanınmalıdır; belediye evlerinden göçmen işçilerin de yararlanması sağlanmalıdır.

Batı Berlin'de açlık grevi

24-26 Kasım tarihlerinde, Batı Berlin'de okuyan Türkiyeli üniversite öğrencileri, Türkiye'deki öğrencilerin eğitim sisteminin demokratikleştirilmesi ve iyileştirilmesi istemleriyle başlattıkları eylemleri desteklemek amacıyla 3 günlük bir açlık grevi yaptılar. Berlin Teknik Üniversitesinde yapılan açlık grevine önce 10 kişi katıldı, ancak daha sonra yeni katılanlarla bu sayı 12'ye çıktı. Gerek Türkiyeli ve gerekse Alman öğrenciler tarafından ilgi gören ve desteklenen eylem sırasında öğrenciler, konuyla ilgili Türkçe broşürlerden ve bunların Almanca çevirilerinden oluşan geniş bir dosyayı ilgilenenlere dağıttılar.

Demokrat Öğrenciler Birliği'nin düzenlediği eyleme, bağımsız demokrat öğrencilerden de katılanlar oldu. DÖB, eyleme başlarken, **"Tüm yüksek öğrenim öğrenci ve öğretim görevlilerine, demokratik kamuoyuna"** çağrıda bulunarak, direnişi desteklemelerini istedi.

Çeşitli Alman gençlik örgütleri ve Berlin senatosunda alternatif listeyi temsil eden parlamenterler bu eylemi desteklediklerini açıkladılar.

Açlık grevine katılan öğrenciler, Türkiye'deki öğrenci arkadaşlarının başlıca istemlerinin YÖK'ün 44. maddesinin kaldırılması, derslere devam zorunluluğunun kaldırılması, üniversitelerin özerk bir yapıya kavuşturulması, öğrencilerin yönetime katılma hakkı, kısıtlamalı öğretim süresinin kaldırılması, zorba ve anti-demokratik kuralların kaldırılması, tek tip öğrenci yetiştiren öğrenim sisteminin kaldırılması, görevlerinden uzaklaştırılan öğretim görevlilerinin yerlerine geri iade edilmesi ve öğrenci dernekleri çerçevesindeki haklı istemleri nedeniyle gözaltına alınan öğrencilerin serbest bırakılması olduğunu belirterek, açlık grevine paralel olarak bu istemleri destekleyen bir imza kampanyasını da başlattıklarını ve toplanacak imzaların Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne yollanacağını açıkladılar.

Ayrıca Köln Üniversitesi Öğrenciler Derneği'nin, Türkiye'de açlık grevinde olan öğrencilere telefon ederek bir dayanışma mesajı ilettiği bu konuda Köln'de bir eylem haftası düzenlemeyi düşündüğü de öğrenildi.

Bir konsolos işçileri neden ziyaret eder?

15 Kasım günü Mainz Başkonsolosu Ömer Şahinkaya, başkonsolosluk çalışma ataşesi, başkonsolosluk saymanı ve bir güvenlik görevlisi ile Hürriyet muhabirinden oluşan ekip Bad Kreuznach bölgesindeki Gensingen köyüne geldiler. Geleceklerini günlerce önceden bildirdiler. Amaçları, ağustos ayından beri paraları ödenmeyen Bretz mobilya firmasındaki 113 Türk işçisine yardım etmekti.

Başkonsolos Ömer Şahinkaya Bretz işçileriyle.

Başkonsolos yanındakileri tanıttıktan sonra, **"İşte siz işçilerin ve ailelerinin gerçek gazetesi Hürriyet muhabiri de burada"** diyerek gazetenin reklamını yaptı. Bu reklam üzerine söz alan bir Bretz işçisi, **"Siz Hürriyet gazetesini biz işçilerin gazetesi olarak tanıttınız. Bizler aylardır ekmek mücadelesi veriyoruz. İşyerlerimizi kaybetmemek, ağustostan beri alamadığımız paralarımızı alabilmek için çabalıyoruz. Hak istedik, kapı dışarı edildik. Ben şahsen Hürriyet gazetesine telefon ettim ve içinde bulunduğumuz durumu anlattım ve gelmelerini rica ettim. Gelmedikleri gibi hakkımızda tek bir kelime dahi yazmadı."** dedi. Bunun üzerine, **"Biz bu iflas durumunu basından öğrendik. Meseleye sahip çıktığınıza memnun oldum. İyi bir işyeri temsilciliğiniz varmış. Buna da memnun oldum. Ama sakın ola ki bir takım bölücülerin propagandalarına uymayın. Onlar size zarar verir"** diyerek işçilerin kendi hakları için verdiği mücadeleyi kırmaya, işçileri bölmeye çabalayan başkonsolos yardıma geldim derken, yalan söylüyordu.

Söz alan diğer bir işçi, **"Bizim kötüleşen durumumuzu duyup bizlere yardım etmeye gelişinize bizler de çok memnun olduk. Bizler yıllardır bu gurbetlerde çalışıyoruz. Memlekete dövizler** gönderdik. Çocuklarımız asker**lik çağına geldi. Bedel parasını denkleştiremedik. Şimdi de bildiğiniz üzere işsiz kaldık. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?"** deyince başkonsolos, **"Evet ben de bu kadar parayı çok buluyorum. Ama bu ne bizim ne de sizlerin demesiyle halledilemez. Bu bir hükümet meselesidir. Böylesi nazik konularda bazı bölücüler imza topluyorlar. Eylem yürütüyorlar. Örneğin bu işleri FİDEF yapıyor. FİDEF bölücü bir örgüttür. FİDEF hükümetimize karşıdır. İmza toplayanlara kanmayın. İmza toplamakla sonuç alınamaz."** deyince başka bir işçi söz aldı.

"Birkaç zaman önce Mainz Başkonsolosu Bretz işletmesine geldi. Hürriyet muhabiri de yanındaydı. O zaman başkonsolos 'Ben fabrika yetkilileri ile görüştüm. Bana söz verdiler. Türk işçilerine kârdan pay verecekler' **demişti. Kâr dağıtmayı bir kenara bırakalım, alacaklarımızı da vermediği gibi bizleri de kapı dışarı etti. Hürriyet gazetesi bunları acaba kendi kafasından mı yazdı o zaman?"** diye konuşunca Hürriyet muhabiri **"Biz, bize yukarıdan söyleneni aynen yazdık."** diyerek günah çıkarmaya yeltendiyse de işçilerin gülmesini önleyemedi.

Sık sık böyle geziler düzenleyen Mainz Konsolosu Ömer Şahinkaya göreve başladığı günden beri Türk Federasyonu üyesi faşistlerle sıkı işbirliği halinde.

İşçilerin sorunlarıyla ilgileniyoruz numarasıyla çıktıkları gezilerde rejimin sözcüleri hak ettikleri cevabı işçilerden bizzat alıyorlar.

selamlama konuşmaları yaptılar.

Genel kurul delegeleri dışında, salonu tümüyle dolduran Türkiyeli izleyiciler yelpazesi, Batı Berlin'de yaşayan 114 bin Türkiyeli'nin çok önemli bir kesimini temsil ediyordu ve bu izleyiciler, kendilerine parlamento binasına sembolik de olsa, adım attırmayı başaran BTT ile gurur duyuyorlardı.

Tam bağımsız temsilci

Başlıca çizgileri bu olan genel kurul, şu gerçeği bütün çıplaklığı ile gözler önüne seriyordu: Değişik amaçlı ve görüşlü Türkiyeli örgütler ve Türkiyeli meslek adamları, aydınlar ve sanatçılar güçlerini birleştirmeyi başarabilirlerse, Türkiye Cumhuriyeti hükümetlerinden ve Alman resmi makamlarından bağımsız olarak Türkiyeli göçmen yığınının çıkarlarını temsil edebilecek güçte üst kuruluşlar kurabilirler ve bunu resmi makamlara kabul ettirebilirler.

BTT'nin bu yılki genel kurulunun ortaya koyduğu bir gerçek daha vardı: Hiçbir örgüt, ne kadar güçlü olursa olsun, BTT gibi bir üst örgütün sahip olduğu **"temsil gücüne"** sahip olamaz. Nitekim, BTT üyesi dernekler tek tek ele alındıklarında, hiçbirisi için sözcüğün gerçek anlamında **"güçlü"** denemeyeceği halde, BTT'nin bu genel kuruluyla kamuoyunun gözleri önüne serdiği güç **"göz kamaştırıcı"** olabiliyordu. BTT üyesi derneklerin hemen hepsi, devletin uyguladığı yabancılar politikasını etkileyebilme olanakları bakımından **"marjinal"** bir güce sahip oldukları halde, kendi elleriyle yarattıkları BTT sayesinde, Batı Berlin'de uygulanan yabancılar politikası açısından dost-düşman herkesin hesaba katması gereken bir güç haline gelebiliyorlardı.

Ayakta alkışlanan konuşma

BTT Başkanı **Necati Gürbaca**'nın göçmenler olarak Türkiyelilerin sorunlarını Alman emekçilerin sorunlarıyla ve dünya barışı sorunuyla bağlayan ve bu temel üzerinde **"yaşamın her alanında eşit haklar"** istemini yükselten, Alman konukların da kulaklıkla Almanca olarak izleyebildikleri konuşması, delegeler ve izleyiciler tarafından uzun uzun ayakta alkışlandı. Gürbaca eşit haklar savaşımının bugünkü aşamadaki odak noktasının **"seçme ve seçilme hakkı"** olduğuna işaret ederek özetle şöyle dedi: **"Seçim**

cı kitleler için bir çözüm olamayacağı kesindir, çünkü herkes için söz konusu değildir. İsveç, Danimarka, Hollanda deneyimleri yabancılara seçim hakkının mümkün olduğunu göstermektedir. Yani sorun hukuki değil, öncelikle politiktir, politik açıdan istenmelidir. Bir toplumun demokratik olup olmadığı öncelikle, azınlıklara nasıl davranıldığı sorununda düğümlenir."

Gürbaca, konuşmasını genel kurulun ortak çağrısı niteliğindeki şu sözlerle bitirdi: **"Örgütümüz, Batı Berlin'deki T.C. vatandaşlarının emek göçü politikasına ilişkin bir sözcüsü olma yolunda önemli adımlar atmış, gerek Türkiyeli gerek Alman kamuoyu bunu kabul etmiş durumdadır. Bugün önemli bir aşamaya gelmiş olan BTT'nin daha da büyüyüp serpilmesi gerekmektedir. Bu nedenle temel ilkeleri doğrultusunda bütün demokratik kişi ve kuruluşlara seslenir: Gelin, güçlendirin BTT'yi! İşçisiyle, sendikacısıyla, aydınıyla, sanatçısıyla! Dışlanmaya karşı eşit haklar için!"**

Atılmayı bekleyen adım

Gerek başkan Gürbaca'nın konuşması, gerekse genel kurulda konuşan delegelerin çoğunun sözleri, BTT'nin bundan sonra atması gereken adımın, **"yeni üyeler kazanmak"** olduğunu ortaya koyuyordu. Bağımsız bir üst kuruluş olarak BTT'nin kendi tabanından başka dayanabileceği güvenilir gücü yok. Buna karşılık, bir yandan CDU ağırlıklı hükümetin, öte yandan Özal hükümetinin sözcülüğünü yapan çevrelerin BTT'nin karşısına tabansız ve yapay ama **"paralı"** sözde **"cemaatler"** çıkarma biçimindeki engellemeleri de gözönüne alındığında BTT'nin Türkiyelilerin tartışmasız tek temsilcisi haline gelebilmesinde **"tabanını daha da genişletmesi"** yaşamsal önem taşıyor.

BTT, yeni üyeler kazanarak ve temsil gücünü böylelikle daha da yükselterek Batı Berlin'de yaşayan 114 bin Türkiyelinin tartışmasız tek sözcüsü durumuna yükselmeyi de başarabilecek mi? Bu sorunun yanıtını zaman verecek. Ama şurası şimdiden kesin ki, BTT eşit haklar mücadelesinin bir biçimi olarak mutlaka incelenmesi ve dersler çıkartılması gereken bir model haline gelmeyi çoktan haketmiş durumda.

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran'la söyleşi (2)

Berin Uyar

"Halka kendilerinin iktidara gelmesi, ülkeyi yönetmeleri fikrini, gereğini anlatmak, kabul ettirmek zor oluyordu"

Bugün ülkemizde Marksizmin etkisi arttı. Sizin Marksist fikirleri benimsediğiniz yıllardaki etkisiyle bugünü karşılaştırabilir misiniz?

Behice Boran: O zamanlar halk için Marksizm söz konusu değildi, şimdi de pek değil. Marksizm, Marksist sözcükleri halka inmiş değil. Halk solcu, komünist diye biliyordu, halâ da büyük ölçüde öyle. Antikomünizm, sol düşmanlığı hep devlet ideolojisi olmuştur, göz açtırmamaya çalışılmıştır bu düşüncede olanlara. Eskiden halk kitlelerinde bu yönde şartlandırılma çok daha kuvvetliydi. Ve bu yönde yapılan işler gülünçlüğe varıyordu. Tekel kibritlerinin üzerindeki resimlerde Stalin'in bıyığı aranıyordu örneğin. Görüşler dergisi yayınlanıp da Tan Olayları denilen olaylar yer aldığında -4 Aralık 1945'de demokrat, ilerici gazete idarehaneleri ve matbaaların basılması ve tahribi olayları- derginin komünist maksat güttüğüne ilişkin yoğun propaganda yürütüldü. Sözde kanıtlardan biri de şuydu: Görüşler sözcüğünün başındaki "G" harfinin bir ucuna parmağınızı basar ve dergiyi çevirirseniz G'nin orak olduğunu görürmüşsünüz. Kolejden sınıf arkadaşım olan, Istanbul Üniversitesi'nde bir asistan hanım bu söylentiyi duyup uzun boylu benimle tartışmıştı ciddi ciddi. Ben şaşırıp kalmıştım bu "delil"e doğrusu. Halk bir yana, sözde aydınlar arasında böylesine çarpıtılmış kafalar vardı, halâ da var ya!

Durum bugün tümüyle değilse de önemli ölçüde değişmiştir. Sol, solculuk, hatta sosyalizm artık olagan sayılıyor, hernekadar egemen çevrelerce istenmiyorsa da. Antikomünizm sürüyor; ama egemen sınıfların, iktidarın, sağcı çevrelerin bütün çabalarına karşın bunda da yumuşama, değişme var, özellikle işçiler, aydınlar ve gençlik arasında. Bütün tersliklere karşın, Türkiye toplumu 40-50 yıl önceki toplum değil; belli bir gelişme gösterdi, sınıfsal güç dengeleri değişti. Dünyadaki güç dengeleri de demokrasi, özgürlük ve sosyalizmden yana değişti ve bu değişiklik tüm ülkeleri, bu arada Türkiye'yi de etkiliyor.

Ülkemizde ilerici düşüncenin, sosyalist ve Marksist düşüncenin daha da yaygınlaşabilmesinin koşulu nedir?

Behice Boran: Sol düşüncelerin, sosyalizmin, Marksizmin daha da yaygınlaşmasının baş koşulu işçi sınıfı politik hareketinin çok daha güçlenmesidir. Yayınların, propagandanın da kuşkusuz etkisi vardır, ama belirleyici olan sınıf hareketidir.

Marksist bir bilim adamı olarak üniversitede görev yaptınız. Daha sonra Türkiye İşçi Partisi'nin önde gelen liderlerinden biri olarak Türkiye'yi dolaşıp işçi, köylü ve diğer emekçilere hitap edip onlarla kaynaştınız, onların mücadelesine katıldınız, sosyalist fikirlerin en ücra köşelere kadar ulaşmasına katkılarda bulundunuz. Bu deneyiminizden bir anınızı anlatabilir misiniz?

Behice Boran: Kentlerin mahalle kahvelerinde ve köylerde konuştuğum zaman görüyordum ki, dinleyen halka kendilerinin iktidara gelmesi, ülkeyi yönetmeleri fikrini, gereğini anlatmak, kabul ettirmek zor oluyordu. Onlar, iyi yöneticiler gelsin, bozuk işleri düzeltsin istiyorlardı. Nadir olarak da, açıkça, "biz politikadan ne anlarız, nasıl idare ederiz" diyorlardı. Bir yaz Adana köylerini gezerken yine böyle bir durum oldu. Konuşmamı kestim, "siz şimdi Millet Meclisi"siniz", dedim ve Meclis'in az önce çıkarmış olduğu bir vergi yasasını ele alarak açıkladım. Hükümetin ve AP sözcülerinin gerekçelerini ve bizim itirazlarımızı sade bir dille anlattım, sonra yasayı oylamaya koydum: "Kabul edenler?". Tek bir el kalkmadı. "Etmeyenler?" Bütün eller kalktı. Gördünüz, dedim, meseleler doğru anlatılırsa pekala anlıyorsunuz; doğru oy kullanıyorsunuz. Ama size meseleleri doğru anlatmıyorlar ve sizlere, siz anlamazsınız, sizin aklınız ermez, muamelesi, telkini yapıyorlar. Köylülerin gözleri parlamıştı.

Aynı gezide bir başka köyde de toprak reformu sorununu köylülerle konuşmuştuk. İşi öyle ciddiye almışlardı ki, kendi bölgelerinde bir aileyi geçindirecek toprağın ne büyüklükte olması gerektiğini dahi kendi aralarında tartışmışlar, sonunda, 150 dönüm dolayında bir büyüklük üzerinde anlaşmışlardı.

Ülkemizin en önemli sorunlarından birisi de Kürt meselesi. Sizin bu konudaki görüşünüz nedir?

Behice Boran: Kürt halkı şiddetli bir baskı ve ezilme altındadır. Silahlı eylemleri bastırmak, yapanları yakalamak üzere girişilen, iktidarın deyimiyle "eşkiya takibi operasyonları"nın çilesini Kürt halkı çekmektedir. Bundan da öte, korucular adı altında kimi insanlar silahlandırılıp Kürt halkı birbirine düşürülmeye, kırdırtılmaya çalışılmaktadır. Bu, kesinlikle son verilmesi gereken bir durumdur. Devlet asayişi kendi vasıtalarıyla sağlamak yümümlülüğündedir ve bu yükümlülüğü yerine getirirken halka baskı ve eziyetten uzak durmak zorundadır.

Yirminci yüzyılın son çeyreğinde dünyanın hiçbir yerinde bir halk baskı ve şiddet yöntemleriyle baskı ve tahakküm altında tutulamaz. Yüzyılımız bir yanıyla da ulusal kurtuluş hareketleri, zaferleri yüzyılıdır. Ulusların ve ulusal azınlıkların kendi kaderlerini tayin etmeleri ve kendi bağımsız devletlerine sahip olmaları hakkı uluslararası hukukun bir parçası haline gelmiştir. Kürt halkının ulusal kimliği kabul edilmeli, bu hak ona da tanınmalıdır.

Ben bütün sorunların çözümünün sosyalizmde olduğu inancında bir kimseyim. Bu bakımdan Türk ve Kürt halklarının sonul kurtuluşu da sosyalizmdedir. Bu iki halkın birlikte sosyalizmi kurup, federatif sosyalist bir devlet çatışı altında birlikte yaşamaları her ikisinin de çıkarına, yararınadır. Ancak, böyle bir düzenleme, özgür irade, hak eşitliği, kardeşçe ilişkiler temeli üzerinde gerçekleşir. Bugün uygulanan, baskı ve şiddet kullanarak hegemonya altına almak ve yönetmek girişimleri iflasa mahkumdur. Ne var ki, bu devlet terörü yöntem ve çabaları, belirttiğim doğru çözümün gerçekleştirilebilmesine büyük zarar vermektedir.

Yurdumda yaşayan işçi ve emekçiler...

ler, maaşlar, tarım gelirleri sürekli geriliyor. İhracat, bir bölümü **"hayali"** olmak üzere arttı ama, ithalat çok daha fazla arttığından dış ticaret açığı, kapanmak şöyle dursun sürekli büyüyor. İhracatın artışı ayrıca ekonomik kurallara uygun sağlıklı bir artış değil, o da ayrı bir konu. Devlet dış borçlarına, kısa vadeli ticari borçlarla IMF'ye ödenecek 300 küsur milyon dolar eklenince yıllık dış borç ödemeleri altı milyar dolara yaklaşıyor. Borç ödemek için yeniden borca giriliyor ve borçlar ödendikçe eksilmiyor, artıyor. Sonu gelmeyen bir yol. Bütçe açığı bir trilyon deniyor. İç borçlar yığılmışken, devlet yine de bir trilyon dolayında iç borçlanmaya gidiyor. Bu iç borçlanma da para ihtiyacını karşılamadığından, para basma makineleri işletilip piyasaya bir trilyondan fazla yeni para çıkarılmış. Bu durumda enflasyondan ne haber? Bu durumdan ve kısa vadeli dış borçların toplam borçların yüzde otuzbirine yükselişinden IMF ve diğer Batılı finans çevreleri kaygılı.

Bütün bunlardan ve ara seçimden çıkan sonuç ANAP'ın eninde sonunda gidici olduğudur. Gitmesi, yalnız ANAP'a değil, 12 Eylül rejimine de ağır bir darbe olacaktır. Bunun için güncel ivedi hedef budur. Ama elbette ki işler yalnız bu gidişle düzelmeyecektir. Yerine gelen ne yapacak? Demirel eskiye kıyasla daha demokrat görünse de DYP iktidarı Batılı demokrasiler kadar bile demokratik bir iktidar getireceğe hiç benzemiyor. Demirel yasakların olacağını 141

Tunceli'den bir izin izlenimi — **İsmail FIRAT**

Askerler neyi bekliyorsunuz?

Güneydoğuya, özellikle Dersim denen yere, bugün ismi değiştirilmiş Tunceli'ye gittim. Zamanım elverişli olsaydı Bingöl, Diyarbakır, Urfa ve Mardin yö-

Sohbet ettiğim bir başka köylü de şunları anlattı: Köylerinin yakınında karakol varmış. Karakolda görevli bir assubay tuzakla tilki yakalıyormuş. Tabii

Askerler neyi bekliyorsunuz?

Güneydoğuya, özellikle Dersim denen yere, bugün ismi değiştirilmiş Tunceli'ye gittim. Zamanım elverişli olsaydı Bingöl, Diyarbakır, Urfa ve Mardin yörelerini de görmek isterdim. İşte şimdi Tunceli'ye giriyoruz.

Giriyoruz diyorum, sakın aklınıza şu gelmesin. Almanya'ya, Hollanda'ya, Yugoslavya'ya girer gibi değil. Bu saydığım devletlere girerken gümrük görevlileri var. Orada ise paramızla alınmış Amerikan postalları, gene paramızla alınmış soğuk yüzlü Amerikan namluları var. Eğer silahı tutan eller bizim kardeşimiz, oğlumuz olmasa burayı Amerika zannedersiniz. Sormam mümkün olsaydı da sorsaydım: **Askerler neyi bekliyorsunuz?**

Kimlik kontrolü yapıldı. Askerlerden biri **"Ehliyetini göreyim"** dedi. Verdim, baktı. Kısa bir zaman önce SHP'li milletvekili Cüneyt Canver ve diğer partililer orada inceleme yapmışlar. İşte bu incelemeden evvel burada daha başka uygulama yapılıyormuş. Bütün yolcular araçlardan indirilerek baştan tırnağa kadar aranıyormuş namlu gölgesinde.

Tunceli'nin bir ilçesindeyim. Bu ilçe daha önce gelişmekteydi, tıpkı iyi beslenmiş, gürbüz bir bebek gibi. Şimdi bu bebek hastalanmış, can çekişiyor. İnsanları per perişan, bakışları kin, nefretle dolu. Bu kin ve nefretlerini suratına tükürecekleri birini arıyor ve bekliyorlar.

Akşam 17.00 sıralarında bir bakkaldayım. Bakkal 25 yaşında ya var, ya yok. Parkalarını giymiş iki polis devriye çıkmış. Biri bakkalın önündeki üzüm kasasında. Öyle atıştırıyor ki, üç gün üç gece aç kalmış, yeşilliğin içine girmiş, ismini siz koyun, ona benzer. Diğeri içerde parkanın cebini açmış, bakkal kaç çeşit kuruyemiş varsa sırayla her çeşitten cebine doldurdu. Ben gözlerimle gördüm. Suratım öyle kızardı ki, nar kesildi. Bakkala sordum **"Dışarıdaki polis gece ihtiyacı olan kuruyemişten niçin almadı?"** Bakkal, **"O biraz önce almıştı."** Neden parasız pulsuz verdiğini sordum. **"Ne yapalım abiciğim başka çıkar yolumuz yok. En ufak bir itirazımız emniyette anarşistlikle sonuçlanır. T.C. kutsal korucularıdır bunlar"** dedi.

Bir köylü anlatıyor:

Davar güdüyordum. Bazı izler gördüm. Asker izleri olduğunu farkettim. Musallat olacaklarını iyi bildiğim için orayı en kısa zamanda terk isteğiyle geri döndüm. Döner dönmez silahlarını üzerime doğrultarak etrafımı sardılar. Biri sordu: Niye geri döndün. İçlerinden bir dilediği gibi vurdu. Ben de yediğim tokatın acısıyla mı, yoksa rencide olan gururumun tesiriyle mi bilmiyorum, **"Sağol asker ağa, zaten uykum geliyordu, uykumu kaçırdın"** dedim. Der demez **"öyle ise al bir daha"** dedi. Yediğim tokatlar yetmiyormuş gibi **"Biz acıktık, git eve bize ne bulursan getir. Anarşistleri besliyorsunuz, bizi de besleyin"** dediler.

Eve gittim. Çoluğumun çocuğumun rızkı demeden ne buldu isem topladım götürdüm. Bu da yetmedi. İki saat geçmeden köye daldılar. Alışkın olduğumuz üzere kapılarımızı ardına kadar açtık. Beni tokatlayan er bir başka erle kapımdan içeri girdi. Girer girmez de ailemin boynundaki babasının hediyesi iki altına saldırdı. Doğru söylemek gerekirse insan olan insan da var askerlerin içinde. Öbür er derhal **"Bu kadarı da namussuzluktur"** dedi, tekme tokat girişti arkadaşına. Şunu da ekledi: **Bu vesileyle sabrımın taşkınlığından kurtulmuş oldum. Böyle demokrasiyi Turgut Özal'la, Sayın Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in sayesinde yaşıyoruz.**

Sohbet ettiğim bir başka köylü de şunları anlattı: Köylerinin yakınında karakol varmış. Karakolda görevli bir assubay tuzakla tilki yakalıyormuş. Tabii ki tilkinin derisi epey para ediyormuş. **"Parası iyi de, tilkinin derisinin yüzülmesinin zahmetine kendisi katlanmıyor, bana getiriyor. O kadar tiksiniyorum ki tarif edemem"** dedi. Yapamayacağını söyle dediğimde de **"Sana söylemek kolay gelir"** dedi. **"İkinci gün çağırır karakola. Kılıf hazır, hemen giydirir. Anarşistlere yataklık ediyorsun, ekmek veriyorsun. yerlerini sen bilirsin söyle... Meşhur işkencelerine başlarlar. Bizim güncel sorunumuz olmuş bu tür olaylar. Çoluğumuzun çocuğumuzun açlık çıplaklık sorunları yetmezmiş gibi günün ve gecenin hangi saatinde evimizin aranma bahanesiyle darmadağın edileceğini bilmiyoruz. Alım gücümüzün olmadığı gün gibi açıktır. Evimize bir kilo şeker bulduğumuzda da diledikleri zaman alırlar. Tek çaremiz üç-beş keçi ve koyundur. Onun sütünü yavan ekmeğe katık yaparız. Bütün umudumuz bunlara bağlı iken gelirler onların en işe yarayanını kesip yerler."**

Zulmün her türlüsü uygulamadadır. Fakirliğin yanında gün geçtikçe kin ve nefret de artıyor. Bu olanlara uydurmadır diyen aklı çalıklar varsa gitsin, eğer gözleri görürse görsün gelsin.

lanarak hegemonya altına almak ve yönetmek girişimleri iflasa mahkumdur. Ne var ki, bu devlet terörü yöntem ve çabaları, belirttiğim doğru çözümün gerçekleştirilebilmesine büyük zarar vermektedir.

Yurdışında yaşayan işçi ve emekçiler Türkiye'deki gelişmeleri kaygıyla izliyorlar ve şüphesiz bu kaygıyı duyan her insan gibi birşeyler yapmak istiyorlar. Siz şu anda ülkemizin içinde bulunduğu durumu nasıl değerlendiriyor ve çıkış yolunu nerede görüyorsunuz?

Behice Boran: Türkiye ışıklı ve karanlık yanların birbirine karıştığı alacalı bir tablo sergiliyor. Rejimin esas baskıcı, faşist niteliği sürüyor, ama işleri tam istedikleri gibi sürdüremiyorlar. Örneğin, son seçimlerde eski politikacılara konulan yasal yasaklar pratikte kalktı, ama ardından sıra sıra koğuşturmalar açıldı.

Türk-İş, tabanından gelen baskıyla mitingler yapmaya başladı. Bir yandan engelleniyor ve yapıldığında da olağanüstü önlemler alınıyor, zorluklar çıkarılıyor; öte yandan onbinler toplanıyor, söyleyeceklerini yine de söylüyorlar. Koğuşturulup yargılanan Aydınlar Dilekçesi'ni Ekmek ve Hak Dilekçesi izliyor. Örnekler çoğaltılabilir. Bütün bunlar, alacalığa karşın, demokrasiden yana umut verici belirtiler. Ne var ki, hapishanelerde kötü koşullar, kötü muameleler, işkence sürüyor. Sorgulamalardaki işkence de kalkmış değil. İşçi sınıfı politik ve sendikal haklarından yoksun. Kürt halkı üzerinde zulüm derecesine varan görülmedik bir baskı askeri operasyonlarla sürdürülüyor.

Hiç alaca olmayan, baştan sona kapkara olan ekonomik durumdur. İşsizlik dört milyonun üstüne çoktan çıkmıştır. Her yıl yarım milyona yakın işgücünün, yani gençlerin iş piyasasına çıktığı biliniyor. Ekonomi bunların hepsini massedemiyor, onun için de işsizlik yıldan yıla büyüyor. Yoksullaşma, açlık, hastalık, sefalet çizgisine gelip dayanmıştır. İlk defa mitinglerde, seçim toplantılarında **"açız"** pankartları görüldü. Ülke maddi ve manevi çöküş içindedir.

Bir ekonomi politikasının geçerliliği ve başarısı insanlara getirdikleriyle ölçülür. Ekonominin başarısı sorunu, Özal'ın yaptığı gibi, insanlardan soyutlanarak ele alınamaz. Ne var ki, bir an için Özal'ın anlayış ve yöntemini kabul etsek, onun başarı ölçütlerine itibar etsek dahi, ekonomik durumun yine kapkaranlık, başarısız olduğu görülecektir.

Hatırlarsınız, ilk yıllarda Özal, ekonomi politikasının baş hedefi olarak enflasyonun aşağı çekilmesini, ihracatın artırılmasını koymuştu. İhracat artınlıp dış ticaret açığı kapatılacaktı. Bu hedefler hâlâ yürürlüktedir, ama hiç birine erişilememiştir. Enflasyon hâlâ yüzde kırkların üzerinde gidiyor. Gerçek ücret-

be olacaktır. Bunun için güncel ivedi hedef budur. Ama elbette ki işler yalnız bu gidişle düzelmeyecektir. Yerine gelen ne yapacak? Demirel eskiye kıyasla daha demokrat görünse de DYP iktidarı Batılı demokrasiler kadar bile demokratik bir iktidar getireceğe hiç benzemiyor. Demirel yasaklar olacağını, 141 ve 142. maddelerin kalkmasından yana olmadığını şimdiden söylüyor. SHP ise iktidar olmadan zayıfladı. Genel seçimlere kadar toparlanır mı, gerçekçi, geçerli ve tutarlı bir program ortaya koyabilir mi, muhalefette zayıfken iktidarda güçlü olabilir mi?

Bu soruları ortaya atışımın nedeni, ANAP'ın gidişi ve sonrası konusunda DYP veya SHP'ye umut bağlamakla yetinmemek gereğini hatırlatmak, vurgulamak için. Gelecek olanın veya gelenin, gidenden daha iyi, daha yeğlenir olmasıyla yetinilemez; çünkü yeni gelen de ülkenin politik ve sosyo-ekonomik sorunlarına geçerli ve kalıcı çözümler getiremeyecektir. 12 Eylül rejimine ve ANAP iktidarına karşı bütün demokrasi güçlerinin dayanışması, birlikteliği sağlanmaya çalışılmalıdır olabildiğince, ama politikanın rotası ülkenin geleceğine, sorunların geçerli ve gerçek çözümüne yönelik olmalıdır. Ülkenin emperyalizmin ve tekellerin egemenliğinden her bakımdan kurtuluşu, gerçekten düze çıkması, özgürlük ve kitlelerin refahı ancak böyle sağlanabilecektir.

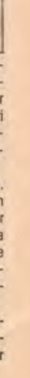
Bugün birçok politik güç tarafından demokrasi için mücadele birincil görev olarak görülüyor. Bu konuda siz ne düşünüyorsunuz?

Behice Boran: Demokrasi için mücadelenin birincil görev olduğu görüşüne katılırım. Eskiden beri, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin içiçe geçtiğini, aynı temel mücadelenin üç ayrı yanı veya ögesi olduğu görüşünü savunduk. Güncel, ivedi önem taşıyan, politik özgürlüklerin tanınmasıdır. Kitlelerin serbestçe örgütlenebilmeleri, aydınlanabilmeleri, daha geniş bir demokrasi perspektifi içinde mücadeleye girebilmeleri için bu şarttır. Ve az önce belirttiğim gibi, demokrasi mücadelesi daha geniş ve uzun vadeli bir perspektif içinde anlaşılmalı ve yürütülmelidir.

Son bir noktayı, bir uyarıyı da eklemek isterim. Türkiye'de başlamış ve ağır aksak ilerler görünen demokrasi sürecinin böyle görece sakin denecek bir biçimde süreceği ve bir sonuca varacağı kanısında değilim. Temel niteliğini belirttiğim, Türkiye'yi düze çıkarmak için kesinkes gerekli olan demokrasi biçiminin gerçekleşmesi uzun ve çetin mücadeleler gerektirecektir.

Sayın Behice Boran, bize kıymetli zamanınızı ayırıp, böylesine geniş ve aydınlatıcı yanıtlar verdiğiniz için teşekkür ederiz.

Pentagoncu yurtseverler

Özlem ÖZGÜR

Başbakan Turgut Özal'ın, ekonomik ve sosyal yaşama ilişkin olarak, bütün gerçeklere gözünü kapamasının ve onun, ısrarla **"pembe tablo"**lar çizmeyi sürdürmesinin, hiç de şaşırtıcı bir yanı yoktur. Çünkü, Özal ve ekibi, kendilerine yüklenen **"tarihsel misyon"**un kaçınılmaz sonucu olarak, hem uygulanan ekonomi politikalarından taviz vermemek ve hem de, bunu **"gözü kapalı"** olarak savunmak zorundadır.

Ancak, gelişen olaylar, Özal ve ekibi ile rejimin ideologlarının sürdürdükleri propagandaya inananların sayısının, hızla azalmakta olduğunu göstermektedir. Söze, SIAR adlı araştırma kurumunun, yeni yaptığı bir anketin bazı sonuçlarından başlamak istiyoruz.

İlgili anket sonuçlarına göre, bugün Türkiye'de, halkın yüzde 84,2'si, hayat pahalılığı ve enflasyondan bıkıp usanmıştır. Ve ilginçtir ki, rejimin sahipleri, altı yılı aşkın bir süredir **"enflasyonu geriletiyoruz, gerileteceğiz"** biçimindeki nakaratları, hâlâ sürekli yineleyip durmaktadırlar...

SIAR adlı kuruluşun, yaptığı anketin sonuçlarına göre, Türkiye insanını, yakıp kavuran bir başka önemli konu da, işsizlik sorununda ete kemiğe bürünmektedir. Bugün Türkiye'de, halkın yüzde 60,7'si, işsizlik konusunu, birincil sorun olarak görmektedir.

Bir toplum ki, orada ailelerin yarısından daha çoğu, işsizlik sorununun ağır baskısıyla karşı karşıyadır; ve o ülkede, birkaç kişiyi işe almak için açılan sınavlar stadyumlarda yapılmaktadır; ve işte o zaman, kelimenin gerçek anlamıyla, bir kere durup, bin kere düşünmek gerekiyor... Yalnızca, ekonomik ve sosyal yaşama ilişkin olarak değil. Aynı zamanda, ahlaksal ve moral, politik, kültürel ve psikolojik alanlara değin uzanan sonuçları konusunda da, bir kere durup, binlerce kere düşünmek gerek!..

SIAR'ın araştırma sonuçlarına, ekonomi ve insan unsuru arasında varolan kaçınılmaz bağlamdan yaklaşıldığında, ortaya bir tek sonuç çıkıyor: Halkın ezici çoğunluğu, uygulanan ekonomi politikalarına **"hayır"** diyor. Ve halkın ezici çoğunluğu, bu politika ile hiçbir yere varılamayacağını, şimdi çok daha iyi görüyor... Bu, yeni bir durumdur ve altını, ısrarla çizmek gerekmektedir...

Yeni olan, başka şeyler de var. Tuzu kuru olan, küçücük bir mutlu azınlık dışında, sermayenin her kesiminden feryatlar yükselmiyor mu? İcra ve iflaslar, küçük ve orta boy sermayelerin yanısıra, büyükleri de kapsamaya başlamadı mı? O kadar ilginç ve öğreticidir ki, 24 Ocak Kararları'nın en başta gelen savunucuları, bugün bu politikalara karşı çıkmak zorunda kalıyor; ve hayat, şimdi onlara çok değişik makamlarda şarkılar söylemeyi dayatıyor...

Örneğin, Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı, açıkça iflasların ve batma olaylarının, alışılmamış bir düzeye ulaştığını; ve ekonominin birçok sektörünün, derin bir bunalım içine girdiğini söylüyor. Ve o, yine ilginç ve öğreticidir ki, bu yeni duruma neden olarak, utangaç ve üstü örtülü de olsa, 24 Ocak'ın en temel politikalarını gösteriyor.

Dahası var. Bundan birkaç gün önce, aralarında TÜSİAD'ın da bulunduğu bütün sermaye kuruluşları, ortak bir bildiri yayınlayarak, ekonomi politikalarında değişiklik istediler. Bu bildirinin içeriği, yine utangaç ve üstü örtülü olmakla birlikte, 24 Ocak'ın politikalarına temelden karşıdır...

24 Ocak ekonomisinde yaprak dökümü:
İcra ve iflaslar görülmemiş düzeyde

● TOBB Başkanı Ali Coşkun yaptığı basın toplantısında, son günlerde icra ve iflas olaylarının yoğunlaştığını ve birçok sektörün, kriz içinde olduğunu belirterek, zor durumdaki bazı holdingler ile orta ve büyük boy 340 şirketin kurtarılması için hükümete başvurduklarını söyledi.

● İçinde bulunduğumuz yılın ilk dokuz ayında, 1055 büyük işyerinin iflas ederek, kepenk indirmek zorunda kaldığı açıklandı.

● 1986'nın ocak-eylül döneminde, geçtiğimiz yılın eş dönemine oranla, protesto edilen senetlerin tutarı yaklaşık iki kat arttı.

Piyasada, şok üstüne şok

1 İcracılar, Hattat'ların evine dayandı

2 "Kırtasiye Kralı" Ellialtı için, haciz istendi

İcra ve iflas işlemleri görülmemiş düzeye yükseldi ve bu sorun, son haftalarda, Türkiye ekonomisinin birincil konusu haline geldi. Bir yandan, küçük ve orta boy sermaye gruplarının yanısıra, büyük sermaye içinde de iflaslar ve batma olayları yoğunlaşırken; öte yandan, banka sahibi holdingler ile öteki sermaye kesimleri arasında büyük çatışmalar ve hesaplaşmalar gözlenmeye başladı. Bu arada hızla yoğunlaşan bu çatışma ve hesaplaşmada, alacaklı taraf olan çok büyük holding ve bankaların, borçlu sermaye gruplarının mal varlıklarını ucuza kapatarak bu kuruluşları ele geçirdikleri gözlendi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Ali Coşkun, 14 Kasım 1986 tarihinde yaptığı basın toplantısında, son günlerde icra ve iflas olaylarının yoğunlaştığını ve birçok sektörün ciddi bir kriz içinde olduğunu söyleyerek, zor durumdaki bazı holdingler ile orta ve büyük boy 340 şirketin kurtarılması için hükümete başvurduklarını açıkladı. TOBB Başkanı Coşkun, yaptığı açıklamada, bu konuya ilişkin olarak Özal hükümeti ile ortak çalışmaların yapıldığını belirterek, bu şirketleri kurtarmak için formül arandığını söyledi.

Odalar Birliği Başkanı Ali Çoşkun

Bu arada, Özal hükümetinin konuyla ilgili olarak yaptığı çeşitli açıklamalarda zor durumdaki şirketlerin kurtarılması için bazı ivedi önlemlerin alındığı söylenerek, kurtarma çabalarının sürdürüldüğü belirtildi. Örneğin, Maliye ve Gümrük Bakanı Kurtcebe Alptemoçin bir açıklama yaparak, güç durumdaki şirketlerin 150 milyar liralık vergi borçlarının ertelendiğini belirtti ve bu kuruluşlara, başka **"kolaylıkların"** sağlanması için de çalışmaların devam ettiğini söyledi.

TOBB Başkanı Ali Coşkun yaptığı basın toplantısında, yoğunlaşan iflaslar ile birçok sektörün kriz içine girmesine neden olarak, yüksek faiz, dışsatımın tıkanması ve iç pazarın daralmasını göstererek, iflasların bir bölümünün **"hile"**li olduğu iddialarını kabul etmek zorunda kaldı ve aynen, **"bazı kötü niyetliler de olabilir"** dedi.

Batan batana

Özal hükümetinin, sürekli bir biçimde ekonomide **"pembe tablo"**lar çizmesine karşılık, resmi verilerin söylenenin tam tersini gösterdiği belirtilerek iflas ve batma olaylarının hızla arttığı, senet protestolarının çok büyük boyutlara ulaştığı ve ekonomik bunalımın, bütün sektörlere yayılmakta olduğu kaydedildi. Örneğin, resmi istatistiklere göre, içinde bulunduğumuz yılın ilk 9,5 ayında büyük 1055 işyeri iflas ederek, kepenk indirmek zorunda kaldığı kaydedildi ve bu olgunun, ekonomik bunalımın yeni bir aşamaya yükselmekte olmasının göstergelerinden birisini oluşturduğu belirtildi.

Öte yandan, ekonomik bunalımın önemli belirtilerinden birisi olarak kabul edilen senet protestolarında da, çok büyük artışlar olduğu açıklandı. Örneğin, resmi verilere göre, içinde bulunduğumuz yılın ilk dokuz ayında, geçtiğimiz yılın eş dönemine oranla, protesto edilen senetlerin tutarı yaklaşık iki kat arttı ve Ocak-Eylül 1986 arasında, toplam değeri 619 milyar lira olan 1 milyon 490 bin adet senet protesto edildi. Bilindiği gibi, geçtiğimiz yılın eş döneminde, değeri 311 milyar lira olan 964 bin adet senet protesto edilmişti.

Bunlara ek olarak, 1986 yılında, icra ve iflas işlemlerinin görülmemiş boyutlara ulaştığı açıklandı ve bu durumun, ekonomik bunalımın derinleşmekte olmasının önemli bir göstergesi olduğu belirtildi. Örneğin, içinde bulunduğumuz yılın ilk dokuz ayının sonunda, yalnızca İstanbul'da biriken icra iflas dosyası 140 bine yükseldi ve bu işlemler için, mahkemeler 6 ay sonraya gün vermeye başladı.

Kamu harcamaları sınırlandırıldı

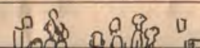
Başbakan Yardımcısı Kaya Erdem, bütün kamu kuruluşlarına birer genelge göndererek, kamu harcamalarında kısıtlamaya gidilmesini ve her türlü personel alımlarının durdurulmasını istedi. İlgili genelgeye göre, bütün kamu kuruluşları, yeni bir emre kadar, başbakanlığın izni dışında yeni memur ve işçi istihdam edemeyecekler.

Başbakan Yardımcısı Erdem, kamu kuruluşlarına gönderdiği genelgede, güvenlik hizmetleri ve askeri harcamalar dışında, 'bütün kamu harcamalarının

Serbest dolaşım hakkı AET tarafından belirsiz bir tarihe ertelendi

Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) dışişleri bakanlarının, kasım ayının son haftasında Belçika'nın

topluluğa üye ülkelere hiçbir sınırlama olmaksızın girebilecek, bu ülkelerde iş arayabilecek ve çalışma

Ocak'ın en temel politikalarını gösteriyor.

Dahası var. Bundan birkaç gün önce, aralarında TÜSİAD'ın da bulunduğu bütün sermaye kuruluşları, ortak bir bildiri yayınlayarak, ekonomi politikalarında değişiklik istediler. Bu bildirinin içeriği, yine utangaç ve üstü örtülü olmakla birlikte, 24 Ocak'ın politikalarına temelden karşıdır...

Biz, 24 Ocak Kararları ve cuntanın ekonomik programına ilişkin olarak, yapılmak istenenleri ve olacakları, yüksek sesle söyleyip durduk. Elbette, gücümüzün yettiği ve sesimizin yükseldiği oranında... Ve o zaman biz, **"felaket tellalı", "bölücü ve vatan haini"** gibi sözcüklerle suçlandık.

Bugün ise, yaşam bizi doğruluyor; dün bizim söylediklerimizi, artık bugün hemen herkes söylüyor... Emekçi kitlelerin ve yığınların söyledikleri, şimdilik bir yana; bugün artık, işbirlikçi oligarşinin dışında, geniş sermaye kesimleri de, 24 Ocak politikalarından yakınmaya başladılar... Bu da, altı ısrarla çizilmesi gereken yeni bir durumdur...

Evet, bizim dün söylediklerimizi bugün herkes söylüyor... Bu, yeni ve elverişli bir durumdur. Ancak, şimdi yeni şeyler söylemek gerekiyor. Bu durumdan ve her anlamda, bu kötüye gidişten, nasıl çıkılabilir? sorusunun doğru yanıtını bulmak gerekiyor...

Sonuç olarak, bugün suçlanan, yalnızca bizler değiliz... **"Felaket tellallığı, bölücülük ve vatan hainliği"** yapanların sayısı bugün hayli artmıştır... Eh, bu **"tehlike"**yi, de Pentagoncu **"yurtseverler"**imiz düşünsün!..

tarafından belirsiz bir tarihe ertelendi

Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) dışişleri bakanlarının, kasım ayının son haftasında Belçika'nın başkenti Brüksel'de yaptıkları toplantıda, Türkiye ile AET arasında imzalanan ortaklık anlaşmasına aykırı olarak, Türkiyeli işçilerin topluluğa üye ülkelerdeki serbest dolaşım hakkını belirsiz bir tarihe ertelediler. Bilindiği gibi, Türkiye ile AET arasında 1963 yılında imzalanan anlaşma uyarınca, Türkiye topluluğa aday üye olarak kabul edilmiş ve 1 Aralık 1986 tarihinde de, tam üyeliğe geçilip geçilmediğine bakılmaksızın, Türkiyeli işçilerin topluluk üyesi ülkelerde **"serbest dolaşım hakkını kullanabilecekleri"** karar altına alınmıştı.

Bir başka deyişle, ilgili anlaşmaya göre, 1 Aralık 1986 tarihinden itibaren, yalnızca yurtdışındaki göçmen işçiler değil; aynı zamanda, Türkiye vatandaşı olan herkes, topluluğa üye ülkelere hiçbir sınırlama olmaksızın girebilecek, bu ülkelerde iş arayabilecek ve çalışma hakkına sahip olabilecekti. AET'nin anlaşmaya aykırı olarak, Türkiyeli işçilerin **"serbest dolaşım hakkı"**nı belirsiz bir tarihe ertelemesinin, Türkiye'nin bilgisi dahilinde yapıldığına dikkati çeken uzmanlar, bu gelişmeyi, Özal hükümetinin işçilerin kazanılmış serbest dolaşım hakkını satması olarak yorumladılar.

Nitekim, AET'nin kararından bir hafta önce, başbakan Turgut Özal, Federal Almanya Basın Ajansı DPA'ya verdiği bir demeçte, **"serbest dolaşım konusunda karşılıklı feragatın düşünülebileceğini"** söyleyerek, **"bazı tavizler karşısında, Türk işçilerinin serbest dolaşım haklarının ertelenmesine razı olabiliriz"** dedi. Özal yaptığı açıklamada, Türkiyeli işçilerin **"serbest dolaşım hakkı"**nın neyin karşılığı satıldığını da açık ederek, **"Biz, kazanılmış haklarımızdan feragat edeceğiz. Gerek Almanya ve gerekse, diğer Ortak Pazar ülkeleri buna karşılık bazı fedakarlıklarda bulunacaklar"** dedi ve bu fedakarlıkların, Türkiye'ye yeni krediler açmak, tam üyelik konusunda destek vermek ve ayrıca, Türkiye'nin dışsatım mallarına getirilen sınırlamaların azaltılması noktasında yoğunlaşacağını söyledi.

İŞÇİLERİN SERBEST DOLAŞIMI!..

Özal'ın DPA'ya yaptığı bu açıklamalar, AET'nin dışişleri bakanlarının yaptığı son toplantıda aldığı bir başka kararla da, tam bir uyum gösterdi ve topluluk ile Özal hükümeti arasında, Türkiyeli işçilerin serbest dolaşım hakkının ertelenmesine karşılık verilecek tavizin, Türkiye ile AET'ye üye ülkeler hükümetleri arasında sürdürülecek ikili görüşmelerle saptanacağı belirtilerek, bu konuda yapılacak görüşmelerin gizli tutulması istendi.

Öte yandan, gerek Türkiyeli ve gerekse topluluğa üye hukukçular, yaptıkları açıklamalarda, AET'nin tek taraflı olarak **"serbest dolaşım hakkı"**nı ertelemesinin, hem anlaşmalara ve hem de, uluslararası hukuka aykırı olduğunu belirterek, Türkiyeli göçmen işçilerin bu hakkın kullanımı için, bulundukları ülkeler mahkemeleri ile uluslararası mahkemelere dava açabileceklerini söylediler. Buna göre, yurtdışında çalışan göçmen işçiler, AET nin aldığı serbest dolaşım hakkını erteleme kararına karşı, hem çalıştıkları ülkeler mahkemelerinde ve hem de, **"Avrupa Toplulukları Adalet Divanı"** nezdinde dava açarak, bu hakkın kullanımına izin verilmesi yönünde karar alınmasını isteyebilecekler.

işçi istihdam edemeyecekler.

Başbakan Yardımcısı Erdem, kamu kuruluşlarına gönderdiği genelgede, güvenlik hizmetleri ve askeri harcamalar dışında, bütün kamu harcamalarının azaltılmasını isteyerek, cari harcamalarda tasarruf edilmesi, demirbaş eşya ve gayrimenkul alımlarının durdurulması ve yatırım harcamalarının ise, yavaşlatılması direktiflerini verdi.

Kaya Erdem, gönderdiği genelgede, 1986 yılı bütçe açığının 1 trilyon liraya yükseldiğini belirterek, hiçbir kamu kurulu şunun ek ödenek talebinde bulunmamasını istedi. Bu arada, para sıkıntısı çeken Özal hükümetinin, Güneydoğu Anadolu Projesi'ne (GAP) ödenek vermemesi nedeniyle, projeye ilişkin yatırımların durma noktasına geldiği belirtildi.

Emisyonda yeni bir rekor daha

Merkez Bankası'nın verilerine göre, ekim ayının son haftasında, piyasadaki kağıt para miktarı (emisyon hacmi) 2 trilyon 15 milyar liraya yükseldi. Böylece, yılbaşından bu yana, emisyon hacmi yüzde 56 oranında artırılarak, piyasaya 725 milyar lira karşılıksız para sürülmüş oldu.

Topraksız aile sayısı 1,7 milyon

1981-1985 dönemini kapsayan Köy Envanter Etüdleri verilerine göre, Türkiye'de 1 milyon 724 bin çiftçi ailesinin hiç toprağı olmadığı belirlendi ve tarım kesiminde, her üç çiftçi ailesinden birinin topraksız olduğu belirtildi. Yapılan açıklamada, çiftçi ailelerinin yüzde 1,5'ini oluşturan büyük toprak sahiplerinin toplam ekilebilir toprakların yüzde 20,4'ünü elinde tuttukları kaydedildi.

İç borçlanma iki trilyon duvarında

İçinde bulunduğumuz yılın ilk on ayında, Özal hükümeti, devlet tahvili ve hazine bonosu kanalıyla, 1 trilyon 754 milyar lira dolayında iç borçlanmaya gitti ve böylece, 1986 yılının bütünü için öngörülen borçlanma miktarı, ilgili dönemde aşılmış oldu. Bilindiği gibi, Özal hükümeti, 1986 yılı için, toplam 1 trilyon 411 milyar liralık iç borçlanma öngörmüştü.

Pahalılık, işsizlik, ücret yetersizliği hep halkın dilinde

Bir araştırmanın gösterdikleri

SIAR adlı araştırma kurumunun, içinde bulunduğumuz yılın kasım ayında yaptığı anket sonuçlarına göre, halkın ezici çoğunluğunun hayat pahalılığı ve enflasyon, işsizlik ve ücret yetersizliğinden şikayetçi olduğu belirlendi. Yayınlanan ilgili anket sonuçlarında, Nisan-Kasım 1986 döneminde, halkın geçim sıkıntısının daha da arttığı belirtilerek, kitlelerin giderek artan bölümünün, gelecekte sorunların daha da büyüyeceklerine inandıkları kaydedildi.

SIAR'ın araştırmasına göre, kasım ayında, halkın yüzde 84,2'si enflasyon ve hayat pahalılığından şikayetçi olduğunu söyledi ve bu sorun, yoğun olarak konuşulan konuların birincisini oluşturdu. Bilindiği gibi, Nisan 1986 tarihinde, enflasyon ve hayat pahalılığından şikayetçi olanların oranı, yüzde 75,6 idi.

İlgili araştırma sonuçlarına göre, kasım ayında, kamuoyunun en çok konuştuğu konuların ikincisini, işsizlik sorunu oluşturdu ve halkın yüzde 60,7'si, işsizlikten şikayetçi olduğunu belirtti. Yine anımsanacağı gibi, Nisan 1986 tarihinde, işsizlikten şikayetçi olanların oranı, yüzde 56,3'ü geçmiyordu.

SIAR'ın araştırmasında, kasım ayında, halkın yüzde 27,2'sinin en önemli sorun olarak ücret yetersizliğini gördükleri belirtildi. Bilindiği gibi, Nisan 1986 tarihinde, ücret yetersizliğini en önemli sorun olarak görenlerin oranı yüzde 19,1 idi.

Ayrıca, SIAR'ın anket sonuçlarına göre, halkın büyük bir bölümü, önümüzdeki yıl sorunların daha da büyüyeceğini söyledi.

SIAR'ın araştırma sonuçlarına göre, halkın ezici çoğunluğu, ekonomik bunalımın daha da artacağına ve önümüzdeki yıl, ekonominin her anlamda daha da kötüye gideceğine inanıyor. Örneğin, ilgili anketin kasım ayı sonuçlarına göre, halkın yüzde 60'ı, 1987 yılında, ekonominin kötüye gideceğine inandıklarını söyledi. Oysa, Nisan 1986 tarihinde, bu inançta olanların oranı, yüzde 37,5 dolayında bulunuyordu.

İlgili anketin sonuçlarına göre, halkın çoğunluğu, Türkiye'de demokrasi olmadığını söyledi ve son yedi ay içerisinde, bu inançta olanların sayısında çok büyük artışlar oldu. Örneğin, Kasım 1986 tarihinde halkın yüzde 58,2'si, Türkiye'de demokrasi olmadığını söyledi. Oysa, Nisan 1986 tarihinde, Türkiye'de demokrasi olmadığını söyleyenlerin oranı, yüzde 40,8'i geçmiyordu.

SIAR'ın araştırma sonuçları, son yedi ay içerisinde, halkın giderek artan birbölümünün, legal olarak çalışan siyasal parti liderlerine olan ilgi ve güvenin, büyük ölçüde azaldığını gösteriyor. Örneğin, ilgili araştırmaya göre, Nisan 1986 tarihinde halkın yüzde 40'ı Özal'ı yeterli buluyordu. Kasım 1986 tarihinde ise, Özal'ı yeterli bulanların oranı, yüzde 31'e geriledi.

Aynı şekilde, Nisan 1986 tarihinde SHP Genel Başkanı Aydın Güven Gürkan'ı tatminkar bulanların oranı, yüzde 27,8 dolaylarında bulunuyordu. Kasım 1986 tarihinde ise, SHP Genel Başkanı Erdal İnönü'yü tatminkar bulanların oranı yüzde 23,6'dır. DSP Genel Başkanı Rahşan Ecevit'i yeterli bulanların oranı, Nisan 1986'da yüzde 11,8 idi. Bu oran 1986 Temmuzunda yüzde 18,1'e yükseldi ve Kasım 1986 tarihinde ise, yüzde 12,7'ye geriledi.

ABD'nin Iran'a gönderdiği dünya kamuoyunda büyük yankılar uyandıran silahlar.

Yalan resmi politika

Bu yılın ilk aylarında ABD cumhurbaşkanı Reagan Iran, Suriye, Libya, Kore Halk Cumhuriyeti ve Nikaragua'yı terörist devletler olarak ilan etmiş ve bütün dünya ülkelerini bu beş ülkeye karşı işbirliği yapmaya çağırmıştır.

ABD yönetiminin özellikle Iran'ı ısrarla ve tekrar suçlamasına rağmen Amerikan basınında Kasım başından beri Reagan'ın en yakın adamları aracılığıyla Iran hükümetiyle gizli ilişkiler içinde olduğu ve bu ülkeye gizlice silah yolladığı yolunda haberler çıkmaya başladı. Beyaz Saray sözcüleri bu haberleri hemen yalanladılarsa da kamuoyuna sızan bilgilerin gittikçe artması yalanlamaları etkisiz bıraktı. Sonunda cumhurbaşkanı Reagan 25 Kasım günü Washington'da yaptığı bir basın toplantısında Iran'a gizlice silah satıldığını ve bu silahların satış emrini bizzat kendisinin verdiğini kabul etti. Ne var ki Amerikan cumhurbaşkanı bu basın toplantısında bile kamuoyunu aldatmaya çalışarak Iran'a yollanan silahlarının toplamının bir yük uçağını doldurmaya yetmeyeceğini ve değerininin de 12 milyon doları geçmediğini iddia etti. Ancak çok geçmeden Amerikan gazeteleri yollanan silahların değerinin 50-100 milyon dolar arasında oynadığını ve en az beş gemi ve üç uçak yükü silah gönderildiğini yazdılar. Ingiliz "The Times" gazetesi ise en az yirmi uçak yükü silahtan bahsediyor.

Amerikan cumhurbaşkanı yalnızca yalan söylemekle kalmayıp kendi ülkesinin bir dizi yasasını da çiğnemiş bulunuyor. Amerikan yasalarına göre yabancı ülkelere silah satabilmek için dışişleri bakanlığı ile savunma bakanlığının onayını almak, ayrıca Kongrenin ilgili komisyonlarına da haber vermek gerekiyor. Oysa Reagan yönetimi bu işlemleri yapmadan, CIA eliyle silah ihracatına girişmiş. Amerikan genel kurmay başkanlığına bile haber verilmeden askeri malzeme CIA marifetiyle askeri depolardan alınarak Israil'e yollanmış. Oradan da Israil hükümetinin yardımıyla Iran'a gönderilmiş. (Amerikan Newsweek dergisi söz konusu silahların bir bölümünün Türkiye'deki depolardan da alınmış olduğunu yazıyor).

Yasaların çignenmesi yalnızca silahların gizlice yollanmasıyla ilgili değil. Iran'a satılan silahların karşılığında alınan paralar CIA tarafından Isviçre bankalarından birinde açılan bir hesaba yatırılmış. Daha sonra CIA bu paraları Nikaragua'da yasal hükümete karşı ilan edilmemiş bir savaş yürüten ve "kontra" adıyla alınan çetelere yollamış. Hatırlanacağı gibi Nikaragua limanlarının CIA tarafından mayınlandığı ortaya çıkınca Amerikan

İran-İsrail ilişkileri üzerine

Ali DALOĞLU

İran-Irak cephesindeki çatışmalar uzun yıllardan beri bitmek bilmiyor. Süregiden bu savaş, her iki tarafın maddi ve insan rezervlerini tüketerek bu ülkelerin ekonomisi, iç ve dış politikası üstüne olumsuz etkide bulunuyor.

11-18 Ağustos 1986 tarihli Fransız dergisi **"Vie ouvriére"** Iran'ın ekonomik durumunu analiz ederek olağanüstü zor bir durumda olduğunu belirtiyor. Ülkenin geleneksel endüstri ve tarımı ciddi bir yıkıma uğramıştır. Resmi verilere göre çalışa-

Türk Amerikan Savunma ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması imza eşiğinde...

Ulusal çıkarları pazarlama politikasının iflası

Filiz KARDAM

"Mutlu olduğumuz bir anlaşmayı değiştirmenin anlamı yok." Bu sözler, geçtiğimiz ayın ortalarında Türkiye'ye gelen ABD Savunma Bakanı Yardımcısı **Richard Perle'**ye ait. Sözü edilen anlaşma ise, ABD'nin Türkiye topraklarındaki üslerinin statüsünü düzenleyen **"Türk-Amerikan Savunma ve Ekonomik Işbirliği Anlaşması"**, kısaltılmış şekliyle **SIA** ya da **SEIA**.

Hatırlanacağı gibi 1980 yılında imzalanan bu anlaşmanın süresi 18 Aralık 1985'de dolmuştu. Ancak, kimi şikayetleri olmakla birlikte **Evren-Özal** yönetimi, üslerin statüsünü gözden geçirmeye niyetli olmadığı ve dolayısıyla anlaşmayı feshetme talebinde bulunmadığı için, bir taraftan sözümona müzakereler sürerken, SIA da yürürlükte kaldı. Bu süre içinde üslerden istediği gibi yararlanan ABD, üslerin daha etkin kullanımına yönelik bazı olanaklar da elde etti. Pirinçlik üssünün beş yıllık bir plan çerçevesinde kademeli olarak genişletilmesi bunlardan bir tanesidir. Öte yandan, **Özal** yönetiminin anlaşmaya yönelik hiçbir talebini ciddiye almayan ABD, bu konudaki görüşme ve mektuplaşmaları da oldukça ağır bir tempoda yürüttü.

Eylül ayı içinde ABD Kongresi'nin 1987 yılı için Türkiye'ye verilecek askeri yardım miktarını 490 milyona düşürmesinin ardından, **Reagan** yönetiminin SIA'ya ilişkin çalışmaları hızlandırdığı gözlendi. Geçtiğimiz ekim ayı içinde ise gerek **Özal**, gerekse Dışişleri Bakanı **Halefoğlu Reagan** yönetimine askeri yardımların uğradığı kesinti konusunda kaygılarını aktardılar, orduyu modernize etme programlarının aksamasından ötürü silahlı kuvvetlerin rahatsızlık duyduğunu özellikle belirttiler.

nin Suriye'ye karşı saldırı kampanyasını yoğunlaştırdığı, Kıbrıs'daki Ingiliz üslerinde ve İncirlik Üssü'nde tatbikatların yapıldığı, CIA'nın üst düzeydeki görevlilerinin Güney sınırımızda araştırmalar yaptığı, Türkiye'nin Suriye'ye karşı kışkırtıldığı ve Kerkük'ü işgal planlarıyla Iran-Irak Savaşı'na bulaştırılmak istendiği günlere denk geldi Perle'nin ziyareti... Yani, gerek

Türkiye'nin Suriye'ye karşı kışkırtıldığı ve Kerkük'ü işgal planlarıyla Iran-Irak savaşına bulaştırılmak istendiği günlere denk geldi Perle'nin ziyareti...

içerdeki, gerekse komşularıyla ilişkilerindeki kimi gelişmenin **Özal** hükümetini iyice sıkıştırmaya başladığı günlere. Bu koşullarda **Perle** de bastırdı: **"Bu iş 24 Ocak'a, yani yeni kongre açılıncaya dek noktalanmalı. Yoksa, ABD Kongresi'nin demokratların egemenliği altına girmesi Türkiye'nin hoşuna gitmeyecek faaliyetlerin ortaya çıkmasına neden olabilir."**

Gazetelere yansıyan haberlerden, ve **Perle**'nin, 7 Aralıkta 18 kişilik bir kongre heyetiyle tekrar Türkiye'ye gelmek üzere son derece iyimser bir havada Washington'a dönüşünden anlaşılıyor ki,

tur" ki bunda da Türkiye'nin gelecek yıllarda alacağı askeri yardımın koşulları belirtilecektir.

Ortadoğu'ya yönelik politikası, ve Türkiye'yi bölgemizde bir harekat üssü olarak kullanma planları çerçevesinde ABD yönetimi açısından Türkiye'deki üslerinin statüsünü **biran önce** ve **uzun bir süre** için garantiye bağlamak, yaşamsal değerdedir. Ayrıca, Ispanya ile üs görüşmelerine başladığı, 1988'de ise üsler konusunda Yunanistan'la masaya oturacağı düşünüldüğünde, Türkiye'de SIA'yı biran önce noktalaması daha da önem kazanmaktadır. Bu durumda ABD, diğer ülkelerdeki üs pazarlıklarında daha güçlü bir konuma sahip olacaktır.

Öte yandan, **Reagan** yönetimi Israil ile işbirliği içinde Iran'a gizli silah sevkiyatı nedeniyle dünya kamuoyu önünde olduğu kadar ülkesinde ve kongre içinde de zor günler yaşamaktadır. Bu durumda SIA'yı, ABD çıkarları açısından başarılı bir şekilde noktalamış olarak yeni dönem çalışmalarına başlamayı, bu konuda da bir soruşturmaya yolaçmamayı özellikle tercih etmektedir. Bu koşullar, **Özal** hükümetinin içinde bulunduğu sıkışık durumla birlikte ele alındığında, ABD'nin dayatmalarına daha elverişli bir ortamın doğduğu söylenebilir.

hedefleyen 300 milyon dolar tutarındaki hibe araç-gereç yardımı yalnızca Türkiye'ye değil, tüm Güney kanat ülkelerine özgüdür. Yani, sadece birkaç yıl dağıtılacak olan bu yardım faslından daha az miktarlarda olmak kaydıyla Yunanistan, Ispanya ve Portekiz de yararlanacaklardır.

Bundan bir yıl önce 1985 Ekiminde çok **"çetin bir pazarlık"** yürüttüğü havasını yaratmak isteyen ve **"laf olsun diye anlaşma yapılmaz. Ben ona üs veriyorsam, onun emniyetini sağlayacak bazı çalışmalar yapıyorsam, onun karşılığında yine dengeli olmak kaydıyla ticaretimin arttırılmasını isterim, menfaatlerin dengelenmesi gerekir"** diyen **Özal** niçin ilk öne sürdüğü isteklerden adım adım uzaklaşmış, ve bugün **Perle**'nin bu isteklerin çok gerisindeki yardım paketini kabul edecek duruma gelmiştir?

SIA'ya ilişkin olarak gazetemizde yeralan yazılarda sürekli vurguladık, bir kez daha aynı noktanın altını çizelim. Bu sonucu doğuran, **Evren-Özal** yönetiminin daha baştan anlaşmayı feshetmeye yanaşmayan, üslerin statüsünün gözden geçirilmesini talep etmeyen tutumu, ABD ve NATO çıkarlarını ulusal çıkarlarımızın önüne koyan anlayışı olmuştur. **Özal** yönetimi niçin yılda 1,2 milyar dolarlık askeri yardıma gereksinim duymaktadır ve niçin bu parayı garanti etmek için dilenciliği ve köleliği göze almıştır? Çünkü, uluslararası ilişkilerinde ABD ile olan ilişkilerini temel almaktadır. ABD'nin ve NATO'nun silahlanma stratejilerine sorgusuz sualsiz **"evet"** demiştir ve NATO bekçiliğini daha iyi yerine getirebilmek için orduyu buna göre modernize etme ve silah sanayii kurma histerisine kapılmıştır.

Bu amaçla da ulusal çıkarlarımızı pazara çıkarmış, ABD'den sağ-

rezervlerini tüketerek bu ülkelerin ekonomisi, iç ve dış politikası üstüne olumsuz etkide bulunuyor.

11-18 Ağustos 1986 tarihli Fransız dergisi **"Vie ouvrière"** Iran'ın ekonomik durumunu analiz ederek olağanüstü zor bir durumda olduğunu belirtiyor. Ülkenin geleneksel endüstri ve tarımı ciddi bir yıkıma uğramıştır. Resmi verilere göre çalışabilir nüfusun % 19'u işsizdir, ama gerçekte bu sayının iki katının daha doğru olduğuna işaret eden birçok veri bulunuyor. Köylerde artan sefalet yüzbinlerce aileyi şehirlere göç etmeye zorluyor. 1979'da 6 milyonu bulmayan Tahran'ın nüfusu bugün 9 milyona ulaşmıştır. Kiralar astronomik rakamlara ulaşıyor. Iran Merkez Bankası'nın verilerine göre kiralar aylık aile bütçesinin % 42'sini tutuyor, kimi zaman % 80'e kadar tırmanıyor. Birçok işletmelerde ücretler aylarca ödenmemektedir. **"gönüllü"** olarak askere alınmak isteyenlerin sayısının kabarık olmasının nedenlerinden birisi de budur.

Gelecekte ise bu durum daha da ağırlaşabilir. Bunun nedeni Iran-Irak cephesinde çatışmaların şiddetlenmesi ve can kaybının artmasıdır. Iran'da egemen durumdaki din adamları barışın sözünü bile etmekten kaçınıyorlar. BM Güvenlik Konseyi'nin ve tüm dünya kamuoyunun bu yönde yaptığı ateş kesme ve anlamsız kan dökülmesine bir son verme çağrılarını inatla geri çeviriyorlar.

Ortaya çıkan bu durumdan Israil uzak erimli planları yönünde alabildiğine yararlanıyor. Bunu açıklamak gayet kolay. Çünkü Israil de ABD gibi yalnızca Iran'ın ekonomik olarak zayıf duruma düşmesi ve tekrar emperyalizmin etki alanına girmesini istemekle kalmıyor, aynı zamanda Irak'a karşı savaşta Iran'a aktif destek veriyor. Böylece bir yandan Yakın Doğu'daki Israil saldırganlığına karşı Arap direnişi başka yöne çevriliyor ve zayıflıyor, öte yandan Islam dünyası parçalanmış oluyor.

Tel-Aviv'in Iran-Irak çatışmasının ilk günlerinden başlayarak Tahran'a ihtiyaç duyduğu askersel araç gereci göndermesinin nedeni budur. 1984 Mayısında o zamanki Israil Savunma Bakanı A.Şaron Bridgeport'ta yaptığı bir konuşmada bu gerçeği açıkça itiraf etmiştir. Daha o zaman Israil'in Iran'a 150 tank, F-4, F-5 ve F-15 tipi Amerikan uçakları için büyük miktarda yedek parça, 200 adet Amerikan yapımı geri tepmesiz tip, top mermisi ve başka araç gereçler verdiği bilinmektedir.

ABD'nin teşvikiyle Israil her yıl Iran'a yaptığı askersel yardımı arttırmaktadır. Israil askersel çevreleri güçlü bir Iran ordusunun Israil'in işine geldiğini saklamıyorlar. Bu çerçevede Israil'in çıkarlarının ne olduğunu, Tel-Aviv Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Enstitüsü'nden Marc Heller oldukça açık bir dille şöyle ifade ediyor: **"Birbirleriyle savaştıkları, birbirlerini öldürdükleri ve güçlerini bizim cephemize toplayamadıkları sürece Israil'in stratejik konumu oldukça istikrarlı sayılır."**

Son gelişmeler aynı zamanda şunu gösteriyor: Arap dünyasının tüm dikkati Iran-Irak çatışmasına çevrili oldukça Israil ABD'nin onayı ile nükleer hazırlıklarını kolaylıkla gerçekleştirmektedir. Yakın bir zaman önce açıkladığı gibi Israil'in atom silahları hiç de Ingilere ve Fransa'nınkilerden geri kalmıyor.

Böylece savaşı yürüten tarafların geri planında, savaşı gerçekte daha bugünden kazanmış olan Israil adım adım güçlenmektedir. Israil'in Iran ordusunun güçlenmesinden zerre kadar korkusu yoktur, çünkü nükleer silah avantajıyla yolunun üstüne çıkan bütün Islam ülkelerini sindirebileceğini ve ABD'nin Libya saldırısını örnek alarak onun koruyuculuğu altında Islam dünyasına karşı bir **"haçlı seferi"** girişimini de kendisinin başlatabileceğini hesaplıyor.

Istifa eden "güvenlik danışmanı Poindexter: "yalan dış politikada meşru bir araçtır"

meclisi aldığı bir kararla bu çetelere ABD hükümetinin para yardımı yapmasını yasaklamıştı. Şimdi böylece CIA'nın Nikaragua'daki çeteleri beslemek için gizlice Iran'a satılan silahların parasını kullandığı ortaya çıktı.

Yollanan silahların listesi bunların Iran ordusunun savaş gücüne önemli katkıda bulunabileceğini gösteriyor. Bunlardan TOW roketleri hem tanksavar olarak kullanılabiliyor, hem de en kalın betonu delebildiğinden karşı tarafın istihkamlarını imha etmede işe yarıyor. HAWK isimli yerden havaya

Cumhurbaşkanı Reagan: Su gibi yalan söylüyor.

roketler uçak savar olarak kullanılıyor. Bunların dışında helikopter ve jet yedek parçaları, radarlar, top cephanesi de yollanmış.

Reagan hükümeti Iran'a gizli silah satışını bir kaç aylık bir uygulama gibi göstermeye çalışırken 28 Kasım günü Tel Aviv'de yapılan açıklamalarla Israil ve ABD'nin Iran'a 1981 yılından beri gizlice silah sattığı ortaya çıktı. Humeyni rejiminin ABD ve Israil ile işbirliği yalnız silah alım satımı ile sınırlı kalmıyor. Nitekim Iran'da bundan üç yıl önce komünistlere karşı başlatılan saldırıda yine aynı ilişkilerin önemli rol oynadığı ve CIA ve MOSSAD tarafından verilen listelere dayanarak ikiyüzden fazla komünist ve solcunun öldürüldüğü biliniyor.

ken yardımların uğradığı kesinti konusunda kaygılarını aktardılar, orduyu modernize etme programlarının aksamasından ötürü silahlı kuvvetlerin rahatsızlık duyduğunu özellikle belirttiler.

Ve nihayet **Perle,** geçtiğimiz ayın ortasında, SIA anlaşmasının, üstelik beş yıl geçerli olmak üzere imzalanmasını sağlamak, daha doğrusu bu konuda bir uzlaşmaya varmak için elinde yaldızlı kağıda sarılı askeri yardım paketiyle Türkiye'ye geldi. Tam da Ingiltere ve ABD'

Gazetelere yansıyan haberlerden, ve **Perle**'nin, 7 Aralıkta 18 kişilik bir kongre heyetiyle tekrar Türkiye'ye gelmek üzere son derece iyimser bir havada Washington'a dönüşünden anlaşılıyor ki, **Özal** yönetimi de ABD'nin önerilerini kabule yatkındır, ve anlaşma büyük bir olasılıkla ocak ayı içinde imzalanacaktır. Temel metinde uzlaşmaya varılmıştır, üslerin mevcut durumuyla ilgili bir değişiklik sözkonusu değildir. Henüz tam olarak açıklığa kavuşmamış olan, temel metne eklenecek bir **"ek mektup-**

etmektedir. Bu koşullar, **Özal** hükümetinin içinde bulunduğu sıkışık durumla birlikte ele alındığında, ABD'nin dayatmalarına daha elverişli bir ortamın doğduğu söylenebilir.

Gerçi, Amerikan yetkililerinin **"gidebileceğimiz en ileri nokta"** diye nitelendirdikleri **Perle**'nin yardım paketi, **Özal** yönetiminin kendi pazarlık koşulları çerçevesinde öne sürdüğü taleplerin çok gerisindedir. Hatırlanacağı gibi **Özal** yönetimi, SIA'nın yeniden imzalanmasını, ABD'den alacağı askeri yardımın arttırılmasına ve sürekliliğinin garantiye bağlanmasına, 3,5 milyar dolara varan askeri borçların silinmesine, ticarette ve özellikle tekstil alanındaki kısıtlamaların kaldırılmasına ve savunma sanayiinde kapsamlı bir işbirliğine **gidilmesine bağlamıştı. Perle**'nin peketinden çıkan ise 300 milyon dolar tutarında bir silah, araç-gereç katkısı, askeri borçların 800-900 milyonluk kısmının silinmesi ve 20 milyon dolarlık ihracaat artışının yanısıra kredi bulmak ve AET'ye üyelik gibi konularda **Özal**'ı desteklemek yönünde bol **"vaat"** olmuştur.

Özal yönetimi yetkililerinin ilk bakışta gözlerini kamaştıran bu paket dikkatle incelendiğinde, kongrenin yardım hacminde yaptığı kısıntıyı telafi etmek ve hibe oranını yükseltmek dışında herhangi bir özellik taşımadığı görülmektedir. Ayrıca hemen belirtelim, ABD ordusunun fazlalıklarını dağıtmayı

ve NATO bekçiliğini daha iyi yerine getirebilmek için orduyu buna göre modernize etme ve silah sanayii kurma histerisine kapılmıştır.

Bu amaçla da ulusal çıkarlarımızı pazara çıkarmış, ABD'den sağlanacak daha çok, daha kaliteli ve daha güvenceli yardım karşılığında

Bağımsızlığımızı, ulusal çıkarlarımızı, ulusal güvenliğimizi kaça satarsak ucuza gitmemiş olur? Bir fiyat biçilebilir mi bunlara?

üs anlaşmasının olduğu gibi kalacağını baştan ilan etmiştir. ABD Kongresi, yardım miktarında geçen yıla kıyasla 385 milyon dolar tutarında bir kısıtlama yapınca da **Özal** yönetimi, bu **"yılı"**, ve bir anlamda **"kendisini"** kurtarmak kaygısına düşmüş, günlük hesaplarla **Perle**'nin paketini olumlu karşılamıştır.

Özal'ın **"pazarlığı"** çerçevesinde varılan sonucu **"ucuza gitmek"** diye nitelendirmek mümkündür. Ancak, pazarlananın ne olduğunu düşünürsek **"ucuza gitme"** deyişi tuhaf kaçıyor. Bağımsızlığımızı, ulusal çıkarlarımızı, ulusal güvenliğimizi kaça satarsak ucuza gitmemiş olur? Bir fiyat biçilebilir mi bunlara? **Reagan** yönetimi, **Özal**'ın taleplerinin önemli bir kısmını kabul etseydi, Türkiye'ye daha çok ve daha iyi koşullarda askeri yardım verseydi, o zaman topraklarımızda ABD'nin kullanımına açık 12 üssün, ülkemiz ve bölgemiz açısından taşıdığı tehlike azalacak mıydı? ABD'nin bu üsleri kullanacak Türkiye'yi Ortadoğu'da kimi serüvenlere sürükleme riski ortadan kalkacak mıydı?

Bugün ülkemizdeki Incirlik Üssü Ingiltere'de Libya'yı bombalayan ABD uçaklarının havalandığı üs ile aynı statüdedir. Böyle bir üssü bağrında taşıyan Türkiye, komşularına güven verebilir mi, onlarla iyi ilişkiler geliştirebilir mi?

SIA gündeme geldiğinde, sorulacak ilk soru, bu anlaşmanın ulusal çıkarlarımıza uygun olup olmadığı, anlaşma kapsamına giren üslerin ulusal bağımsızlığımız, güvenliğimiz ve savunmamız ile ne denli bağdaştığı olmalıdır. Bu sorular sorulmadan başlatılan her **"pazarlığın"** iflasla sonuçlanacağı, ABD'ye bağımlılığı daha da arttıracağı, çok pahalıya malolacak yeni serüvenlerin yolunu açacağı daha baştan bellidir.

ABD SALT II'yi bozdu

ABD Başkanı **Reagan**'ın 30 Kasımdan itibaren **SALT-II** Antlaşması'na uyulmayacağını açıklaması ve bu alanda somut olarak antlaşma hükümlerinin zedelenmesi ABD içinde ve dışında sert tepkilere yol açtı. ABD yönetiminin bir süre önce üretimine karar verdiği 131'nci **B 52** tipi bombardıman uçağı **Texas**'taki imal yerinden kalktıktan ve **Kelly** hava üssünde **Cruise** füzeleri yerleştirildikten sonra Fort Worth yakınlarındaki **Carswell** hava üssünde konumlandı. Stratejik hava komandosunun bir parçası olan bu yeni B 52 bombardıman uçağının devreye alınması Reykjavik görüşmeleri öncesi **"teknik nedenler"**den ötürü ertelenmişti.

1979 yılında SSCB ve ABD arasında imzalanan ve ABD Kongresi tarafından onaylanmadığı halde bugüne kadar uyulan SALT-II Antlaşması her iki tarafın toplam 1320 atom başlığı taşıyıcısı bulundurabileceğini, bu sınırı aşamayacağını getiriyor. ABD'de **Yıldızlar Savaşı** projesinin dündeme geldiğinden bu yana Sovyetler'in antlaşmayı ihlal ettiği yalanları öne sürülerek, rafa kaldırılması için çalışıldı. Sovyetler Birliği'nin barış girişimleri ve Batılı müttefiklerin tepkileri nedeniyle çeşitli hilelere başvuruldu. Örneğin iki eskimiş **"Poseidon"** atom denizaltısının kızağa alındığı öne sürüldü. Fakat denizaltılar, hurdaya çıkartılmayıp tersine onarıma alındı.

Reagan yönetiminin bu kararından hemen sonra **ABD Kongresi**'nde başta muhalefetteki demokratlar olmak üzere sert tepkiler oluştu. Bütçe oylamaları sırasında bir karar tasarısı sunuldu ve SALT-II'ye uyulmasının **ABD'nin ulusal çıkarları** açısından kaçınılmaz olduğu vurgulandı. ABD'nin en yakın bağlaşıklarından Federal Almanya'nın Dışişleri Bakanı **Genscher "Washington'un bu konuda son sözü söylemediğini umduğunu"** dile getirdi. Reykjavik görüşmelerinden hemen sonra **Camp David**'de toplanan Batılı müttefikler SALT-II'ye uyulmasını istemişlerdi. Son olarak bir hafta önce bir açıklama yapan Ingiltere Başbakanı **M.Thatcher** bile bu doğrultuda görüş belirtmişti. **TASS Haber Ajansı** ABD yönetimini bu tavrından ötürü sorumsuzlukla suçladı.

Günlük yaşamımızda her gün karşılaştığımız Adidas'ın içyüzü / **Çeviren: Erol DENİZ**

Dünya imparatorluğu

Politikacıların, toplumsal alanda söz sahibi kişilerin, ses ve sahne yıldızlarının, sporcuların televizyonlarda görünebilmek için can attıkları sıralarda **"O"** bütün bunlardan uzak kalmayı tercih etmektedir. Fakat **"O"** buna rağmen kendisinin bulunmadığı yerlerde bile vardır. Nasıl mı?

Sporun hangi dalından bahsederseniz edin, karşınıza **Adidas** çıkacaktır. Stadyumlar onunla doludur. Sporculardan hakemlere, giysilerden spor için kullanılan aletlere kadar Adidas'ın girmediği, giremediği alan yoktur. Dahası da var: Serbest zaman spor giysileri Adidas'ın hakimiyeti altındadır. Dünyanın her yerinde spor arenalarındaki saha reklamları da onun tekelindedir.

1954'de başlatılan Adidas mamullerinin spor alanına girmesi, çok kısa bir zamanda ulusal ve uluslararası düzeye yayılmıştır. Adidas amatör veya profesyonel spor tanımaz. Nerede spor varsa Adidas oradadır. Yapılan ön hesaplara göre, 1988 Seul (Güney Kore) 24. Olimpiyat oyunlarında sporcuların dörtte üçü **"üç yapraklı"** Adidas reklamlarıyla yarışacaklar. Ve bütün bunlar **"Amatör ruhunun"** hakim olduğu olimpiyatlarda yapılacak. Adidas kimdir? Yapılan araştırmalar Coca-Cola ve Marlboro'dan sonra dünyanın en tanınmış sembolünün **"3 çizgili ve 3 yapraklı"** Adidas amblemi olduğunu gösteriyor.

1920'de lastik ayakkabı yapmakla işe başlayan Adidas, 28 yıl sonra 1948'de ilk fabrikasını kurar. Firmanın kurucusu Adolf Dassler ismini kısaltarak **"Adidas"**'ı meydana çıkarır. Kendisiyle geçinemeyerek ayrılan kardeşi Rudolf, aynı yıllarda **"Puma"**'yı kurar. 1978'de baba Adidas öldüğünde geriye, yıllık cirosu 1 milyar DM olan 17 fabrika bırakır. Bugün, 4400'ü FAC'de olmak üzere, 10.600 kişinin çalıştığı Adidas'ın 1985'deki cirosu 3 milyar DM olup, dünyanın en büyük spor malzemesi firmasıdır.

Kendi branşında dünyaca tanınmış kişiler Adidas'ın reklamını yaparlar. Bunlar arasında Rock müzikçisi **Udo Lindenberg,** Rambo filminin **"kahramanı" S.Stone,** Fransa Başbakanı **Chirac,** İspanya Başbakanı **Gonzales,** Monako prensesi **Caroline,** Denver'ci **Black Carrington** da vardır. Bunlara ek olarak bir dizi televizyon takdimcisi **"Bilerek veya bilmeyerek"** Adidas'ın reklamını yapmaktadır.

Adidas bugünkü durumuna nasıl gelmiştir? Adidas **"Kazın geleceği yerden yumurtayı esirgemez"**. Bu mantıkla önce ülkelerin tanınmış sporcularından başlayarak, çeşitli ülkelerin spor yöneticilerini, federasyonlarını anlaşmayla kendisine bağlar. ABD'nin meşhur **"Wall Street Journal"** gazetesi, Adidas'ın bu iş için yılda 150-200 milyon DM harcadığını söyler.

Adidas sporcuların yanında, ülkelerin spor federasyonlarına **"Teşvik yardımı"** adı altında paralar dağıtarak kendisine bağlar. İngiliz yüzme federasyonundan tutun, 3. dünya ülkelerine kadar Adidas'ın **"yardım"** yapmadığı ülke yoktur. FAC futbol federasyonu Adidas'tan yılda 2 milyon DM almaktadır. 37 dünya ülkesindeki Adidas fabrikaları ve onların yöneticileri kimlerin kendilerine bağlanacağını iyi bilirler.

Adidas tüm dünyadaki **"dostlarının"** rahatlığı için elinden geleni yapar. Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin (IOC) ülke yöneticileri dünyanın neresine ve ne iş için giderlerse gitsinler Adidas'ın özel Mercedes arabası şöförüyle birlikte orada hazırdır. Gelen **"dostlar"** Adidas'ın özel otellerinde kalırlar, krallar gibi yaşatılırlar.

Adidas'ın basın yayın organlarında çeşitli dostları vardır. FAC televizyonlarının her iki kanalındaki spor programı yapıcıları Adidas giysileriyle milyonlarca seyircinin karşısına çıkarlar. Basın, Adidas'ın özel enformasyon bürolarından yararlanır. Bütün bunlara karşın Adidas kendisine anlaşmayla bağlı sporcuları basın yayın organları hizmetine vererek, **"hizmete karşı hizmette kusur etmediğini"** gösterir.

Dünya Futbol Federasyonu (Fifa) Başkanı J.Havelange'nin ve IOC'nin Başkanı Samaranch'ın bu kuruluşların başkanı olmalarında, Fifa ve IOC üyesi ülkelerin delegelerinin çoğunu elinde bulunduran Adidas'ın parmağı vardır. Fifa Başkanı Havelange, Adidas'a bu **"borcunu"** 1986 dünya kupası finallerini oynayacak takım sayısını 16'dan, 24'e çıkararak ödedi. Takım sayısının artması, Adidas reklamlarının yapıldığı ülkelerin sayısını da arttırdı.

Samaranch'ın IOC Başkanlığı'na gelmesinden sonra, önce **"amatör"** olan Olimpiyatlara, profesyonel sporcuların da sınırlı da olsa katılması kararlaştırıldı. Daha sonra 1984 Los Angeles Olimpiyatları'nın özel şirketlere, bu arada Adidas'a da finanse ettirilerek düzenlenmesi kararlaştırıldı. Olimpiyatların sembolü olan **"renkli halkaların"** dünya çapında pazarlanma hakkı Adidas'a verildi. Olimpiyat komitesinin üç yetkilisi, aynı zamanda Adidas'ın da yönetici kadrosundadır.

Adidas kendi branşında dünyanın en büyük krallığıdır. Bir çok dünya ülkesinin sporcu ve federasyon yöneticileri kendi kararlarını, Adidas'tan bağımsız veremezler. Uluslararası spor olaylarına, olimpiyatlara, dünya futbol şampiyonasına, malzemesiyle, reklamlarıyla damgasını vuran Adidas'dır.

Adidas sadece lastik ayakkabı yapan bir firma değil, spor alanında dünyayı avucunun içinde tutan koskoca bir imparatorluktur. Fifa ve IOC üyesi tüm ülkelerin spor alanındaki kaderi bu imparatorluğun çıkarlarına bağlıdır.

Kuzey'den Güney'e barış seli

Muammer Toprakçı
Avustralya Türkiyeli Emekçiler Toplum Merkezi

14 Ekim 1986 Kopenhag Bella Centre'deyiz. Beş gün sürecek Dünya Barış Kongresi'nin yapılacağı salon, kaydımızı yaptıracağız. Kongre bir gün sonra başlayacak. Açılışı kaçırmak istemiyoruz. O yüzden de bir an önce kartımızı almanın telaşı içindeyiz. Ama salonun önü şimdiden ana baba günü. Rengarenk giysiler, zencisi, sarısı, beyazı dünyanın dört bir köşesinden gelen barışseverler. 5 kıtadan 2400 delege.

Zaman zaman, gülümseyen tanıdık insanlarla karşılaşıyoruz. Aylar önce bu kez dünyanın bir başka köşesinde Güney yarımkürede Avusturalya'da yapılan, Asya ve Pasifik bölgesi Barış Konferansı'nda birlikteydik. Ayaküstü laflıyoruz. Geçen süre içerisinde ülkelerinde barış savaşımının gelişmesini örneklerle anlatıyorlar. Seviniyorum. Ben de, nükleer silahlı ABD gemilerinin Sydney'e girmemesi için barış savaşçılarının kendilerini nasıl denize attıklarını, nasıl giden koca gemileri gemlercesine burunlarından tuttuklarını yaşamı savunmak için nasıl ölümü göze aldıklarını anlatıyorum. Geçen nisandaki barış yürüyüşünde 10 binlerin nasıl 150 bine ulaştığını söylüyorum heyecanla. Sevincime ortak oluyorlar, bu kez onlar anlatıyor. Biz seviniyoruz.

Kongre açılıyor. Tüm barışseverlere açık olduğu halde, katılıp görüşlerini aktarmaları herhalde utanç verse gerek, iki kişi, bu kongre "KGB Barış Kongresidir" diye pankart açıyorlar. Barışseverlerin barışçıl uygulama ve uyarılarıyla provokasyon anında sönüveriyor. 2400 kişi bir ağızdan haykırıveriyor **"CIA Defol"**

Girişte, ellerinde barış sembolleri ile bir barış geçidi oluşturarak karşılamıştı bizleri, Danimarkalı genç barışseverler. Danimarkalı çocuklarımızın yaptıkları güzelim barış resimlerinden vermişlerdi her birimize. Şimdi açılışla birlikte yüzlerce çocuk danslarıyla aramıza karışıveriyor, şarkı söylüyorlar. Ah diyorum içimden ah. Andersen neden yaşamadın günümüze dek. Kopenhag'dan çıkıp tüm dünyayı saran güzelim çocuk masallarına ne güzel barış masalları eklerdin şimdi.

Kopenhag Belediye Başkanı **"hoşgeldiniz"** diyor. Ardından saçındaki her bir aklıkla yüzündeki her bir kırışıklıkla, faşizme karşı direniş savaşından günümüze dek ömrünü barışa adayan, değerli barışçı Hermod Lannung'un açış konuşmasını dinliyoruz. Zorlu ve çetin yaşamın, acı deneylerin titrettiği sesiyle yılların ötesinden yaşama ve geleceğe bağlıyor bizleri. Barış için yaptıklarımızın yetersizliği ile, gözlerim sessiz yere iniyor.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin mesajını izlerken perdeden **"1986 Barış Yılı"**nın kadın on yılı gibi, on yıllık bir zaman dilimine yayılmasının yararlı olabileceğini düşünüyorum. Ardından komisyonlara dağılıyoruz. Dört gün boyunca, delegeler, barış hareketine görüş ve deneyleri ile katkıda bulunacakları çalışmalarını başlatıyorlar.

Dışarda pırıl pırıl bir gün. Oysa gelirken korkutmuşlardı. Bu mevsimde çok soğuk olur diye ve eklemişlerdi: Kopenhag'da güneş yüzünü yılda ancak 60 gün gösterir diye. Ama, güneş barışseverleri selamlarcasına sıcacık gülümsüyor bizlere. Barışın sıcaklığı yayılıyor. Kopenhag'a...

GÜLDÜSÜN

1920'de lastik ayakkabı yapmakla işe başlayan Adidas, 28 yıl sonra yonu Adidas'tan yılda 2 milyon DM almaktadır. 37 dünya ülkesindeki Adidas fabrikaları ve onların yöneticileri sinler Adidas'ın özel Mercedes arabası şoförüyle birlikte orada hazırdır. Gelen **"dostlar"** Adidas'ın özel otel- Basın, Adidas'ın özel enformasyon bürolarından yararlanır. Bütün bunlara karşın Adidas kendisine anlaşmayla üyesi tüm ülkelerin spor alanındaki kaderi bu imparatorluğun çıkarlarına bağlıdır.

neş barışseverleri selamlarcasına sıcacık gülümsüyor bizlere. Barışın sıcaklığı yayılıyor. Kopenhag'a...

GÜLDÜŞÜN

Allah'a rüşvet

Oğlu sıkıyönetimce aranan bir Anadolu kadını bir gün komşusunun kapısını çalar:

– Anşa gardaşım, bunca verdiği cefadan sonra ben Allahla arayı açtım. Geçen gün açıkça seni tanımıyorum dedim. Şimdilerde bizim oğlan için "yakalandı, öldürüldü" gibi haberler çıkıp duruyor. Al şu dört yumurtayı da çocuğum için biraz dua ediver.

Yüzdurin kayuğunizi pineyum

Her fırsatta uğradığım Rizeli bir arkadaşımın evine 12 Eylül 1980' den sonra daha sık uğrar oldum. Malum evsizlik...

Birgün; arkadaşımla birlikte evlerinde konuşurken babası da çıkıp geldi. (Bizden tarafa bakarak) **"Daha ne konuşaysunuz, yenuldunuz, yendular sizü."** dedi.

Anlattık uzun uzun. Bu işin burada bitmediğini... Er geç bugünün yenilenlerinin yarının yenenleri olacağını...

(Sessiz dinledikten sonra)

– **"Ne pileyum uşağum..."** (Yutkundu birşeyler söyleyecek oldu, vazgeçti... Sonra ağızından şu sözler, sıkıntıyla döküldü sanki.) **"Yüzdurun kayuğunizi pineyum kayuğunuza."**

(Bizden önce karısı atıldı söze)

– **"Be adam!.. vuracasun omizuni, vuracağum omizumi, vuracaklar omuzlarini... yüzdüreceğüz kayuği... Hiç kayuk yüzer mi kendü kendüne?"**

Gencer Uçar/İsviçre

ÜNİVEK

Çok pahalı derim

Karadenizli bir öğrenciyi sol görüşlerinden ötürü içeri tıkmışlar. Solun ne olduğunu genç cezaevinde öğrenmiş ve cezaevinin hızlı okuyucularından biri olmuş.

Bir gün aramada yatağının altında Lenin'in **"Nasıl Yapmalı"** adlı kitabı çıkmış. Arayıcı subay;

– **Bu ne?**

Lazoğlu sakince:

– Defterim,

Subay dişlerini sıkar:

– **Haa öyle mi? Demek şu elimdeki defter?**

– Evet öyledir.

– **Peki şu arkasındaki keçi sakallı adam resmi nolacak?**

– Dedemdir.

– **Ya içindeki şu yazılar?**

– Canım sıkıldıkça ben yazdım.

Subay öfkeden kıpkırmızı:

– **Arkasındaki fiata ne dersin?**

Lazoğlu sıkıntılı söylenir:

– Vallaha komutanım, çok pahalı **'nasıl yapmalı'** derim.

HADİ KALKIYOOR!..
KALKIYOOOR!..
İSVİÇREYE BİR..İKİ..

İYİKİ BURAYA GELMİŞİZ BE. AMMA ÇOK MÜŞTERİ VAR...

ORHAN & UFUK

tomurcuk postası

Sevgili çocuklar,

Tomurcuk Postası'nın gönüllü muhabiri olmak ister misiniz? O zaman hemen kollarınızı sıvayın bakalım. Büyükleriniz köşenizi eleştiriyorlar. Neşeli ve öğretici bir köşe olmadığını söylüyorlar. Aslında yalan da değil. Ama sizlerden yeterince ses de gelmiyor doğrusu. *Tomurcuk Postası*'nı arkadaşınıza tanıtmak, onu haberlerinizle, şiir, resim ve öykülerle süslemek size düşüyor. Örneğin seyrettiğiniz bir *çocuk filmini, tiyatroyu,* gezdiğiniz *bir müzeyi,* ilginç bulduğunuz *bir olayı,* okuduğunuz *bir kitabı* yazarak, çizerek anlatabilirsiniz bize.

Ne dersiniz? Çocukların da büyüklerden hiç geri kalmayacağını, sevimli, neşeli, öğretici haberler yapabileceklerini büyüklere kanıtlayalım mı? Eğer cevabınız *"evet"*se, o zaman iş başına! Mektuplarınızı, telefonlarınızı bekliyoruz.

Tomurcuk Postası

Ahmet Canikli/Bochum

ÇÖP

Türkiye'de neler gördüm?

Ben bu sene Türkiye'ye gittim. Ve çok şeyler gördüm. ama yine de çok güzeldi. Türkiye'de bir kaç kez üstü başı yırtık ve kirli üstlü kişilerin başkalarından para istediğini gördüm. Yanımızda bir Alman arkadaş gelmişti. Beraber Afşin'de gezdik. İşte para toplayan o kızları Alman arkadaş da gördü. Almanya'da bölye şey yok diye hayret etti.

Bir köşede baktık ki çocuklar seviniyorlar. Birbirlerine paralarını gösteriyorlar. Biz sonradan kurabiyeciye gitmiştik. Orada aynı çocukları gördük. Ben onlara çok acıdım. Biz ordan çıkarken onlar para toplamaya gittiler. Bir kadına sorarken, kadın arkasını döndü ve bir tane vurdu. Ben yine çok acıdım.

İstanbul'da amcamın gecekondusundan çıkarken hep çocuklar bana bakıyorlardı. Ben onlara da çok acıdım. Annem bana güzel eşyalarımı giydirmedi. Biz İstanbul'dayken annem bana yeni elbiseler almıştı. Onları bayramda giyemedim. Çocuklar bana bakıp boyunlarını eğiyorlardı. Onun için güzel giyinmek istemedim. Ama Almanya'ya gelince yine yeni elbisemi giyemem. Çünkü hava çok soğuk. Ne zaman giyeyim? Dolabımda duruyor.

Derya Kalay/11 yaşında/Köln

Suphi Sökücü/Fransa

Reagan

Bir "sözsüz oyun" ustası Mehmet Fıstık ile söyleşi — **Güven PAMİR**

"Çocuklar pantomime büyüklerden daha çok ilgi duyuyorlar"

Siz, FAC'de pantomim yapan tek Türkiyeli sanatçısınız. Nerden aklınıza geldi, nasıl başladı bu pantomim?

1970'de F.Almanya'ya geldim. Niyetim burada mimarlık öğrenimimi sürdürmek idi. Olmadı. Pantomime Türkiye'de küçük küçük başlamıştım. Sonra aklıma bu geldi ve başladım.

Yani, kökü Türkiye'ye dayanıyor...

Evet, **Bakırköy Halk Oyuncuları** tiyatrosunda oynuyordum... Almanya'da bazı şeyler gördüm, yaşadım, bunları başka yolla anlatamadığım için pantomimle anlatmaya başladım. Yani, bir yer de zorunluluk da oldu.

Pantomim nedir? Diğerleri ile arasındaki fark nerede?

Pantomim gerçekte en eski tiyatro. **"Komedia Della Art"**dan geliyor, eski Venedik'ten... 1944' den sonra özellikle Fransa tarafından modernleştirilerek, **De Clou, M.Marceau** gibi ustalar ta-

taraftan da bu sanat halka ulaştırılmak istenmiyor.

cinin durumunu sahneye koyma oyunu. Onlara kendini bilme,

Herkese ileteceğim şu: Bakmayı, görmeyi öğrenmek. Pantomim yapma ile değil görme ile başlar önce. Görmek olduğu gibi görebilmek, önyargısız.

F.Almanya'da pantomim sanatını yapan tek kişi olarak ve bunu Türkiyeli işçi yığınına götürmeyi hedefleyen de

BU KITABI OKUDUNUZ MU? — **Erhan GÖMÜÇ**

Darbeye adım adım

Ahmet Erol - Osman İkiz

"Silah bombardımanı bitmiş polis terörü başlamıştı. DISK görevlileri ateş altında görevlerini terk etmemişler, alanın düzenli bir şekilde boşaltılması için gayret göstermişlerdi."

"TÜSİAD 10-14 Ekim tarihlerinde ABD'ye yaptığı geziden bir süre sonra hükümete cephe alıyor ve gazetelerde tam sayfa ilanlarla yıpratma kampanyasını başlatıyordu."

"Hükümet içindeki çatlak gittikçe büyüyor ve istifalar başlıyordu. AP'den ayrılarak bakan olan bağımsızlardan bazıları daha sonra büyük törenlerle tekrar AP'ne geçiyorlardı."

"İlanlara başta DİSK olmak üzere diğer kuruluşlar da aynı ölçüde tepki gösteriyorlardı. Demirel ise 'bu ilanlar hükümetin cenaze ilanlarıdır' **diyordu."**

***

A.Erol ve O.İkiz tarafından ortaklaşa üretilen kitap 12 bölümden oluşuyor ve Türkiye'deki gelişmeleri 1973'ten 12 Eylül 1980'e kadar adım adım izlemeyi ve sergilemeyi üstleniyor.

Bunun nedenini yazarlar şöyle açıklıyorlar:

"Türkiye'de demokrasi ve insan hakları için dayanışma çalışmaları sırasında görüştüğümüz İsveçli parti ve sendika yöneticilerine 12 Eylül darbesi ve darbeye yol açan nedenleri anlatmamız hiç zor olmadı. Dünyadaki politik gelişmelerle ilgilenmeye alışık olan Isveçli politik çevreler cuntanın 'terörü önleme' **amacıyla yönetime el koydukları şeklinde yaptığı açıklamayı ciddiye almıyorlardı.**

İsveç'e göç etmiş Türkiyelilerin bir bölümü cuntaya karşı çıkarken diğer bölümü ise hak veriyordu. Cuntaya hak veren ler 12 Eylül öncesi terörü ileri

gül bahçesi' **yaratılması için cuntanın yönetime el koyduğu nasıl anlatılabilirdi? Terörün aslında denetim altında yükseldiği, MHP-Kontrgerilla-CIA bağları nasıl açıklanabilirdi?**

12 Eylül öncesi dönemi, yaşanan olaylarla ve diyalektik bağ içinde anlatabilirsek, darbenin nedenlerini daha kolay gösterebiliriz diye düşündük. Bu amaçla ve gazetecilik yöntemiyle, gazete rapor ve kitaplardaki bilgi ve belgeleri derledik."

İsveç Devlet Kültür Kurumu tarafından incelenen ve basımı için ekonomik yardım yapılan **"Darbeye Adım Adım"** 227 sayfadan oluşuyor. 12 bölüm içindeki kimi ara başlıklar şöyle: **"12 Mart rejiminin sonu", "Sol birikim ve yeni CHP", "İşçi sınıfı ve DİSK", "Kanlı 1 Mayıs" "MC'nin zor günleri", "CIA-Kontrgerilla işbirliği", "Komando kampları", "Çalışma yaşamı ve DİSK", "Kahramanmaraş katliamı", "Tariş baskını", "24 Ocak kararları", "1 Mayıs 80", "Sıcak temmuz-Çorum, Fatsa", "Sıcak günler-Terör-Mektuplar", "Son günler".**

Söz konusu dönemdeki olayların akışını anımsamak için gazete ve dergileri şöyle bir karıştırmak isteyenler, bu uzun ve yorucu uğraş yerine bu kitaptan edinebilirler.

Kitapları isteme adresi:
Anadolu Yayınevi
Box 5067
163 05 Spånga
Isveç

Halk oyuncuları turneye çıktı

Çalışmalarını uzun süredir Isveç'te sürdüren **Halk Oyuncuları** Anılar ve Bizim Kadınlarımız oyunlarıyla Federal Almanya'da turneye çıktı.

Anılar adlı oyunu **10 Aralıkta** Pavillon am Raschplatz **Hannover'**

Pantomim gerçekte en eski tiyatro. **"Komedia Della Art"**dan geliyor, eski Venedik'ten... 1944'den sonra özellikle Fransa tarafından modernleştirilerek, **De Clou, M.Marceau** gibi ustalar tarafından yeni çığırlara ulaştırıldı.

Pantomim bugün, yüksek sanatsal düzeyde yapılıyor. Ama benim düşüncem ve yaptığım şudur: Pantomim, halktan gelen bir sanattır. Bence pantomim iki yönlüdür. Bir sahnedeki, bir de günlük yaşamdaki. Herkes günlük yaşamda vücut ile ister istemez konuşuyor. Vücut, hiçbir zaman yalan söylemez.

İki ülkenin insanları değişik olduğu için, düşüncem bizim insanımızı, Avrupalıya tanıtmak, onu düşündürtmeye çalışmak...

Pantomim sanatı Türkiye'de nasıl?

Yeri geldiği için söylüyorum. Türkçe pantomim kitabı yazmaktayım. İlerdeki yıllarda basılacak. Pantomim tarihi ve kendi pantomim sanatımızı anlatacak.

Türkiye'de pantomim ile **"meşgul olunmuştur"** ama yapılmamıştır. Hiçbir zaman yaygınlaşamamıştır. Avrupa düzeyinde yapılmak istenmiştir, zaten Avrupa'dan da gelmiştir. Bu öne çıkartıldığı için hiçbir zaman muvaffak olunamamıştır.

Türkiye'de pantomim, Türkiye halkının anlayış sınırı içinde yapılırsa, pantomim gelişecektir. Yoksa, sadece aydınlara seslenen yolda yürürse, yaygınlaşması gerçekleşemiyecektir. Diğer

taraftan da bu sanat halka ulaştırılmak istenmiyor.

Bunu biraz daha açar mısınız?

Gerçekte bu şu: Halkın, halkın değişik katmanlarının değişik sosyal yaşamındaki kesitlerini izleyerek, pantomime aktarılmasıdır. Benim yaptığım bu...

Burası için şöyle diyebilir miyiz: Yani, Almanya'daki Türkiyeli göçmen işçilerin yaşamının sahneye, pantomime aktarılması mı?

Ben konuyu daha geniş alıyorum. Tüm azınlıkları, yabancıları kapsıyor. Örneğin, Türkiye'den gelenler, diğer yabancılar, çocuklar, gençler, sakatlar... Bu azınlıklar, benim için sorun değil. Toplum bunları sorun yapıyor. Ben bu **"yukardaki"** baskı yapan toplumu izleyerek, kritik yapabilirim.

Zaten fakir düşmüş adamı, halktan bir kişiyi eleştirme, suçlamak, öyle şeylere ihtiyacım yok.

Yani halkın sevincini, hasretini, çilesini, umudunu mu pantomimle veriyorsunuz?

Evet onların acıları, hasretleri nereden geliyor? Neden, bu acılara itiliyorlar, evet bunlar...

Yansıtmaya çalıştığınız insanların pantomime ilgileri nasıl? Onlar ne diyorlar?

Tahmin ettiğimden daha etkili bir tepki alıyorum. İyi bir iletişim var. Örneğin, **"Uygarlık"** adında bir oyunum var. Bu oyun, seyircinin durumunu sahneye koyma oyunu. Onlara kendini bilme, kendini görme fırsatı çıkıyor. O insan kendini sahnede gördüğünde ve **"haaa bu benim, benmişim"** duruma getirebildiğim zaman, başarıya ulaşmış olarak kendimi görüyorum.

Ben kendisi için bir ayna olmak istiyorum. Pantomimimde, **"bu iyidir bu kötüdür"** demiyorum, bunları sahneliyorum. Ortaya koyuyorum, onların görmelerine yardımcı olmaya çalışıyorum.

Pantomime yeni ögeler katıyorsunuz. Örneğin, oyununuzda seyircinin de yardımını almaya çalışıyorsunuz. Onları sahneye davet edip, rol veriyorsunuz...

Evet, bu benim bir yöntemim. Kendim geliştirdim. Seyircinin sadece seyretmesini doğru bulmuyorum. Yapmayı da deneyebilir. Yani, TV seyretme gibi bir şey olmamalıdır. Seyirciyle sanatçı arasında da uzaklaşma olmamalıdır.

Türkiyeli çocuklar pantomime nasıl ilgi gösteriyorlar?

Aslında tüm çocuklar büyüklerden daha fazla pantomime ilgi duyuyorlar. Türk ve Alman çocukları, öğrencileri için yeni projelerim var. Okullara gidip, oralarda oynuyorum. Bizim çocuklar çok daha zeki, atılgan ve **"fantezili"** Bu duruma da Alman öğretmenler şaşırıyorlar. Ayrıca, bu konuda seminerler de veriyorum. Öğretmen olarak kişilere, vücut bilimi hakkında bilgi de veriyorum.

Demek ki siz, pantomimci de yetiştiriyorsunuz...

Evet, okulum da var. Pantomim kursları da veriyorum.

Göçmen işçilerle ilgilenen değişik kurumlar var, demokratik işçi dernekleri var.. Bu sanat dalının yani pantomimin gelişmesi için, özellikle Türkiyeli işçi derneklerinden istekleriniz var mı? Onların, eylemlerinde davet alma durumunda pantomim sergiler misiniz?

bi görebilmek, önyargısız.

F.Almanya'da pantomim sanatını yapan tek kişi olarak ve bunu Türkiyeli işçi yığınına götürmeyi hedefleyen de bir insan olarak size çalışmalarınızda başarılar dilerken, teşekkür ediyor, ve tüm okurlarımızın sizi yalnız bırakmamasını, oyunlarınızı çocukları ile birlikte izlemelerini de tavsiye ediyoruz.

dı.

İsveç'e göç etmiş Türkiyelilerin bir bölümü cuntaya karşı çıkarken diğer bölümü ise hak veriyordu. Cuntaya hak verenler 12 Eylül öncesi terörü ileri sürerek darbenin kaçınılmaz olduğunu söylüyorlardı.

Cuntanın bu propagandası nasıl kırılabilirdi? Gelişen demokrasi hareketinin boğulması için, sendikal hakların yok edilerek işverenlere 'dikensiz

Halk oyuncuları turneye çıktı

Çalışmalarını uzun süredir İsveç'te sürdüren **Halk Oyuncuları** Anılar ve Bizim Kadınlarımız oyunlarıyla Federal Almanya'da turneye çıktı.

Anılar adlı oyunu, **10 Aralıkta** Pavillon am Raschplatz **Hannover'**de; **13 Aralıkta** Die Börse, Viehhofstr. 25, 5600 **Wuppertal** 1'de; **18 Ocak 1987**'de Alte Weberei, **Gütersloh**'da; 19-20 Ocakta Fabrik, Barnerstr. 36 2000 **Hamburg** 50'de, **Kadınlar Bizim Kadınlarımız** adlı oyunu ise **22 Ocakta** Bürgerzentrum Ehrenfeld, Veloerstr. **Köln'de; 24-25 Ocakta** Ausländergruppe Bilk im Schauspielhaus der Stadt **Düsseldorf'**ta izleyebilirsiniz.

Fotoğraf nasıl çekilir? 12

Soner GÜRLER

Fotoğraf makinesi nasıl tutulur

Bir fotoğraf makinesinin tutuluş biçimi çok önemlidir. **"Her yiğidin bir yoğurt yiyişi vardır"** sözünden yola çıkarak, diyebiliriz ki, makineyi sarsmadan en rahat nasıl tutabiliyorsanız o şekilde tutmak en doğru yoldur. Kendinizi bir usule alıştırdınız mı bu alışkanlığınızı bir daha değiştirmemeye özen gösterin. Alıştığınız bu usülün size vereceği rahatlık çok önemlidir.

Makineyi sarsmadan elinizde tutamayacak bir durumda iseniz veya **enstantane 1:30'un altına düştüyse** en iyisi ya ayaklık kullanın, ayaklık yoksa iki elinize dirseklerinizi masa, sandalye gibi belirli hareketsiz yerlere dayayarak, göğsünüzden de destek alarak sarsılmayı önleyin.

Ayaklıksız çekimlerde makineyi her zaman iki elle, makinenin iki yanından tutarken, başparmaklarınızla da makinenin arkasından bastırınız. Ancak çok sık hareket ettirdiğiniz bir objektif türü kullanıyorsanız veya objektif aşırı uzunlukta bir tele ise, avucunuzla makinenin altından objektifi tutabilecek ve hareket ettirebilecek bir şekilde destekleyip tutunuz.

Özellikle tele objektiflerin kullanılmasında dikkat edilmesi gereken bir nokta, tele objektifin objeye yakınlaşması ne kadar fazlaysa, o kadar sallanmamasına dikkat etmek gerekir makinenin. Çünkü, vizör içerisinden objeyi izlerken biz böylesine durumlarda farkına dahi varmadan sallanma olur, en ufak nefes alışımız bile makineyi sarsar.

Bir fotoğraf çekerken yanlamasına mı diklemesine mi çekeceğiz?

Her iki çekim de mümkündür, hatta basın fotoğrafçılığında her eylemden, hem yanlamasına, hem de diklemesine fotoğraf çekmek gerekir. Gazete sayfa düzenlemesi sırasında fotoğrafa ayrılan yer diklemesine daha uygun düşebilir. Eğer gönderilen fotoğrafların hepsi yataysa, fotoğrafı diklemesine çıkarabilmek için yanlarından kesmek gerekebilir. Bu taktirde önemli olabilecek görüntüler fotoğraftan çıkarılmak zorunda kalınır. Halbuki aynı fotoğrafın bir benzeri eğer diklemesine çekilerek gazeteye gönderilirse, bu kesintiler olmayacağından önemli her görüntü baskıya girmiş olacaktır.

Yatay fotoğraf çekilirken makine objeye yatay tutulur, dikey fotoğraf çekilirken ekseninde 90 derece döndürülerek dikey hale getirilir. Yalnız dikkat edilmesi gereken bir nokta şudur ki, hangi şekilde çekim yapılıyorsa, makinemizi o duruma getirdikten sonra ışık ayarlarını yapalım. Eğer ışık ayarlarını yatay halde yapar, çekimi ise dikey halde yaparsak, makinemizin gördüğü ışık nispetinde değişiklik olacağından daha önce yaptığımız bu ışık ayarları yalnış kalacaktır.

Fotoğraf yatay ya da dikey çekilebilir.

Türkiye Postası

SİZİN İÇİN GÖRDÜK, DUYDUK, OKUDUK

DEDİLER Kİ...

"12 Eylül'de komünizm iddiasıyla tutuklandım." **Kapatılan MHP Genel Başkanı Alpaslan Türkeş**

"Millet olarak boksa yatkın bir ırkız." **Boks milli takım antrenörü Seyfi Tatar**

"Türkiye nükleer füzeleri reddetmek hakkına sahiptir." **NATO Genel Sekreteri Lord Carrington**

"Uçakla gece gezip dolaşsanız, bütün ülkenin yıldızlar gibi parladığını görürsünüz. Artık elektriği olmayan köylere kız bile vermiyorlar." **ANAP milletvekili Hakkı Artukaslan**

"Allahaşkına Halit Narin'le benim kadar uğraşan var mı?" **Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz**

"Artık ülkemizde dolandırıcılar kral oldu." **Sanayi ve Ticaret Bakanı Cahit Aral**

"Amerika'da Missouri'yi tanımazlar ama İstanbul'da her

Ankara Telsizler semtinde, Kızılay'ın verdiği bir çadırda gelecek çetin kışa karşı yaşama mücadelesi veren Demircanlar'ın Fakir-Fukara-Fonu'ndan haberleri yok. Tabii ... nun da onlardan.

Sel yok, deprem yok, bu çadırın meydanda işi ne?

Bu çadır yoksulluk çadırı

Maç değil, sınav kuyruğu

Vapurdan atlayarak intihar eden adamın cebinden 160 lira çıktı

"Çocuklarıma köpek eti yedirdim..."

1 kutu lokuma 3 yıl hapis

Canı lokum çeken 14 yaşındaki Mustafa Körkçü, çalıştığı pastahanenin patronuna söylemeden bir kutu alıp yedi ancak sayım sonunda yakalandı.

Alp Çelep isimli patronunun "Bu düpedüz hırsızlıktır" demesi üzerine tutuklanan Mustafa Körkçü, 3 yıl hapis istemiyle yargılanacağını öğrenince "Lokum midemde durdu" diye söylendi. (Tafsilatı 2. sayfada)

Mustafa Körkçü

Daha ne istiyorsunuz?

"Daha ne istiyorsunuz 4-5 vilayet dışında hiç bir yerde sıkıyönetim kalmamıştır. Türkiye huzur içindedir. Kimse Türkiye'de demokrasi yok iddiasını söyleyemez. Huzur var, güven var, demokratik rejim yerine sımsıkı sapasağlam oturmuş ve Türkiye' de kalkınma var. Demek ki kalkınma var, huzur var, ondan sonra demokrasi var. Her şey yerinde daha ne istiyorsunuz?"

Bu sözler hükümetin başı Sayın Özal'a ait... Muş'ta tek odalı kümesi andıran evde oturan 3 çocuk babası *Sait Gezer,* sana bu söz. Çocuklarından biri et tutturduğunda ekmek alacak paran bile yokken, gece gizlice sokağa çıkıp bir köpeği boğazlayıp, bu iğrenç eti çocuklarınla yedin, *"Bir babanın görebileceği en acı dramı yaşıyorum" diyorsun.* Ama başbakan öyle demiyor.. *Daha ne istiyorsun?*

Başkentin göbeğinde çoluk çocuk Kızılay'ın verdiği çadırda yaşamını sürdüren *Demircanlar* ailesi size bu sözler...Ortaçağ usulü ve evceğiziniz de mutlu ve müreffeh bir yaşam sürdürüyorsunuz. Daha ne istiyorsunuz?

Manisa'nın Demirci ilçesinden 4 çocuk annesi *Zehra Canbaş. "Ben bunlara nasıl bakacağım. Açlıktan devamlı ağlıyorlar. Yok mu bize yardım edecek bir Allah'ın kulu"* diyerek sinir krizleri geçirip hastaneye kaldırıldın. Sana bu sözler...

Daha ne istiyorsun?

İzmir'de öğle saatlerinde körfezde Bayraklı vapurunun güvertesinden Ege'nin mavi sularına atlayan adı tespit edilemeyen, ceketinin cebinden 160 liracık çıkan yaşlı amca sanaydı bu sözler, duyabildin mi? *Daha ne istiyordun?*

Stadyumlarda kitlesel sınavlara giren işsizler. 691 kişinin alınacağı iş için 7 bin kişinin katıldığı sınavlara giren ey işsizler ordusu size bu sözler. Daha ne istiyorsunuz?

Her türlü sendikal hakları elinden alınan, buna karşı mücadele eden, bir yemek boykotu ardından sendikacıların gözaltına alındığı ülkede yaşayan işçiler size bu sözler..*Daha ne istiyorsunuz?*

Üniversiteden çok medreselere benzeyen, hocalara palto tutma döneminin başladığı yüksek öğrenimin baskısı altında yaşayan gençler size bu sözler...*Daha ne istiyorsunuz?*

Daha ne istiyorsunuz?

Köprüler yaptırdım gelip geçmeye

Gazetelerde İstanbul'un incisi Boğaziçi'nin iki yakasının ikinci kez birleştiğini okuyunca bu şarkı dizeleri geldi aklımıza. Köprüler üzerine yazılmış daha pek çok şarkılar, türküler, hikayeler vardır.

Fatih Sultan Mehmet adı verilen ikinci köprünün de İstanbul'un ihtiyacını karşılayamayacağını söylüyor yetkililer. *"İki yetmez"* diyorlar. 1992'de üçüncü köprünün de hizmete girmesi planlanıyor. Planlar yerine getirilirse İstanbul 21. yüzyılda üç köprüyle girecek.

Öte yandan 20. yüzyılın son çeyreğinde Adana'da Seyhan nehri üzerinde adı köprü olan bir *"halat"* var. Adana'nın Karaisalı ve Kozan ilçelerine bağlı Seyhan nehri çevresindeki pek çok köy, ilçelere ulaşabilmek için 25 yıl önce yapılmış olan bu ilkel teleferiği kullanıyor. Köylülerin *"sırat köprüsü"* adını taktıkları bu halattan insanlar cambazlık yaparak karşı kıyıya geçebiliyorlar. Bu *'köprüden geçiş'* heyecanlı dakikalar 2 saat sürüyor. Yüreği böylesine heyecana dayanamayanlar *'tabana kuvvet'* deyip bir gün boyunca yürümeyi göze alıyorlar.

"Çeyrek asırlık bu işkence son" diyor köylüler. 21. yüzyıla girerken doğru dürüst bir köprüye kavuşmak istiyorlar.

Belki 21. yüzyılda İstanbul, üç köprüye, Güney'deki Seyhan nehri çevresinde oturan köylüler de yeni bir köprüye kavuşurlar. Ama köklü değişiklikler için daha köprülerin altından çok sular akması gerekiyor.

Yeni bir rekor daha

"Artık ülkemizde dolandırıcılar kral oldu." **Sanayi ve Ticaret Bakanı Cahit Aral**

"Amerika'da Missouri'yi tanımazlar ama İstanbul'da her bin kişiden beşyüzü tanır." **İstanbul Anakent Belediye Başkanı Bedrettin Dalan**

"İstanbul'un gözbebeği benim hayran olduğum kişidir." **ANAP milletvekili Imren Aykut'tan Dalan'a iltifatlar**

"Sovyet Rusya'yı hala işçi cenneti olarak görenlere ve gösterenlere şayet bugüne kadar okumamışlarsa, Pasternak'ın Dr. Jivago'sunu, Soljenitsin'in İlk Çember ve Gulag Takımadaları ve diğer kitaplarını okumalarını salık veririm." **Barış Derneği davasında askeri savcının mütalaasından**

"Yemin ediyorum ocak ayından önce zam yok." **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sudi Türel**

Yeni bir rekor daha

Çocuk ölümlerinde, işsizlikte, maaş ve ücretlerden kesilen vergilerde dünya sıralamalarında ön sıraları kimselere kaptırmayan Türkiye yeni bir derece daha aldı. Duyduk duymadık demeyin. Hamburgerde dünya beşincisi olduk.

Bilindiği gibi anavatanı Amerika olan ve İsviçre'den Singapur'a Malezya'dan Meksika'ya dek yayılan dünya hamburger kralı *Mc Donald's* bir ay önce İstanbul'da ilk Türkiye şubesini açmıştı. 400 metrekarelik dükkanda 150 personeliyle İstanbul halkına hizmet (!) götüren Mc Donald's Türkiye şubesi 30 günde 200 bini aşkın hamburger sattı ve yaklaşık 80 milyon lira kazanarak bileğinin hakkıyla beşinciliği kazandı.

Günter Wallraff'ın Mc Donald'sın F.Almanya'daki şubelerinde kaçak işçi olarak çalışıp, sonra burada dönen dolapları satış rekorları kıran kitabında Mc Donald'sın yiyeceklerinin ne kadar sağlıksız koşullarda hazırlandığının da örnekleriyle anlattığı kitap hakkında her ne kadar Mc Donald's mahkemeye dava açtıysa da, ispat edemediği için geri almak zorunda kalmıştı.

Böylesi meziyetleri olan Mc Donald'sın 42 ülkede 9 bin 600 dükkanı var. Yılda ise 11 milyar dolar kazanıyor. Küçük bir hesapla 8 trilyon 250 milyar liracık.

Bu trilyonlara 80 milyonla katılan Türkiye şubesi de kervana katıldı, Mc Donald'sın gücüne güç kattı. Maşallah böylesi kervanları, rekorları hiç kaçırmayız.

Susss!

Amman ha! Siz siz olun bu sıralarda sakın sağda solda fazla konuşup çevrenizde gevezeymişsiniz izlenimini uyandırmayın. Ne demiş atalarımız *"Söz gümüşse sükut altındır"*. İşte tam bu sözü yaşama geçirmenin sırası. Yoksa aç kalırsınız, açık kalırsınız. Çünkü Türkiye'de devlet memuru olarak işe alınacaklar için yapılacak güvenlik soruşturmasının esasları belli olmuş. Bunlardan bir tanesi de işe alınacak kişinin gevezeliğe meylinin olup olmadığının araştırılmasıymış. Gevezeliğin ölçüsü nedir bilmiyoruz. En iyisi hiç konuşmamak mı dersiniz?

Özal aşka gelip peşpeşe üç şarkı söylemiş. Artık şarkıcı başbakanımız da var, daha ne istiyorsunuz?

Böyle devam etsin!

FAC'nin, tarihinin en güzel yıllarını yaşadığını söyleyen, bunun devam etmesini isteyen gerici hükümetin başı Helmut Kohl, FAC günlük gazetelerinde çıkan şu iki ilanı okudu mu acaba?

"Henüz çocuk yaşında olan torunum için 1999 yılında kullanmak üzere üniversite öğrenim yeri arıyorum."

"Cazibeli profesör kadın seks evinde kendini gösterebilmek için yer arıyor."

Neydi CDU'nun seçim sloganı? *"Almanya böyle devam etsin."*

UTANAN FOTOĞRAF

Görünen köy kılavuz istemez derler. Doğrudur. Bu fotoğraf da hiç şüphesiz ilk bakışta anlaşılanlardan. Ayakta duran asker Amerikalı. Sanki babasının çiftliğindeymişcesine rahat. Onun postalını 25 sente boyayan ise bir Mehmetçik. Fotoğrafta Akhisar'da NATO manevralarında çekilmiş. Biz fotoğrafı görünce utandık. Bakalım siz ne düşüneceksiniz?

